

Indholdsfortegnelse

FORORD	III
SUMMARY	IV
KAPITEL 1 – INDLEDNING	6
1.1 PROBLEMFELT	7
1.1.1 ITALESÆTTELSENS KRÆFTER	7
1.2 PROBLEMFORMLERING	9
1.2.1 BEGREBSAFKLARING	10
1.3 SPECIALETS STRUKTUR	11
KAPITEL 2 – METODISK FREMGANGSMÅDE	13
2.1 METODOLOGISKE OG VIDENSKABSTEORETISKE PERSPEKTIVER	13
2.1.1 HERMENEUTIKKEN	13
2.1.2 SOCIALKONSTRUKTIVISME	14
2.1.3 DEN ADAPTIVE TILGANG	15
2.2 DISKURSANALYSE SOM METODE	16
2.2.1 METODISK FREMGANGSMÅDE	16
2.2.2 INDSAMLING AF ARTIKEL-EMPIRI	17
2.2.3 KODNING	18
2.3 DET KVALITATIVE INTERVIEW	20
2.3.1 UDVÆLGELSE AF INFORMANTER OG INTERVIEWSETTING	21
2.4 VALIDITET OG RELIABILITET	22
KAPITEL 3 – DEN TEORETISKE RAMME	25
3.1 DISKURSENS TEORETISKE FUNDAMENT	25
3.1.1 ARTIKULATIONENS BETYDNINGSDANNELSE	26
3.1.2 SUBJEKTPOSITIONER OG DISKURSIV IDENTITETSDANNELSE	28
3.1.3 KONFLIKTER MELLEM IDENTITETER	29
3.2 TEORETISK FORSTÅELSE AF 'DEN ANDENS' IDENTITET	30
3.2.1 IDENTITET SOM CENTRALT BEGREB	30
3.2.2 DET KOLLEKTIVE – GRUPPER OG KATEGORIER	32
3.2.3 ETNISKE IDENTITETER	33
3.3 TEORIANVENDELSE	35
KAPITEL 4 – DET DISKURSIVE INDVANDRERBILLEDE	39
4.1 DEN DISKURSTEORETISK ANALYSESTRATEGI	39
4.2 DISKURSENS OBJEKT	40
4.3 DISKURSENS FØRSTE PERIODE	41
4.3.1 DET VAR OMAR, DER SKØD!	41
4.3.2 MUSLIMSK MEDANSVAR	43
4.3.3 DEN MUSLIMSKE DEMOKRAT?	45
4.4 DISKURSENS ANDEN PERIODE	46
4.4.1 KOMMER DU TIL DANMARK, SKAL DU ARBEJDE	46
4.4.2 NEJ TAK! (TIL FLERE MUSLIMSKE INDVANDRERE)	49
4.5 DISKURSENS TREDJE PERIODE	50

4.5.1 DANSKHEDEN	50
4.5.2 NAZIISLAMISME	52
4.6 OPSAMLING AF DISKURSENS PERIODISKE GENNEMGANG	54
4.7 IDEOLOGISKE FREMSTILLINGER	57
4.7.1 ARBEJDER-IDEOLOGIEN	57
4.7.2 RELIGIONS-IDEOLOGIEN	58
4.7.3 STATSBOERGER-IDEOLOGIEN	60
4.8 ANALYTISK OPSAMLING	62
<hr/> KAPITEL 5 – ETNISKE MINORITETERS IDENTITETSFORSTÅELSE	<hr/> 64
5.1 DEN INFORMANTANALYTISKE ANALYSESTRATEGI	64
5.2 INFORMANTBESKRIVELSER	64
5.3 OPLEVELSEN AF AT VÆRE ”INDVANDRER”	66
5.3.1 ER JEG ANDERLEDES?	67
5.3.2 SYNLIG FORSKELLIGHED	72
5.3.3 MUSLIMER	74
5.4 ETNICITETENS PÅVIRKNING PÅ IDENTITETEN	78
5.4.1 VELINTEGRATION	78
5.4.2 FÆLLESSKAB	81
5.5 SUBJEKT POSITIONERNES KONSEKVENSER	84
5.5.1 DANSK STATSBOERGER	85
5.5.2 ER JEG DANSKER?	89
5.5 INFORMANTANALYTISK OPSAMLING	94
<hr/> KAPITEL 6 – KONKLUSION	<hr/> 96
<hr/> KAPITEL 7 – LITTERATURLISTE	<hr/> 98
<hr/> KAPITEL 8 – BILAG	<hr/> 103
BILAG 1: OVERVEJELSER OM INTERVIEWGUIDE	103
BILAG 2: INTERVIEWGUIDE	106
BILAG 3: INTERVIEW TRANSSKRIFTIONER	108

Forord

Dette speciale markerer afslutningen på min tid som sociologistuderende ved Aalborg Universitet. Jeg har derfor betragtet mit speciale som en sidste mulighed for teoretisk fordybning ud fra egne præmisser, hvor min faglige og personlige interesse for etniske minoriteter, identitet og magtpositioner er resultatet af dette produkt.

Jeg ønsker også med dette forord at takke min vejleder Trine Lund Thomsen for faglig opbakning, konstruktiv kritik og spændende diskussioner gennem hele processen. En stor tak skal også lyde til mine informanter for nogle spændende og gode interviews, som har været med til at gøre dette speciale muligt.

Endelig vil jeg gerne takke mine venner og familie for en enorm opbakning og tålmodighed det sidste halve år, hvor dette speciale har opslugt meget af min tid. En sidste tak til mine kærester, David, der i løbet af arbejdsprocessen har bidraget til adspredende og opmuntrende overspringshandling.

Aalborg Universitet, august 2015

Nadia Ellegaard Deisting

Summary

The aim of this master thesis is to examine how the articulation of ethnic minorities in the Danish media affects ethnic minorities understanding of identity. In order to investigate this, I study three different aspects of this choice: First, I examine the objective realities of the discursive representations of ethnic minorities; second I examine which understandings of identity the discursive representations construct, and finally I study the consequences of the discursive identity construction for the identity- and self-understanding of ethnic minorities. I am using a top-down perspective, where I first study the structural conditions of discursive identity through a discourse analysis, after which I examine its impact on the individual's perception of identity in an analysis with interviews from three informants. Thus the master thesis contains a two-part analysis.

The theoretical expectations that guide my empirical analysis are, on the one hand, that certain articulations affect a certain understanding of the articulated. Therefore, I have an expectation that the way the media portrays ethnic minorities to have an impact on the understanding of ethnic minorities in Denmark. On the other hand the thesis is based on an understanding that identity is formed and understood in the social practice and therefore ethnic minorities create and understand their identity with the understanding others have of them. These perceptions expressed in the discursive representations expected to be used in the ethnic minorities' own understanding and narrative about themselves. Therefore, it is expected from discourse theory of Ernesto Laclau and Chantal Mouffe and theory of social and ethnic identity of Richard Jenkins that there empirically exists an influence of ethnic minorities identity understanding from the immigrant discourse.

I use the qualitative method with both on a discourse analysis and an interview analysis. I have collected 45 articles from Danish newspapers as Ekstra Bladet, Jyllands-Posten and Politiken, which I use in a discourse analysis of the articulations of ethnic minorities in the Danish public on the basis of articles following the attack by Krudttønden in Copenhagen February the 14th 2015. In order to analyse what implications the discursive representations of ethnic minorities can have, three informants, who are characterized as ethnic minorities, are interviewed and the interviews are used in an analysis based on the theoretical framework of the master thesis.

The results of the discourse analysis show that there are three ideological representations of ethnic minorities from the ideologies: religion-ideology, work-ideology and national-ideology. The presentations are all based on a dysfunctional perspective of the ethnic minority in relation to being "Danish". The informants are using the ideologies and the discursive representations either by ar-

articulate themselves with or against the positions' in order to their self-understanding and identity. This is found to have an impact on the informants' understanding of themselves in relation to the dichotomy between 'us' and 'them', where the informant finds it difficult just to speak from the position 'us' as natives Danes because the discursive understanding of ethnic minorities is found to be the identification of 'the others'.

Furthermore, the analysis shows that the problematization of an understanding of identity which think the ethnic minority in a 'them' category from categorization as an immigrant is found to be consistent with the informant's own attribution of ethnic identity. The informants who attribute himself an ethnic identity and/or further has a sense of belonging to another country than Denmark is less affected by the dysfunctional represent and identity opportunities that the discourse makes available to ethnic minorities. This I claim to be, because of the sense of belonging opportunity to influence on an inner group identity. However, a dysfunctional impact on the identity understanding is found, where the positions of different identities is in conflict and the discourse representations are the solution to a hegemonic identity understanding from a categorization as an immigrant.

Kapitel 1 – Indledning

Vi mennesker lever i relationer til hinanden. Relationer hvor der tales til hinanden, der tales om hinanden og med hinanden. Vi lytter til, hvad andre mennesker siger, og funderer over dét, der bliver sagt. Vi danner os en opfattelse af, hvordan tingene og ordene hænger sammen, og netop disse ord danner billeder i den menneskelige bevidsthed (Levin & Trost 2005:108). Vi mennesker bruger ordene, vi bruger sproget til at forstå andre mennesker og til at forstå den verden, vi er en del af. Sproget og ordene er derfor medvirkende til at danne virkelighedsopfattelser og meninger af det, der tales om (Jørgensen & Philips 1999:17f). Sproget og ordene påvirker os, og derfor kan en bestemt italesættelse også medvirke til en bestemt forståelse og forforståelse. Dette kan påvirke netop de menneskelige relationer, som vi hele tiden er en del af i vores sociale praksis. Betydningen, af hvilke ord der bruges og hvilken afsender, der bruger disse, er ofte stor. Valget af ordene og valget af deres indbyrdes rækkefølge kan derfor siges at være en kunst (Jørgensen & Philips 1999:73). En talekunst som kaldes retorik; dét at kunne formidle et stof, mundtligt eller skriftligt, så det vinder gehør. Netop retorikkens kunst, som kan føres tilbage til den græske oldtid og filosofen Sokrates har især vundet indpas i den nutidige offentlige debat, hvor netop kampen om gehør synes stadig mere intens (Larsen 2011:554); Kampen for netop at skabe den fortælling, der kan overbevise. Denne kamp og italesættelsen heraf danner billeder og opfattelser af det talte, hvilket kan medvirke til at forme ideologier og identiteter i den sociale praksis på baggrund af den sociale konstruktion, som retorikken er medvirkende til (Laclau 1990:34,89; Laclau & Mouffe 2002:69).

I en debat, hvor mangesidigt sprog og talekunst; retorik bliver brugt flittigt, er den altid igangværende indvandrerdebat - politisk som offentlig – hvor både positive og negative fremstillinger bruges i kampen om at skabe netop den fortælling, der kan overbevise. En kamp der inkluderer italesættelser, hvad enten fremstillingen forsøger at belyse etniske minoriteters trussel mod velfærdsstaten og den danske kultur eller 'deres' forskelligheder som positive udtryk for mangfoldighed, der påvirker og medvirker til virkelighedsopfattelser af 'dem'. Tilfælles har disse diskursive fremstillinger virkning på opfattelser og konstruktioner af identitet af 'de andre', hvor etniske minoriteter gøres forskellige fra 'os'.

Retorikkens kunst må derfor siges at være medvirkende til at danne billeder og opfattelser af, hvem 'de andre' er og derover også medvirke til en bestemt indvandrerdiskurs i den danske offentlighed. Ud fra en sådan diskurs, dannes nogle objektive kendsgerninger eller ideologier i forhold til opfat-

telsen af etniske minoriteter. De forståelser, som er en del af ideologierne, er med til at placere 'dem' i det danske samfund i forhold til etniske danskere, hvor 'de' hermed tildeles en identitet; En identitet som kan være langt fra individets egen forståelse af sig selv. Det er netop konsekvensen af italesættelsens tildeling af identitet, som specialet ønsker undersøgt, i forhold til etniske minoriteters egen identitetsforståelse.

1.1 Problemfelt

Følgende afsnit vil præsentere specialets problemfelt i forhold til den kontekst, som specialet indskriver sig i. Afsnittet vil yderligere belyse relevansen af at undersøge italesættelsens påvirkning på etniske minoriteters identitetsforståelse, hvor mediernes fremstilling betragtes som havende indvirkning herpå.

1.1.1 Italesættelsens kræfter

Virkingen af bestemte italesættelser synes glemt i den offentlige debat, hvor Clement Kjersgaard som vært på 'Debatten' på DR2 synes at have indfanget konsekvensen i sit spørgsmål: *"Så den måde, vi taler om de her mennesker på, taler til de her mennesker på og behandler dem, har en betydning?"* (DR 2015_a). Det er netop en forståelse af, at italesættelsen har en betydning, fordi der herigennem skabes bestemte forståelser af 'de andre', og det er netop, hvad disse billeder og opfattelser, som skabes socialt, gør for etniske minoriteters identitetsdannelse, der er fokus for nærværende speciale.

Både antropologisk og sociologisk forskning har beskæftiget sig med området i flere årtier, hvor medierne findes at påvirke det billede, der skabes af etniske minoriteter. Historier fortælles, forklares og fortolkes i en konstrueret virkelighed, som har sin start i medierne og ender hjemme i stuerne i de danske hjem (Toft 1999:51). Antropolog Signe Toft finder derfor en forbindelse mellem den måde der tales om etniske minoriteter på og de opfattelser, som skabes af etniske minoriteter, hvor medierne findes at have en stor indflydelse på disse opfattelser. Medierne betragtes derfor at indeholde diskursive praksisser, som findes afgørende for det billede, der skabes af etniske minoriteter (ibid:51).

Medierne kan yderligere betragtes som formidlere af politiske budskaber, hvor mening skabes (Gregersen 2011:30f). Toft påpeger i denne sammenhæng, at det er etniske minoriteter, der leverer stoffet til indvandrerdebatten, men at de selv er uden stemme i den, hvorfor de positioneres som subjekter, hvor deres særlige sociale rolle tildeles uden de har indflydelse på den mening, der skabes herudfra (Toft 1999:52). Medierne kan derfor betragtes som et centralt omdrejningspunkt for

meningsdannelse i forhold til etniske minoriteter, idet *"medierne i høj grad fungerer som bindeled mellem danskerne og "de fremmede" (Toft 1999:52).*

Denne positionering af subjektet betoner professor Peter Hervik ligeledes at være en konsekvens af mediernes fremstilling af etniske minoriteter, hvor generaliserende opfattelser af begrebet kender-tegner 'de andre':

"Danskerne underforstår nogle fælles træk ved begrebet indvandrere (...) indvandrere, nydanskere og etnisk minoritet indebærer samme typiske egenskaber som: ikke-vestlig, muslimsk, synlig forskellighed (hudfarve, hårfarve) (...)" (Hervik 2002:37).

Der skabes altså i medierne en opfattelse af, hvem den etniske minoritet er. Hertil knyttes egenskaber, som der ud fra mediernes meningsskabelse generaliserer de etniske minoriteter til at besidde særlige sociale roller, som afspejles i en ændring af *"(...) en socioøkonomisk definition af samfundets problemer til en etnisk, kulturel, national og religiøs definition"* (Jacobsen 2008:267).

Dette findes at have indflydelse på identitetsdannelsesprocessen, fordi vi mennesker udvikler identitet gennem medlemskab af en eller flere grupper, der adskiller sig fra andre. Et medlemskab af en gruppe og en konstruktion af en gruppeidentitet vil inkludere nogle individer og ekskludere andre, hvortil der skabes en opdeling og kategorisering i 'os' og 'dem' afhængigt af hvilket gruppensynspunkt, der tages udgangspunkt i (Hervik 2003:38). Dette kan også ses i sammenhæng med Norbert Elias' studie af dynamikken mellem den etablerede gruppe og outsidergruppen, hvor forskelle i magt mellem to interdependente, gensidigt afhængige og samvirkende grupper skaber forestillinger om disse gruppers forskellige moralske værdier (Elias & Scotson 1994:xv; Olofsson 2007:417). Gruppen, der har magt, betragter sig selv bedre end den anden gruppe. Dette kan perspektiveres over til det danske samfund, hvor etniske danskere vil betragtes som magtindehaverne, hvor de kan påtvinge den anden gruppe, som værende etniske minoriteter, sin egen definition af både sig selv og den anden gruppe. Dette er medvirkende til en ulighed i relationen mellem danskerne og 'de andre', hvor magtrelationen *"eksisterer i det skjulte"* (Richter 2011:418) ud fra Foucaults forståelse af magt samtidigt med, at relationen kan være svær at omdefinere på grund af objektivisering heraf (Elias & Scotson 1994:xv; Foucault 2001).

De skjulte magtrelationer er en udøvet magt, som intet individ kan være fuldt ud bevidst om, hvorfor bevidstheden om, hvordan bestemte italesættelser er med til at skabe bestemte forståelser af etniske minoriteter ikke er en forudsætning for at udøve og reproducere uligheden i magtrelationerne mellem 'os' og 'dem' (Richter 2011:418). Det vil med andre ord sige, at de skjulte magtrelationer i

diskurserne er med til at skabe en forståelse af individet uden en videre bevidsthed herom fra magt-udøveren.

I denne sammenhæng betragter både Hervik og Toft de etniske minoriteter som værende i besiddelse af en 'dem' position i det danske samfund, fordi de er underlegen en position, der bevirker, at der tales og skrives *om* etniske minoriteter frem for at tale og skrive *med* etniske minoriteter (Toft 1999:52ff). Yderligere finder Journalist Ferruh Yilmaz i denne sammenhæng, at:

"Medierne har spillet en vigtig rolle i "etnificering" af den danske debat om etniske minoriteter. Skellet imellem "os" og "dem" er blevet den bærende søjle i diskursen, der konstruerer minoriteterne som en etnificeret gruppe med en essential substans. Den traditionelle kritik af mediernes behandling af etniske minoriteter fokuserer på de positive eller negative holdninger, medieprodukter menes at indeholder. Men konsekvensen er at skellet imellem "os" og "dem" opretholdes og reproduceres. I stedet bør selve den diskursive konstruktion problematiseres" (Yilmaz 1999:178).

Italesættelsen af etniske minoriteter, som den kommer til udtryk i medierne findes altså at være problematikken i dikotomien "os" og "dem", hvorfor dette speciale finder sin problemstilling i problematiseringen af italesættelsens identitetskonsekvenser for etniske minoriteter. Hovedfokusset for specialearbejdet bliver derfor ikke at problematisere dikotomien "os" og "dem", men i stedet at forholde sig til problematiseringen af mediernes italesættelse og fremstilling af etniske minoriteter og dertil konstruktionen af identitet, fordi italesættelsen formodes at have en påvirkning herpå.

1.2 Problemformulering

Med afsæt i ovenstående perspektiver på specialets problemstilling, ønskes det med specialet undersøgt, hvordan 'de andre' diskursivt fremstilles og de identitetsmæssige konsekvenser heraf. Specialet vil benytte 'etniske minoriteter' som ordvalget for 'de andre', hvor brugen heraf senere vil blive uddybet (jf. 4.2 *Diskursens objekt*).

Således bliver specialets problemformulering:

Hvilke diskursive fremstillinger findes i italesættelsen af etniske minoriteter, og hvordan identificerer etniske minoriteter sig med italesættelsesdikotomien »os« og »dem«, hvor »os« betragtes som etniske danskere og »dem« som de »fremmede« i det danske samfund?

Følgende forskningsspørgsmål skal hjælpe med at besvare specialet problemformulering:

- 1) Hvilke ideologier indeholder den diskursive fremstilling af etniske minoriteter?
- 2) Hvilke identiteter konstruerer denne fremstilling?
- 3) Hvilke konsekvenser har konstruktionen af disse identiteter for etniske minoriteters identitetsdannelse og forståelse af sig selv?

Problemformuleringen vil blive besvaret ud fra en todelt kvalitative analyse med en diskursanalytisk- samt en informantanalytisk del. Yderligere vil problemformuleringen blive besvaret ud fra en diskursiv kontekst, der tager udgangspunkt i de italesættelser af etniske minoriteter, der kommer til udtryk efter attentatet ved Krudttønden i København den 14. februar 2015. En episode som af medier og politikere hurtigt blev karakteriseret som et terrorangreb begået af én ung mand med muslimsk baggrund. Dette er derfor også med til at skitsere, hvilken kontekst specialet indskriver sig i, da de diskursive fremstillinger konstrueres i den social praksis og påvirkes af mediernes meningsdannelse (jf. *1.1.1 Italesættelsens kræfter*). Derved skal specialets diskursanalytiske arbejde også betragtes som et øjeblik fastholdes af mening ud fra de italesættelser, som gør sig gældende i analysen.

1.2.1 Begrebsafklaring

Ud fra ovenstående problemformulering samt dertilhørende forskningsspørgsmål fremgår det, at der i nærværende speciale er fokus på *diskursiv fremstilling* herunder *ideologi*, *etniske minoriteter*, *identitet* og *identitetsdannelse*. Disse begreber defineres i det nedenstående.

Diskursiv fremstilling

Begrebet dækker i dette speciale over de italesættelser (diskurser), som kommer til udtryk i den offentlige og politiske indvandrerdebat i de indsamlede avisartikler. Fremstilling henviser til, at en diskurs er medvirkende til at skildre det omtalte på en sådan måde, at det omtalte fremstår ud fra bestemte opfattelser og forståelser. Det diskursive begreb er hentet fra diskursteorien af Ernesto Laclau og Chantal Mouffe, som der vil blive redegjort for i kapitel 3 – *Det teoretiske rum*.

Ideologi

Ideologi forstås som et samlet sæt af forestillinger, som betragtes som objektive virkeligheder. Det er forestillinger, som er konstrueret i en kontekstuel sammenhæng, og som gør krav på at blive betragtet som virkelige, hvor alternative opfattelser marginaliseres (Laclau 1990:89). Begrebet bruges altså i specialet til at undersøge, hvilke objektive virkeligheder og forestillinger de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter konstruerer.

Etniske minoriteter

Betegnelsen 'etniske minoriteter' anvendes i specialet som en fællesbetegnelse for indvandrere (herunder også flygtninge) og efterkommere. Indvandrere og efterkommere adskiller sig almindeligvis fra hinanden ved, at indvandrere (og flygtninge) er født i udlandet og indvandret/flygtet til et nyt land, hvorimod efterkommere er børn af indvandrere og født i det nye land (Danmarks Statistik 2014). Specialet medtager ikke en opdeling af individer som værende indvandrere, flygtninge eller efterkommere, men i stedet samles begreberne til en fællesnævner: 'etniske minoriteter'. Dette er derfor en betegnelse, der både inkluderer individer, som er født i og uden for Danmark, fordi der i italesættelsen heraf ikke sondres herimellem, hvis personen eksempelvis synes at skille sig ud i forhold til hud- og hårfarve (Hervik 2002:37).

Der opereres yderligere med ikke-vestlige etniske minoriteter, idet specialets problemstilling fremlægger perspektiver på, at det netop er denne 'gruppe', der betragtes som 'de andre' i måden 'de' italesættes og problematiseres på. Det er derved også denne 'gruppering' som betragtes at være mest forskellig fra 'os', hvorfor de diskursive fremstillinger tænkes at stå i kontrast til, hvordan 'vi' identificeres 'os' som danskere (jf. 4.2 *Diskursens objekt*). Etniske danskere defineres i specialet som individer, der er født i Danmark med etniske danske forældre.

Identitet og identitetsdannelse

Identitet betragtes i nærværende speciale, som den forståelse vi har af os selv i samspil med andres billeder og opfattelser (jf. 3.2.1 *Social identitet*). Specialet arbejder derfor ikke med en personlig identitet, men snarere en identitet som dannes i en socialt konstrueret praksis. Dette gør sig ligeledes gældende for måden, hvorpå vi danner identitet. Specialet bruger begrebet 'identitet' i en forståelse af social identitet og som konstrueret i den sociale praksis.

1.3 Specialets struktur

Indeværende **kapitel 1** udgør indledningen, som har ridset specialets problemfelt og problemformulering op, forklaret de væsentligste begreber og placeret specialet i forhold til den kontekst, som analysen beror på. **Kapitel 2** beskriver den metodiske tilgang til problemformuleringen, herunder hvilken videnskabsteoretisk forståelse som ligger til grundlag for specialet samt en beskrivelse af datagrundlaget og specialets informanter. Herefter følger **kapitel 3**, som beskriver det teoretiske fundament for specialets analyse, som bidrager til besvarelsen af problemformuleringen. **Kapitel 4** studerer det diskursive indvandrerbillede som findes i specialets datamateriale. Dette afsnit er ind-

delt i tre perioder, som datamaterialet dækker over. Perioderne studeres både hver for sig og studeres også komparativt, hvor efter de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter samles til tre ideologiske fremstillinger af etniske minoriteters identitet. **Kapitel 5** studerer de diskursive og ideologiske fremstillinger af etniske minoriteter i forhold til informanternes identitetsdannelse. Analysedelen undersøger altså italesættelsens konsekvenser for individets egen identitetsforståelse.

Kapitel 2 – Metodisk fremgangsmåde

I det følgende kapitel vil specialets metodiske valg blive præsenteret og overvejelserne bag valgene af disse metoder vil blive begrundet ud fra brugen af disse i det videre analysearbejde. Kapitlet er inddelt i to afsnit, som henholdsvis præsenterer den diskursive metodiske tilgang og det kvalitative interview, fordi det analytiske arbejde netop er inddelt efter brugen af disse metodiske (og teoretiske) tilgange. Begge tilgange har udgangspunkt i den kvalitative metode.

2.1 Metodologiske og videnskabsteoretiske perspektiver

I det følgende vil specialets videnskabsteoretiske samt metodologiske perspektiver blive uddybet. Objektet for undersøgelsen har dannet baggrund for valget af den kvalitative metode, hvor specialet er interesseret i at undersøge etniske minoriteters identitetsforståelse ud fra en forståelse og fortolkning af sociale diskursive konstruktioner (jf. 4.1 *Diskursens objekt*). Dette er medvirkende til at definere specialets videnskabsteoretiske position.

2.1.1 Hermeneutikken

Som videnskabsteoretisk afsæt for dette speciale findes blandt andet den hermeneutiske forståelse af individet, hvor hensigten med hermeneutikken er, at mening, ytringer og forståelser bliver forståelige ved at blive fortolket og oversat. Specialet er interesseret i at undersøge italesættelsen af etniske minoriteter samtidigt med at undersøge, hvordan det har indflydelse på identitetsforståelsen. For at opnå en forståelse af subjektet er det, ifølge hermeneutikken, nødvendigt at få indsigt i subjektets forståelseshorisont og samtidigt være sig bevidst om, at forståelse heraf forstås ud fra egen forforståelse (Gadamer 2007:256). Forforståelse og fordomme konstituerer vores forståelse af verden ud fra en fastfrysning af mening i diskursen, hvorfor det er vigtigt at være sin forudindtagethed bevidst i forståelsen af subjektet (ibid:256).

Den hermeneutiske forståelse bruges i nærværende speciale i sine to niveauer: Hermeneutikken som ontologi, der implicerer grundlæggende antagelser om subjektet som et fortolkende væsen samt hermeneutikken som metodologi, der rummer fortolkningsregler, der hjælper til en fortolkning af gyldig viden. Det ontologiske udgangspunkt skal ses som værende den forforståelse, der danner rammen for den videre fortolkning af subjektiv mening, hvor hermeneutikken som metodologi referer til metodologisk tolerance, hvor der er forståelse for fortolkningens subjektivitet samt fortolkningens åbne muligheder (Gilje et al. 2002:190). Det vil sige, at den forforståelse og det teoriapparat, som tages med ind i interaktionen, aktivt er med til at forme forskningsmaterialet, da subjektet

heraf forstås ud fra et teoretisk udgangspunkt, hvilket altså gør sig gældende i nærværende speciale. Det er netop i interaktionen og mødet med en anden forståelseshorisont, at fordomme og forståelser bliver udfordret og revurderet (Gadamer 2007:343).

I specialets fortolkningsarbejde benyttes den hermeneutiske cirkel, hvor fortolkningen nærmer sig forståelsen af det pågældende materiale gennem en vekselvirkning mellem dele og helhed. Nye meninger og forståelser af materialets dele dannes samtidigt med, at der skabes en forståelse af helheden. I arbejdet med fortolkning er det yderligere vigtigt at have dobbelt hermeneutikken in mente, idet denne refererer til verden som allerede fortolket af subjektets opfattelser og beskrivelser af dem selv og deres omverden (Gilje et. Al 2002:169). Det vil sige, at der i fortolkningsarbejdet tages højde for etniske minoriteters egen forståelse af sig selv samtidigt med, at disse henholdes til den diskursive fremstilling. Det er netop i mødet mellem disse forståelser, at specialet ønsker at undersøge subjektets identitet.

2.1.2 Socialkonstruktivisme

Samtidigt med at der i fortolkningsarbejdet tages udgangspunkt i subjektet som et fortolkende væsen, arbejdes der i forlængelse heraf både teoretisk og metodisk ud fra forståelse af viden som socialt konstrueret. Der arbejdes ud fra, at den viden, som specialet genererer, er frembragt af og oprettholdes gennem sociale praksisser. Specialet tager altså afsæt i en forståelse ud fra et socialt konstrueret perspektiv.

Det socialkonstruktivistiske perspektiv findes beslægtet med den poststrukturalistiske videnskabsteori, som også Laclau og Mouffe tager udgangspunkt i deres diskursteoretiske forståelse (jf. *3.1 Diskursens teoretiske ramme*). I poststrukturalismen forstås sproget som en aktivitet, der skaber mening, og derfor har sprog en aktiv, konstituerende rolle i erkendelsesprocessen. Dette bevirker, at virkelighed og erkendelse ikke kan adskilles fra hinanden, fordi det ikke er muligt at erkende virkeligheden forud for den menneskelige begrebsverden, som er forankret i sproglige begreber og kategorier. Dette implicerer, at subjektet ikke kan være et sproguafhængigt centrum for erkendelse. Ligeledes bevirker dette en umulighed i at lukke sprogsystemer fuldstændigt, hvorfor endelig og fastlagt mening aldrig kan opnås, men forstås gennem sproglige, sociale praksisser (Wæver 2012:323). Med diskursteorien omformer Laclau og Mouffe yderligere den marxistiske tradition ved at indvende, at samfundet aldrig er så entydigt, som det impliceres i den marxistiske tradition. Samfundet er individets forsøg på at skabe entydighed i det sociale, men ikke en objektivt eksisterende størrelse. Yderligere gør Laclau og Mouffe op med en forståelse af identitet som objektiv: *"Identitet (både*

kollektiv og individuel) er resultat af kontingente diskursive processer, og er som sådan en del af den diskursive kamp” (Jørgensen & Philips 1999:45). Ud fra en sådan forståelse indskrives specialets brug af diskursteorien og forståelsen af identitet i en social kontekst, hvor identitet er til social forhandling.

Den måde, individet forstår sig selv på, har kun betydning i den sociale praksis. Identitet konstrueres diskursivt i den sociale praksis, men bliver i denne forhandling af identitet også bekræftet i den sociale praksis, hvorfor begrebet 'identitet' i specialet kun forstås ud fra den sociale konstruktion og virkelighed heraf. Erkendelsen afspejler derved erkendelsesprocessens sociale kontekst (Colin 2012:336). Derved erkendes det også, at den menneskelige erkendelse er en kontingent størrelse som afhænger af og konstrueres socialt. Ud fra dette synspunkt er den sociale virkelighed derfor et produkt af vores erkendelse af den, hvilket vil sige, at virkeligheden kun eksisterer som vores sociale konstruktion heraf.

Specialets videnskabsteoretiske position er i ovenstående redegjort for, hvor følgende afsnit vil præsentere specialets metodologiske tilgang, som ligesom videnskabsteorien har indflydelse på specialets tilgang til viden.

2.1.3 Den adaptive tilgang

Specialet henter inspiration fra den adaptive teori i forhold til samspillet mellem teori og empiri. Denne tilgang gør op med den efterhånden fastgroede dualisme og dikotomi mellem den induktive og deduktive tilgang, hvorfor der i nærværende speciale ikke arbejdes med induktion eller deduktion i deres rene former. I stedet skal tilgangen til og forholdet mellem specialets teori om empiri betragtes ud fra en vekselvirkning mellem netop disse gennem hele forskningsprocessen.

I den adaptive teori argumenteres det for, at den forskningsmæssige tilgang allerede fra starten af processen er vejledt af teoretiske overlevelser. Dette er ud fra arbejdet med orienterende begreber, som skal betragtes som vejvisende elementer, forskningsarbejdet tager udgangspunkt i (Jacobsen 2007:266). Forholdet herimellem lader specialet sig inspirere af, hvor dette fra start har været vejledt af et teoriapparat både fra det diskursive univers samt Jenkins identitetsforståelse (jf. *1.2.1 Begrebsafklaring*). Dette teoretiske perspektiv har været vejledende for analysen af avisartikler af italesættelsen af etniske minoriteter samt udarbejdelse af specialets interviewguide, hvorved forståelsen af identitet samt etnicitet i forlængelse heraf hjælper til at fokusere og danne overblik over specialets undersøgelse. Virkeligheden adapteres til teorien, men samtidigt indvirker virkeligheden også på teorien, som registrerer de input, der kommer fra det empiriske materiale og lader sig forme

deraf, hvorfor arbejdet med specialet betragtes som en proces af vekselvirkning mellem teori og empiri (Jacobsen 2007:261). Specialets teoretiske afsæt skal derfor ses som et heuristisk redskab, der løbende kan revideres og modificeres gennem en sensitivitet over for det empiriske materiale. Dette har yderligere lighedspunkter med den hermeneutiske cirkel, hvor helheden ikke kan forstås uden delen og omvendt. Derved kan det også argumenteres for, at anvendelsen af den adaptive teoris grundprincipper ikke betyder en accept af tilgangens kritiske realistiske baggrund, hvorfor tilgangen i nærværende specialet er tilpasset dens problemstilling og dens videnskabsteoretiske udgangspunkt (Jacobsen 2007:261).

Ud fra ovenstående gennemgang af metodologiske og videnskabsteoretiske overvejelser vil specialets metodiske fremgangsmåde blive præsenteret i følgende.

2.2 Diskursanalyse som metode

Diskursanalysen tager udgangspunkt i, hvordan diskurser konstituerer viden, identitet og magt. Tilgangen tilbyder et analytisk blik, der inddrager en kontekstuel forståelse af sociale praksisser og deres diskursive mulighedsbetingelser (Nissen & Vardinghus-Nielsen 2007:181). Tilgangen muliggør en fokusering på, hvordan sociale forandringer opstår gennem den sproglige og transformerende italesættelse af identiteter og kategorier, som i specialets tilfælde gør sig gældende i forhold til etniske minoriteter. Den diskursteoretiske tilgang gør det ligeledes: *"muligt at træde et skridt tilbage og stille spørgsmål til de kategorier, samfundet anvender og bekriver sig selv med"* (Nissen & Vardinghus-Nielsen 2007:161). Disse kategorier studeres i et retrospektiv, altså ud fra noget, som er skrevet eller er sagt, hvorfor studiet ikke påvirker det, der studeres (de Vaus 2011:227). Metoden bryder ikke ind i feltet eller fremprovokerer ændringer i det undersøgte, men kan være medvirkende til at påvirke feltet fremadrettet. Ligeledes findes en svaghed i metoden ved diskursernes påvirkning af tanker og adfærd på et ubevidst og ikke nødvendigvis italesat plan, da netop sproget og det italesatte er medvirkende til at danne den virkelighed, vi er en del af. De følgende afsnit vil afdække, hvorledes specialet har benyttet diskursanalyse som metode i analysen af det diskursive indvandrerbillede.

2.2.1 Metodisk fremgangsmåde

Et af specialets formål er at afsøge italesættelsen af 'de andre', som den forekommer i den offentlige debat. Ifølge forfatterne bag undersøgelsen *Medierne, minoriteterne og majoriteten* (1997) lavet for Nævnet for etnisk ligestilling bør medierne ikke kun betragtes som en afspejling af politiske og offentlige diskurser, men som en enhed, der påvirker synet og handlemåder overfor individer med

anden etnisk baggrund (Hussain et al. 1997:47). Derfor findes det relevant at benytte netop mediet til at undersøge indvandrerdiskursen i den offentlige debat, hvorfor avisartikler findes yderst brugbare til dette formål.

På denne baggrund findes diskursanalysens datagrundlag i avisartikler fra Jyllands-Posten, Politiken og Ekstra Bladet. De respektive aviser er valgt for at opnå en bredde i undersøgelsen, da hver af disse aviser indeholder forskellige ideologiske værdier. Hvor Politiken kan placeres til venstre for midten på en værdipolitisk skala, placeres Jyllands-Posten til højre på en sådan skala. Derudover medtages avisartikler fra Ekstra Bladet ligeledes. Ekstra Bladet findes dog sværere at placere på en klassisk højre/venstre skala. I stedet findes denne avis sensationspræget og yderligere til tider med en stærk retorik overfor ikke-vestlige etniske minoriteter. Dette gør, at specialet indfanger ytringer som findes repræsentative i forhold til måden 'vi' italesætter 'dem', da artikler skrives med henblik på en modtager, hvor sproget bruges til at fremstille verden på en bestemt måde (Duedahl & Jacobsen 2010:63). Yderligere er formålet ikke at skrive et politisk funderet speciale, men aviserne er valgt for at udforske forskellige perspektiver, som til sammen danner grundlag for indvandrerdiskursen i den offentlige debat.

Følgende afsnit vil redegøre for indsamlingen af artikler, som danner fundament for specialets diskursanalyse.

2.2.2 Indsamling af artikel-empiri

Diskursanalysen vedrører i alt 44 artikler fordelt på avisgenre som artikel, ledende artikel, kronik og debatindlæg. Materialet dækker over 12 artikler fra Ekstra Bladet, 20 artikler fra Jyllands-Posten og 12 artikler fra Politiken. Disse er indsamlet ved hjælp af søgemaskinen Infomedia, som har muliggjort en præcisering af søgningen over en bestemt tidsperiode og inden for bestemte søgeord. Idet specialet ønsker indvandrerdiskursen undersøgt, og italesættelsens konsekvenser ved dikotomien os og dem belyst, har det været nødvendigt at kategorisere etniske minoriteter med søgeord som: indvandrer, flygtning, udlænding, fremmed, efterkommer, etnisk, muslim og islam. Herudfra er det nødvendigt at de fremkomne artikler opfylder opstillede udvælgelseskriterier for at blive inkluderet i datagrundlaget. Før en artikel optages i datamaterialet, skal den; omhandle det danske samfund, udtrykke et eller flere synspunkter, have en enten samfundsmæssig, social eller politisk karakter samt udtrykke noget generelt eller specifikt om etniske minoriteter. Hvis søgeordet indgår i artiklen, men artiklen ikke udtrykker noget generelt eller specifikt om etniske minoriteter, er artiklen ikke medtaget. Debatindlæg og kronikker indgår også som en del af datagrundlaget, da de er et udtryk

for avisens holdninger på trods af, at de er skrevet af borgere. Det er avisernes redaktioner, der afgør, hvilke debatindlæg, der er væsentlige at medtage, hvilke der sorteres fra, samt hvilke der regnes for irrelevante. Dette er vigtigt at have in mente i forhold til afsøgningen af indvandrerdiskursen, fordi der i den offentlige debat, ud fra avisernes valg og fravalg, fremstilles ytringer eller tilbageholdes ytringer, som findes væsentlige for diskursens hele. Det er derfor også vigtigt at have in mente, at specialets diskursanalyse er et øjeblikfastholdelse af betydningskæder, som de fremgår af datamaterialets italesættelse.

Indsamlingen af specialets datamateriale er gjort over tre forskellige tidsperioder. Dette er gjort for både at afgrænse datamaterialet samtidigt med, at det muliggør et udviklingsperspektiv i indvandrerdiskursen. Det første tidsinterval, som artiklerne fra første periode befinder sig inden for, er fra den 15.02.15-22.02.15 og starter derved dagen efter skudepisoderne i København og en uge frem. Denne begivenhed skal ses som specialets afgrænsning i datamaterialet, idet udgangspunktet for diskursen findes i italesættelserne efter denne episode, hvor indvandrerdebatten på ny blusser op i den offentlige debat bragt i medierne. Artikler indsamlet i analysens anden periode befinder sig i intervallet fra den 21.03.15-30.03.15 – altså godt en måned efter første periode. Den tredje og sidste afgrænsede periode, hvor artikler er blevet indsamlet, er fra den 18.04-15-27.04.15. Tidsperioderne er valgt, idet de muliggør en undersøgelse af den opblussende indvandrerdebat i februar måned samtidigt med italesættelser heraf kan belyses. Derudover er det en altid igangværende debat, hvorfor et interval i marts og ligeledes april måned er valgt, da det formodes, at de nuværende italesættelser og diskursive fremstillinger af etniske minoriteter formodentligt har størst påvirkning på informanternes identitetsforståelse. Derudover betragtes en diskurs i relation til den sociale praksis, hvorfor den kontekst diskursen befinder sig i har en påvirkning på den diskursive fremstilling. Det vil sige, at den diskursive fremstilling kan betragtes i et udviklingsperspektiv samtidigt med en forståelse for den sociale praksis, som fremstillingen er en del af.

2.2.3 Kodning

For at overskueliggøre datamaterialet splittes de indsamlede artikler op i mindre meningsfulde enheder. Der foretages altså en kodning af data, som forbereder data til den videre dybdegående analyse, hvorfor kodningen betragtes som et analytisk forarbejder. Udover at have indsamlet data i tre afgrænsede tidsperioder, organiseres data under disse perioder også i tematikker, som gør sig gældende for hver periode. Opdelingerne er undervejs blevet revideret flere gange, som der opstod mønstre under de enkelte temaer. Dette for ikke at fastlåse fokus ved bestemte kategoriseringer og derved påvirke en bestemt diskursiv fremstilling. Nogle af temaerne overlapper hinanden, idet nog-

le artikler ville kunne placeres under flere af temaerne. I sådanne tilfælde er der taget et valg om placering efter det primære tematiske indhold i artiklen.

Nedenstående tabel viser diskursanalysens opdeling i overskrifter og temaer ud fra de respektive perioder:

Periode	Overskrift	Tema
15. februar 2015 - 22. februar 2015	Det var Omar, der skød!	<ul style="list-style-type: none"> • Terror • Muslimsk indvandring
	Muslimsk medansvar	<ul style="list-style-type: none"> • Den fremmed i blandt os • Den skyldige muslim
	Muslimsk demokrat?	<ul style="list-style-type: none"> • Demokraten og muslimerne er uforenelige • Udemokratiske udlændinge
21. marts 2015 - 30. marts 2015	Hvis du kommer til Danmark, skal du arbejde	<ul style="list-style-type: none"> • Sociale ydelser • Ingen jobs • Midlertidige flygtninge
	Nej tak! (til flere muslimske indvandrere)	<ul style="list-style-type: none"> • Muslimer passer ikke ind
18. april 2015 - 27. april 2015	Danskhed	<ul style="list-style-type: none"> • Definitionsspørgsmål • Statsborgerskab
	Naziislamisme	<ul style="list-style-type: none"> • Udlændinge på problemlisten

2.3 Det kvalitative interview

I det følgende vil den metodiske tilgang til specialets interviews blive præsenteret, og overvejelserne bag de valg, der er foretaget undervejs, vil blive begrundet ud fra gennemgang af det kvalitative interviews metodiske styrker og svagheder. Specialets overvejelser om interviewguiden samt selve udformningen af denne er vedlagt som bilag (bilag 1 og 2). Ligeledes forefindes overvejelser om transskriptionen af interviewene samt de transskriberede interviews i bilag (bilag 3).

Specialet benytter udover den diskursive tilgang yderligere kvalitative interviews, idet disse muliggør individuelle beskrivelser og tolkninger af identitetsdannelse i forhold til de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter. Det kvalitative interview forsøger at forstå verden ud fra interviewpersonens synsvinkel, hvorfor denne metode bidrager til undersøgelsen af italesættelsens konsekvenser på det individuelle handlingsplan (Kvale et al. 2009:17). Eftersom specialet undersøger identitetsdannelse i et social konstruktivistisk perspektiv, muliggør det kvalitative interview en dybdegående undersøgelse af specialets teoretiske og orienterende begreber. Dette ud fra individets perspektiv på og den hermeneutisk forståelse af, at det er i samtalen og interaktionen mellem forskellige parter, at viden skabes (jf. 2.1.1 *Hermeneutikken*). De diskursive fremstillingers påvirkning på identitetsdannelsen belyses gennem interviewet med spørgeteknikker, der muliggør en efterfølgende analyse i samspil med teoretiske begreber, hvoraf den subjektive forståelse kan udledes både ud fra det sagte, men også ud fra de forståelser, der gør sig gældende i det usagte. Konstruktivismen er derfor også vigtig at have in mente i interviewsituationen, fordi der i et interview ofte foregår en selvpræsentationsproces, hvor informanten fremstiller sig selv ud fra den bedste position (Järvinen 2005:30). Det er derfor ikke et essentielt selv, som præsenteres, men snarere et fortrukket selv. I den konkrete situation foregår der således en hermeneutisk cirkel, hvor interviewrammen bliver selve helheden og interviewet forsøger at forstå informantens forståelseshorisont. Det har derfor været vigtigt ikke at lade interviewet være for styret af de teoretiske indgangsvinkler, men også ladet det være åben for informanternes fortællinger, som ikke har handlet om at få bekræftet teorien. Brugen af det semi-strukturerede interview har muliggjort en fleksibilitet i interviewsituationen, hvor det har været muligt at afvige fra interviewguiden for at få uddybet informantens svar og fortællinger (Bryman 2008:439). I den forbindelse har det i interviewsituationen været vigtigt at undgå at positionere informanterne som ”gæster”, der bliver interviewet af ”værten”. Det har derfor været hensigten at møde informanterne på lige fod og tage deres historier alvorligt i et forsøg på at finde ud af, hvordan de forstår deres virkelighed (Kvale 2009:15). I forhold til undersøgelsen af informanternes identitetsforståelse ud fra påvirkningen af det diskursive indvandrerbillede er målet ikke at opnå

mulighed for generalisering. Behovet for bredden i specialets undersøgelse af de diskursive identiteters påvirkning på etniske minoriteters identitetsforståelse er mindsket til fordel for dybden i identitetsopfattelsen hos specialets informanter.

I forlængelse af ovenstående overvejelser vil specialets fremgangsmåde med brugen af det kvalitative interview blive præsenteret i det følgende.

2.3.1 Udvalgelse af informanter og interviewsetting

Datagrundlaget for analysen af identitetsdannelse hos etniske minoriteter er tre enkeltmandsinterviews. Fælles for alle informanterne er, at de kan karakteriseres som værende etniske minoriteter ud fra enten eget eller forældres fødselsland. Rekrutteringen af informanterne er sket på baggrund af netværk, hvor udvælgelsen har været en analytisk selektiv udvælgelse, som til dels er sket på baggrund af specialets teoretiske indgangsvinkel. Det har yderligere været vigtigt i udvælgelsen af informanter, at de har været over 18 år og har været tilstrækkeligt mange år i Danmark til at mestre det danske sprog. Dette for at sikre, at informanterne har en forudsætning for at følge med i og forstå italesættelsen af etniske minoriteter i det danske samfund. Endvidere er det søgt at finde informanter, som bærer et eller flere af følgende karakteristika: Ikke-vestlig, muslim og synlige forskellig (hud eller hårfarve). Dette fordi det er karakteristika, som er argumenteret for gør sig gældende for den generaliserede opfattelse af den ”fremmede” (jf. *1.1.1 Italesættelsens kræfter*). Udvalget er yderligere foretaget ud fra formålet om, at finde informanter med (forældre med) forskellige oprindelseslande samt forskel i deres tilknytning til dette land. Dette for at få et nuanceret billede af de individer, som kategoriseres som værende en etnisk minoritetsgruppe i Danmark samt deres eventuelle forskelle i identitetsdannelse ud fra de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter. Denne analytiske selektive udvælgelse har derfor været medvirkende til at sørge for at få vigtige karakteristika i forhold til problemstillingen repræsenteret i udvalget af informanter (Halkier 2012:31; Bryman 2008:38).

Ved udførelsen af interviewene var målet at forsøge at skabe en tryk og afslappet atmosfære, som skulle give informanten en bedre forudsætning for åbent at fortælle om deres oplevelse af at være etnisk minoritet i Danmark. Inden interviewets start blev der lagt stor vægt på, at udsagn med begreber som ’etnisk minoritet’, ’indvandrer’ og ’efterkommer’ var teoretiske kategoriseringer, som var nødvendige for det analytiske arbejde, men ikke kategoriseringer som i interviewsituationen blev pålagt informanterne. Begreberne blev brugt til, at informanterne kunne reflektere over disse,

og i deres fortælling tage stilling til deres egen kategorisering i forhold til disse eller andre begrebslige rammer.

To af interviewene blev afholdt i informanternes hjem, hvilket kan forekomme som en ulempe, da der kan opstå en positionering af informanten som ”vært” frem for blot informant. Dette var dog ikke tilfældet i interviewsituationerne. I stedet blev deres hjem rammen for et mere opblødet forhold mellem rollerne ”vært” og ”gæst”, hvorfor det lykkedes at skabe en situation, hvor informanten ikke blev andetgjort. Det sidste interview blev, efter ønske af informanten, afholdt på dennes arbejdsplads efter endt arbejdsdag. Valget af omgivelser til interviewet er sket på opfordring af informanterne, hvilket har været medvirkende til, at de har følt sig på hjemmebane.

2.4 Validitet og reliabilitet

I tråd med specialets metodologiske tilgang findes det væsentligt, i forhold til både diskursens og informanternes forståelseshorisont, at få indblik i, hvad der er herudfra findes meningsfuldt og væsentligt. Diskursanalysens ærinde er ikke at komme ’bag om’ diskursen - at finde ud af, hvad folk virkelig mener, eller at finde ud af hvordan virkeligheden egentlig er bag diskursen (Jørgensen & Philips 1999:31). Dette gør sig heller ikke gældende i arbejdet med informanternes fortællinger, fordi der arbejdes ud fra antagelsen om, at informanterne i deres fortælling giver deres fortolkning af deres erfaringer. Specialet forholder sig derfor ikke til, hvorvidt udsagn findes rigtige eller forkerte i materialet, idet analysen baseres på *”det, der faktisk er blevet sagt eller skrevet”* (Jørgensen & Philips 1999:31) (Gilje & Grimen 2002:168f).

I arbejdet med diskurser er forskeren ofte selv en del af den praksis, som undersøges, hvilket er medvirkende til at danne en forforståelse for det undersøgte hos forskeren (Jørgensen & Philips 1999:32). Derfor vil forskeren altid have det problem, at tilgangen til genstandsfeltet ikke kan være objektiv, men bevidstheden og overvejelserne omkring forforståelsen til feltet kan medvirke til troværdige resultater. Denne forforståelse dækker i specialet over diskursens ubevidste påvirkning af tanker og adfærd hos både forsker og informanter. Det teoretiske og metodiske afsæt, som specialet tager er ligeledes med til at påvirke tilgangen og forforståelsen for specialet. Yderligere anses interviewsituationen også for en social konstruktion, hvorfor den viden, der skabes i et interview, er en konstruktion, som både interviewer og informant er medvirkende til at skabe i deres relation, fortolkning og forståelse.

Da specialets metodologiske udgangspunkt tager afsæt i viden som en social konstruktion, hvor individer, ud fra den hermeneutiske tradition, anses som fortolkende væsner, vil begreberne validi-

tet og reliabilitet blive behandlet med udgangspunkt i Steinar Kvaless definitioner, hvor fraværet af standard mål ikke har betydning for det at producere gyldig videnskabelig viden (Kvale 2009:272). Dette også ud fra forskerens rolle og påvirkning på det undersøgte. Hensigten med specialet er derfor ikke at tilstræbe værdifrihed og objektivitet, men i stedet at fremføre troværdige resultater baseret på argumentation begrundet i tydelige metodiske og analytiske overvejelser.

Da begrebet reliabilitet dækker over, hvorvidt resultaterne af en undersøgelse kan genskabes af andre forskere, ses det, i specialets interviewsituationer, som spørgsmålet om, hvorvidt den enkelte informant ville ændre udsagn, hvis en anden interviewer stillede tilsvarende spørgsmål (Kvale et al. 2009: 271). Da det socialkonstruktivistiske udgangspunkt henviser til, at den viden, der skabes, i et interview, er en konstruktion, som både interviewer og informant har medvirket til at skabe, vil denne viden aldrig kunne genskabes fuldstændigt. Muligheden for efterprøvning svækkes dog yderligere, idet der er valgt at udføre semistrukturerede interviews, fordi dette giver plads til interviewernes individuelle forskelligheder og dermed forskellige måder hvorpå, der følges op på informanternes svar. Dog vægtes kvaliteten af disse opfølgninger, som ikke på forhånd kan planlægges, højere end en, på dette punkt, øget reliabilitet, da der alternativt kan overses væsentlige fortællinger. I henhold til specialets diskursanalyse bidrager gennemsigtigheden i udvælgelsen af materialet og tydeligheden i de metodiske overvejelser og processer til en større mulighed for genskabelse af i hvert fald specialets første analysedel.

Problematikken vedrørende reliabilitet kan afhjælpes ved en tydelig beskrivelse af den metodiske fremgangsmåde samt tilgang til feltet, hvilket er forsøgt både ud fra det diskursanalytiske arbejde samt de kvalitative interviews, hvilket kan hjælpe til bedre at kunne genskabe undersøgelsen fundament (Bryman 2008:273). I forhold til specialets reliabilitet – som vedrører resultaternes konsistens – er det ikke et mål at resultaterne skal være almengyldige (Kvale 2009:231). I stedet er reliabilitetskriteriet, at der er en gennemsigtighed gennem specialet, således at processens fundament og kontekst fremgår.

Validitet henviser til den opnåede videns gyldighed – altså hvorvidt specialet undersøger det, det hævder at ville undersøge. Viden er relativ, forstået således, at det er nødvendigt at kende formålet og omstændighederne forbundet med den opnåede viden. Derfor er det nødvendigt at kende metoden bag indsamlingen af viden, for derved at kunne klarlægge og vurdere validiteten af den pågældende viden. Validitetskriteriet for specialet ligger således i at opnå en velunderbygget metodisk, teoretisk og analytisk argumentation, som forekommer troværdig og væsentlig, og som derfor kan

anerkendes som et relevant perspektiv. Således kan en parallel trækkes til Habermas' pointe: "(...) *sande kalder vi de udsagn, som vi er i stand til at begrunde*" (Rasborg 2005:381). Her refererer 'sande' til valide argumenter og ikke objektiv fakta.

Et andet niveau for vurderingen af gyldighed er i forhold til informanternes udsagn. De diskursive fremstillinger af etniske minoriteter er medvirkende til at danne et fundament for undersøgelsen af disse fremstillings konsekvenser for identitetsforståelsen hos specialets informanter. Derved spørges informanterne til disse konsekvenser af italesættelsen af etniske minoriteter i de danske medier, hvor det er muligt, at de efterfølgende fortolkninger – både af informanten samt interviewerens – bliver beskrevet ud fra konsekvenser, som ikke direkte skyldes de fremanalyserede fremstillinger og ideologier. Hvorvidt informanternes oplevelse reelt skyldes den pågældende italesættelse eller derimod andre forhold, vil specialet ikke gøre sig til dommer over. I stedet er det erkendelsesmæssige udgangspunkt inspireret af det såkaldte Thomas teorem: hvad mennesker definerer som virkeligt, er virkeligt i sine konsekvenser (William I. Thomas 1863-1947). Forståelsen sker således ud fra en forståelse og overbevisning om, at mennesker handler ud fra den forståelsesramme, de hver især har. Yderligere kan der, inden for hermeneutikkens felt, argumenteres for enhver fortolkning, hvorved specialet forsøger at styrke dets validitet ved at frembringe logiske og synlige argumenter i forbindelse med analytiske resultater (Kvale et al. 2009: 280). Dette gøres rent praktisk ved at henvise til citater fra informanternes egne beskrivelser, idet en situation fortolkes i forbindelse med teori.

I specialets arbejde med at producere viden ud fra den kvalitative metode fra både den diskursanalytiske tilgang samt interviews, findes vigtigheden i gyldigheden af viden i den interne validitet. Det findes her, at specialets opnåede viden er i overensstemmelse, ud fra hvad der er muligt at vurdere, med den viden, der ønskedes gennem indsamlingen af data. Ved at sammenholde de empiriske fund med de teoretiske generaliseringer, de afføder, for at sikre en overensstemmelse herimellem, er den interne validitet hermed sikret.

Kapitel 3 – Den teoretiske ramme

Specialets brug af teoretiske tilgange, udgangspunkter og begreber vil i dette afsnit blive præsenteret. Specialet tager udgangspunkt i diskursteorien samtidigt med brug af teori, der belyser en forståelse af dannelse af identitet og etnicitet. Teoriene er i afsnittet adskilt for at skabe størst mulig overblik, men vil i det analytiske arbejde bliver brugt supplerende, da de valgte teoretikere og teori-er overlapper hinandens forståelse af identitet. Afsnittet vil løbende redegøre for teoriernes anvendelse, men vil også samle teorianvendelsen i et særskilt afsnit.

3.1 Diskursens teoretiske fundament

Følgende afsnit vil præsentere specialets brug af Laclau og Mouffes diskursteori ud fra de teoretiske baggrunde for diskursanalysen samt forståelsen af diskursiv identitet.

Diskursteorien, som præsenteres af Ernesto Laclau og Chantal Mouffe, trækker i et vist omfang på strukturalistisk og poststrukturalistisk sprogfilosofi, hvor adgangen til virkeligheden altid går gennem sproget. Sproget skaber repræsentationer af virkeligheden, men er aldrig bare spejlinger af den allerede eksisterende virkelighed. Repræsentationerne er med til at skabe virkeligheden, hvilket betyder, at sproget er medvirkende til at give den fysiske verden betydning. Dette sker gennem diskurs (Jørgensen & Philips 1999:17). Derved er diskurs både konstituerende og konstitueret, hvor diskursteorien søger at afdække, hvorledes sproget påvirker den sociale praksis og omvendt. Diskurs forstås altså i specialet som bestående af både sprog og social praksis, hvor diskursen aktivt danner et sprogligt felt, som udgør en dialektisk proces i forhold til det, der italesættes. Det vil med andre ord sige, at sproget ved hjælp af ord danner samfundsmæssige forståelser af det italesatte, hvilket er den forståelse af diskurs, som specialet tager udgangspunkt i.

Betydningsdannelser af omverden findes aldrig at kunne være objektive eller sande, men dette er noget, vi tillægger dem og konstruerer ved hjælp af sproget. Derved skaber vi virkelighedskonstruktioner gennem sproget, som determinerer, hvad der opfattes som ”virkeligt” og ”rigtigt”. Sådanne forståelser indvirker på individets handlinger ud fra hvilke, der betragtes som naturlige og hvilke, der betragtes som utænkelige. Derved muliggør Laclau og Mouffe en teori, der sammentænker det sociale felt og betydningsdannelser i en diskursiv praksis (Jørgensen & Philips 1999:41).

Specialets formål med anvendelsen af diskursteorien er at undersøge hvilke mønstre, der findes i italesættelsen af etniske minoriteter og hvilke sociale konsekvenser diskursive fremstillinger af vir-

keligheden får (Jørgensen & Philips 1999:31). Disse mønstre undersøges ud fra, hvad Laclau og Mouffe benævner som artikulationens betydningsdannelse.

3.1.1 Artikulationens betydningsdannelse

Ifølge Laclau og Mouffe dannes en diskurs ved artikulation – frembringelse af tale - bestående af sprog og social praksis. Idet sproget giver den fysiske verden betydning, påvirker sproget også den sociale praksis, hvorfor sprog og social praksis ikke kan skilles ad i diskursen. Artikulationer forstås som den praksis, hvorigennem diskurser produceres og transformeres. Laclau og Mouffe trækker på begreber som elementer og momenter for at begrebsliggøre den artikulatoriske praksis, hvor det sociale felt skal forstås som et væv af betydningsdannelsesprocesser. Tegn der endnu ikke er en del af den pågældende diskurs kaldes elementer (Laclau & Mouffe 1985:105). Tegn der delvist fikserer mening og opnår mening gennem diskursen kaldes momenter. Momenterne opnår først mening i relation til hinanden og danner derefter en struktureret totalitet, som er grundlaget for diskursen. Et eksempel kan være tegn som 'dansk' og 'demokrati'. I relation til hinanden forandres tegnenes identitet og fikserer mening ud fra en forståelse af, at det at være dansk inkluderer en demokratisk forståelse. Artikulationer sætter derfor tegn i relation til andre tegn, hvorfor tegnene dermed får mening i forhold til hinanden (Laclau & Mouffe 2002: 63).

Artikulationen foregår ud fra det Laclau og Mouffe betegner som nodalpunktet, som er diskursens krystalliseringspunkt. Nodalpunktet er i udgangspunktet en flydende betegnere, som skal forstås som en flertydig betydningsbærer, som forskellige diskurser kæmper om at meningsudfylde. Det vil sige, at nodalpunktet som tegn er tomt, men et privilegeret tegn, som de andre tegn ordnes omkring og får deres betydning i forhold til.

En kæde af betegnere kalder Laclau og Mouffe en ækvivalenskæde, hvor ækvivalens betoner det forhold, at elementer tildeles en fælles betydning i forhold til nodalpunktet, selvom elementerne i udgangspunktet er forskellige. For eksempel vil tegnene 'demokrati' og 'dansk' i udgangspunktet være forskellige, men i en dansk diskurs med 'danskhed' som nodalpunkt vil de opnå en fælles betydning. Nodalpunktet kan altså tilskrives betydning på forskellig vis alt efter hvilke elementer, det knyttes sammen med. En diskurs er derved det netværk eller den struktur, der organiserer tegn, begreber og betegnere på en bestemt måde i forhold til hinanden, så en bestemt betydning opstår. Meningsudfyldelsen kan yderligere ændres afhængigt af, om de flydende betegnere formår at krystallisere nodalpunktet. Nodalpunktet opstår således, når det lykkes en diskurs delvis at fastfryse dets betydning, men dette kan kun betragtes som et midlertidigt stop i tegnenes betydningsglidninger.

En total fastfrysning er altså ikke mulig, og der kan derved kun dannes delvise fikseringer, hvormed overgangen fra element til monoment aldrig er fuldkommen i diskursens forsøg på at skabe et centrum for den sociale praksis (Laclau & Mouffe 2002:62). Elementerne er i kraft af deres udefinerbarhed altid en trussel mod diskursen, hvorfor diskursen forsøger at fikserer dens betydning og gøre den entydige. Momenternes betydning holdes altså fast ved at være forskellige fra hinanden. Hvorvidt diskursen kan fremstå som en totalitet afhænger altså i hvor høj grad, det lykkes entydigt at fastlægge hvert tegn som moment gennem relationen til de andre momenter. Diskursen udelukker andre mulige betydninger i forsøget på at fuldbyrde sig selv, hvor diskursen på den måde skaber en reduktion af muligheder (Jørgensen & Philips 1999:37). Til trods herfor vil den enkelte diskurs altid være truet af forandring af det diskursive felt. Dette felt indeholder overskuddet af mening, som tegn har eller har haft i andre diskurser, men som i den pågældende diskurs er udgrænset for at skabe entydighed. På denne måde bliver det diskursive felt konstituerende for selve diskursen, idet diskursen eksisterer i kraft af alt det, den ikke er. Omvendt er et system af forskellige betegnelser også dét, der giver nodalpunktet dets betydning.

For nærværende speciale bliver det interessante derved, hvilke betydninger artikulationerne etablerer ved at sætte forskellige tegn i bestemte relationelle forhold til hinanden. Ud fra ovenstående vil det være muligt at undersøge diskursens ækvivalens kæder og nodalpunkt ud fra de relationelle forhold mellem tegn og betegnelser samtidigt med, at disse tegn og kæders modsætningsforhold kan udledes i diskursens forsøg på at skabe entydighed.

Diskursens forsøg på at skabe entydighed kan ses i relation til ideologibegrebet, som er et centralt begreb for specialets undersøgelse af problemformuleringen. Indenfor diskursteorien defineres ideologi som objektivitet, der forstås som tilsyneladende virkeligheder, hvortil der ikke stilles spørgsmålstejn (Jørgensen & Philips 1999:36). Der vil i sådanne tilfælde være tale om diskurser, som er så fast etableret, at deres kontingens glemmes, hvorved det bliver en objektiv diskurs (Laclau 1990:34). Et eksempel på en opfattelse, som er fæstnet som selvfølgelig, er ideen om Danmark som et kristent land. Dette har igennem det meste af Danmarks historie været fæstnet som en selvfølgelighed, hvortil en udvikling af forskellige religioner og kulturer i Danmark er med til at kæmpe om denne forståelse. Objektivitet skal ses som et historisk resultat af processer og kampe om entydighed, hvor grænsen mellem det selvfølgelige, og det der er kamp om, er flydende. Selvom tidligere aflejrede diskurser når som helst kan problematiseres i nye artikulationer, findes objektiviteten alligevel nødvendig i den sociale praksis, idet individer er afhængige af at tage nogle forestillinger for givet for at kunne handle meningsfuldt (Jørgensen & Philips 1999:48). Objektiviteten er dog

kun tilsyneladende, og derfor sættes der lighedstegn mellem objektivitet og ideologi, fordi objektiviteten skjuler de alternative muligheder for individet, hvorfor de dermed er ideologiske (Laclau 1990:89). Denne forståelse af ideologibegrebet giver specialet mulighed for at undersøge og betragte fremstillinger og opfattelser som objektive og derved selvfølgelig ud fra diskursens virkelighed. Laclau og Mouffe behandler begrebet abstrakt, hvorfor vurderingen af, hvornår en diskurs findes objektiv ligeledes kan forekomme abstrakt. Vurdering heraf findes dog for nærværende speciale ved udsagn og artikulationer, som i italesættelsen tages for givet og findes uforanderlig i den givne sociale praksis (Jørgensen & Philips 1999:48).

3.1.2 Subjektpositioner og diskursiv identitetsdannelse

Indenfor diskursteorien omtales identitet som repræsenteret af en subjektposition. Dette skal forstås som identiteter placeret inden for en diskursiv struktur, hvortil der hører særlige forventninger om individets adfærd og handling (Laclau & Mouffe 1985:115). Ifølge Laclau og Mouffe afhænger al identitetsdannelse af de mulighedsbetingelser diskursen stiller til rådighed. Dette betyder, at individet kun kan danne sin identitet med udgangspunkt i de identiteter, som repræsenteres i diskursen (Laclau & Mouffe 2002:69; Jørgensen & Philips 1999:53). Et individ vil uden at bemærke det indtage forskellige subjektpositioner; mand, dansker, kristen. Det er kun, hvis diskurserne samtidigt forsøger at organisere det samme sociale rum, at subjektet bliver interPELLERET i forskellige positioner på én gang. I sådanne tilfælde er subjektet overdetermineret, hvor det er positioneret af flere modstridende diskurser, hvorimellem der opstår konflikt (Jørgensen & Philips 1999:54). Et eksempel herpå kunne være positionerne 'kristen' og 'muslim', da disse positioner står i et modsætningsforhold til hinanden.

Den diskursive identitet dannes i forhold til dens modsætning, hvilket vil sige, at identiteten i udgangspunktet eksisterer, men først får mening i diskursen, når den sættes i forhold til noget andet (Laclau & Mouffe 2002:75). Dannelsen af identitet opstår, når subjektet lader sig repræsentere af en klynge betegnelser med et nodalpunkt som centrum. En identitets nodalpunkt kan eksempelvis være 'dansk', hvor forskellige diskurser tilbyder indholdsudfyldelse af den flydende betegnelse at være 'dansk'. Det sker ved at knytte betegnelser sammen i ækvivalenskæder, der etablerer identiteten relationelt. Den diskursive konstruktion af nodalpunktet for identiteten udpeger, hvad denne er lig med og forskellig fra. Diskurserne giver herved nogle handlingsanvisninger til individet, der identificeres ud fra en bestemt subjektposition, som individet må leve op til, hvis det af omverdenen vil betragtes ud fra denne subjektposition (Jørgensen & Philips 1999:55). Individet er derfor ligesom det sociale delvist struktureret af diskurserne, men struktureringen er aldrig total. Ideen om det sande

hele selv er derved en fiktion, hvorfor identiteten altid er foranderlig (Jørgensen & Philips 1999:55f).

Identitetsbegrebet kan, ifølge Laclau og Mouffe, også forstås som kollektividentitet eller gruppeidentitet. Dannelsen af kollektividentitet opstår, når diskursens grænser destabiliseres på grund af truende elementer fra det diskursive felt. Ligesom der i udgangspunktet eksisterer forskellige subjektpositioner, eksisterer der i udgangspunktet også flere mulige kollektive identiteter. Den kollektive identitet kan for eksempel udgøres af ”danskhed”, hvor den i andre diskurser kunne være ”vestlænding”, ”europæer”, ”viking” etc. Det der skaber den særlige forståelse af ”danskhed” kan tematiseres som mødet mellem to forskellige kollektive identiteter. Ved et sådant møde udgør identiteterne en trussel for hinanden, hvorved en ekskluderende operation opstår. Denne operation forårsager, at de individuelle identiteter må opgive deres forskelle og danne en ækvivalenskæde indadtil (Laclau & Mouffe 2002:138f). De individuelle identiteter ækvivaleres derved på baggrund af noget fælles. Forskellene indadtil i gruppen ignoreres og kategoriseringen optages i diskursen, hvilket kan være medvirkende til dannelsen af gruppestereotyper og gruppedannelser, hvis den diskursive definition tages i brug af individerne (Jørgensen & Philips 1999:56f). Dette medvirker yderligere til, at individet altid tvinges til at definere sig selv i forhold til de diskursive identiteter, som stilles til rådighed i diskursen, hvilket muliggør en undersøgelse af brugen af de ideologiske fremstillinger af etniske minoriteter i identitetsdannelsen.

3.1.3 Konflikter mellem identiteter

Diskursteorien beskæftiger sig med kampen om betydningsdannelse, hvorfor kamp og konflikt gennemsyrrer det sociale i det diskursteoretiske perspektiv. Begrebet antagonisme bruges som begreb for konflikt og opstår, når forskellige identiteter gensidigt forhindrer hinanden. Antagonisme er derfor de ydre forhold i diskursen, som opstår, når diskursen konfronteres med en trussel i form af en alternativ identitet (Laclau & Mouffe 2002:79). Derved findes dette ydre ikke blot forskelligt fra de diskursive momenter, som momenterne er forskellige fra hinanden, fordi denne forskellighed derved blot vil reduceres til en intern forskelsposition. Det konstitutive ydre må derfor have karakter af en radikal Andethed, som står i et modsætningsforhold til diskursen (Laclau & Mouffe 1985:125). Dette udgør diskursens grænse, hvorfor den antagonistiske Andethed dermed er det, der gør diskursen som enhed mulig, idet Andetheden udgør dens afgrænsning. Antagonismen er derved også det, der kan underminere det diskursive system (Laclau & Mouffe 1985:125).

Når der ikke opstår antagonisme, er det et udtryk for tilstedeværelse af objektivitet, som videre nævnt er den selvfølgelige opfattelse hos individet; inden for sociologien også benævnt som common sense. Så længe identiteten ikke er i modstrid med andre, gøres den ikke til genstand for spørgsmål, hvorfor det er muligt at besidde forskellige identiteter uden, der skabes antagonismer. Idet diskurserne altid er kontingente er subjektet altid overdetermineret, fordi der ikke findes nogen objektiv logik, der udpeger en entydig subjektposition for subjektet. Ikke alle subjektpositioner er i synlig konflikt med andre positioner. Disse positioner er et resultat af hegemoniske processer; et resultat af, at alternative muligheder er blevet udelukket, og en bestemt diskurs fremstår som den objektive virkelighed. En antagonistisk relation mellem identiteter kan søges løst gennem hegemoniske interventioner, hvor en artikulation, som undertrykker tilstedeværende muligheder, skaber entydighed (Jørgensen & Philips 1999:60). Når der opstår et modsætningsforhold mellem to identiteter, kan en intervention således trække grænser mellem de modsætningsfyldte identiteter, hvorved antagonismen opløses. Dette betyder, at subjektet igen kan følge diskursens handlingsanvisninger uden at komme i konflikt med sig selv. Når en betydning fastlåses i en sådan proces og yderligere tages i brug er det tegn på, at den hegemoniske artikulation er lykkedes (Jørgensen & Philips 1999:61). Dette kunne eksempelvis være en konstruktion af adskilte grupperinger i samfundet, som er skabt ved en etablering af særskilte identiteter.

3.2 Teoretisk forståelse af 'den andens' identitet

Dette afsnit vil belyse det teoretiske afsæt, som specialet tager i begrebet 'identitet'. Forståelsen af identitet findes i forlængelse af diskursteorien, hvor identitet er socialt konstrueret ud fra relationer i den sociale praksis. Yderligere medtager afsnittet en redegørelse af dannelsen af etnisk identitet, som har en påvirkning på individets egen identitetsforståelse. Afsnittet tager udgangspunkt i teoretikeren Richard Jenkins samt hans videre arbejde med Fredrik Barths¹ forståelse af etnicitet.

3.2.1 Identitet som centralt begreb

Følgende afsnit vil redegøre for specialets teoretiske brug af begrebet 'identitet' i henhold til den forståelse, som findes hos Richard Jenkins' arbejde med identitetsbegrebet.

Jenkins forstår identitet ud fra tre særskilte ordener: Den individuelle orden, samhandlingsordenen og den institutionelle orden. Hvor den individuelle orden refererer til den menneskelige verden, som udgøres af kropsliggjorte individer og det, der finder sted i individets hoved, refererer samhand-

¹ Fredrik Barth (1928-) er norskfødt social antropolog, som indtil år 2008 var professor ved Boston Universitet. Han er kendt for sit bidrag til samfundsvidenskaberne gennem etnografien, hvor han har studeret individer og kulturer adskillige steder i Mellemøsten.

lingsordenen til de relationer mellem individer og det, der hele tiden finder sted mellem individer i den menneskelige verden (Jenkins 2006:42, 43ff). Den menneskelige verden er det område, hvor individ og kollektiv mødes og forenes, hvilket er fundamentet for forståelsen af identitet ud fra Jenkins' synspunkt (Jenkins 2006:41). Den institutionelle orden henviser til den menneskelige verden bestående af mønstre og organiseringer af de etablerede måder at handle på. Ifølge Jenkins er institutioner blandt de væsentligste kontekster, fordi det er her inden for, at identifikation bliver betydningsbærende:

”Institutioner skal forstås som faste handlemønstre, der besidder gyldighed i forhold til ’den måde, man gør ting på’, og som sådan anerkendes af aktørerne” (Jenkins 2006:47).

Dette er også den definition af institutioner, som specialet anvender i dets undersøgelse af de faste handlemønstres påvirkning på individets identitetsforståelse. Den teoretiske forståelse af identitet bygger altså, ifølge Jenkins, på forestillingen om, at konstruktionen af identitet altid vedrører en vekselvirkning mellem selvet og andre. Identitet må altså ud fra Jenkins' synspunkt bekræftes i den sociale praksis, hvorfor individet ikke enerådigt kan henholde sig til begrebet 'identitet'. Identitet er altså altid socialt konstrueret og altid til forhandling (Jenkins 2006:29).

Identitet medfører, at individer identificerer hinanden, hvor Jenkins hermed refererer til, at identitet altid henviser til begrebet 'identifikation', hvorfor identitetsdannelse skal forstås som en altid igangværende proces (Jenkins 2006:28). Disse identifikationsprocesser er medvirkende til et teoretisk fokus på, hvad identitet er frem for blot at tage identitet for givet, hvor analysen af identitetskonstruktionens påvirkning på identitetsforståelsen muliggøres i nærværende speciale.

Ud fra ovenstående findes alle identiteter, ifølge Jenkins, at være sociale, hvormed der menes, at identificering er et spørgsmål om mening *”(...) og mening involverer altid interaktion”* (Jenkins 2006:28). Jenkins' pointe er, at identifikation kan defineres på de måder, hvor individer og grupper adskiller sig i de sociale relationer i forhold til andre individer. En sådan ekstern identifikation, hvor individet eller gruppen defineres i forhold til andres mening i interaktionen har i lige så høj grad betydning for skabelsen af individets individuelle og kollektive identiteter som individets indre selvidentifikation. De processer, hvorved alle identiteter, individuelle og kollektive, konstitueres, betegner Jenkins som identifikationens indre-ydre-dialektik (Jenkins 2006:28,43). Hvor den indre selvdefinition henviser til kropsliggørelsen af identiteten og biografi, da skal den ydre identifikation ses som andre individers meninger og tanker om individet, som findes væsentlige af betydning.

Ifølge Jenkins skal alle identiteter ses i forhold til en kontinuerlig, dialektisk social praksis, som identiteten er et resultat af. Dette betyder for individet, at ligegyldigt om den ydre definitionsform afvises eller ydes modstand mod, da vil denne definition påvirke individets videre refleksion, hvorefter definitionen integreres eller ikke integreres. De ydre identifikationer vil således altid være en del af den indre selvdefinition, selvom individet afviser eller yder modstand mod definitionerne (Jenkins 2006:44f, 48f).

Det er de tillagte identiteters evne til effektivt at øve indflydelse på den individuelle oplevelse, der har betydning for, hvorvidt individet tilegner sig identifikationer, hvorved Jenkins mener, at det derfor er: *"(...) et spørgsmål om, hvis definition af situationen, der tæller (groft sagt, magt)."* (Jenkins 2006:45). Således findes det at være evnen til at generere konsekvenser ved identitetsdefinitionen, der er afgørende for, hvorvidt de ydre identifikationer integreres i individet og derved påvirker individets indre identifikationsmoment (Jenkins 2006:45).

Identitet forstås derfor i nærværende speciale ud fra en social konstruktion, hvor interaktionen med andre individer er med til at opretholde og definerer identitet.

3.2.2 Det kollektive – grupper og kategorier

I forlængelse af ovenstående afsnit vil det følgende redegøre for den kollektive identitet i forhold til grupper og kategorier.

Det kollektive anser Jenkins for at være udgjort af en gruppe individer, der har fælles adfærd og omstændigheder eller som betragter sig som værende ens. Jenkins opdeler kollektiver i henholdsvis grupper og kategoriseringer. I grupper findes der en gensidig anerkendelse mellem medlemmerne, hvor gruppeidentitet ses som værende produkt af indre kollektivdefinition (Jenkins 2006:106f, 108). Derimod betragtes en kategori som en sontring af individer på baggrund af et hvilket som helst kriterium, hvor medlemmerne af pågældende kategorisering kan være – men ikke nødvendigvis er – uvidende om denne kollektive definition. Dette fordi medlemskab af en kategori ikke forudsætter relationer mellem medlemmerne af denne (Jenkins 2006:107f). Kategoriseringer foretages i forskellige praksisser ud fra en analytisk sontring som er nødvendig i videnskabelige undersøgelser, men som også er en generel interaktionsproces. Kategorisering af specialets informanter har også været en nødvendighed for netop at studere disse kategorier, men samtidigt muliggør Jenkins sontring mellem grupper og kategorier en forståelse af både ydre og indre påvirkning på og definitioner af individets identitet. Kategoriseringer foretages i en sådan sammenhæng rutinemæssigt i identifikationen af fremmede og bidrager til skabelsen af mening og forudsigelighed i den komplekse verden

(Jenkins 2006:108). Selvom Jenkins finder, at individer ofte kan være uvidende om de kategoriseringer, de henføres til, skal en kategorisering, foretaget af de der besidder magt, ikke kun anskues som en klassifikation, men som en intervention. Dette hvis klassificeringen er effektiv nok til, at denne påvirker den kategoriserede gruppes erfaringer. I sådanne tilfælde vil kategoriseringen blive et stigma (Jenkins 2006:108f).

Ifølge Jenkins findes og forhandles gruppeidentiteter ved deres grænser i det rum, hvor det indre og ydre mødes. Gruppeidentitet og gruppens grænselinje konstrueres således i interaktion med andre i en balance mellem gruppens indre identifikation og andres ydre kategorisering af gruppen (Jenkins 2006:116). Der kan endvidere, ifølge Jenkins, foretages en skelnen mellem grænse og indhold, hvor indhold udgøres af det kulturelle materiale, der karakteriserer en gruppe. Sondringen herimellem muliggør en differentiering mellem nominel og faktisk identitet, hvor nominel henviser til gruppens navn og faktisk identitet henviser til oplevelsen af en identitet (Jenkins 2006:47). Flere individer kan altså dele den samme nominelle identitet, men identiteten kan have forskellige betydninger og konsekvenser for individerne i praksis. Dette fordi den nominelle identitet kan udøves forskelligt samtidigt med, at den kan modtages på forskelligvis hos andre individer (Jenkins 2006:47). Dette er medvirkende til, at gruppeidentitet og kategorisk, ydre definition kan opleves forskelligt og derved have forskellig indvirkning på individets identitetsforståelse.

3.2.3 Etniske identiteter

Følgende afsnit vil redegøre for Jenkins' udgangspunkt i Barths forståelse af etnisk identifikation. Afsnittet vil yderligere medtage etnicitetsbegrebets påvirkning på individets identitetsforståelse.

I sin betragtning af kollektiv identifikation trækker Jenkins på professor Barth, der i sit arbejde fokuserer på, hvorledes social interaktion organiserer og konstruerer identitetsforskelle. Den teoretiske antagelse heraf er, at etnicitet og kulturel forskellighed er forbundne størrelser, hvor yderligere det sociale og kulturelle ikke bør anskues som separate domæner. Barth teoretiserer endvidere etnisk identifikation som værende transaktionel og fleksibel (Jenkins 2006:121f; Jenkins 2008:12, 51). Dette udgangspunkt bruges også i specialet ved forståelsen af etnicitet.

Med udgangspunkt i Barths teori, finder Jenkins etniske identiteter at være folkelige klassifikationer, hvor tilskrivninger og selv-skrivninger håndhæver klassifikationen i en given social praksis. Det, der af deltagerne tilskrives en pågældende etnisk identitet, er med til at organisere interaktionen, hvorfor de etniske identiteter bliver socialt virkelige i deres konsekvenser. Hvad der anses som værende indholdet af en etnisk identitet, konstrueres således i et samspil mellem de inter-etniske

relationer og de dertilhørende klassifikationer og den etniske gruppes egne tilskrivninger (Jenkins 2006:123; Jenkins 2008:12). Klassifikationerne af etnisk identitet frembringes ved de etniske identitetsgrænser. Disse skal forstås som vedblivende resultater af social interaktion mellem individer, der er bærere af forskellige identiteter. Forståelsen af grænse skal betragtes ud fra analytisk distinktioner mellem grupper uden disse samtidigt etablerer definitive grænser herimellem. Identitetsgrænser kan derfor, ifølge Jenkins, i højere grad betegnes som kontrolsteder end som betonmure, idet disse kan overskrides (Jenkins 2006:128f; Jenkins 2008:18).

Specialet tager hovedsagligt udgangspunkt i etnisk identitet som en ydre klassifikation, hvor identiteten frembringes mellem inter-etniske grænser. Klassifikationen frembringes ud fra Jenkins' perspektiv på identitetens modsætning: *"At sige, hvem jeg er, er at sige, hvem eller hvad jeg ikke er."* (Jenkins 2002:65). Derved klassificeres individer som indehavere af etnisk identitet ud fra identitetens dynamiske og centrale principper, som refererer til de måder, hvor individer og kollektiver adskiller sig fra andre i deres sociale relationer (Jenkins 2002:60f, 64f).

Det særegne kulturelle ved en etnisk identitet, som består af et fælles socialt videnslager, fælles adfærd og værdier, defineres og konstrueres, ifølge Jenkins, på baggrund af forsøg på at adskille sig fra andre etniske identiteter. De træk ved etniciteten, der fremhæves, skal ikke anses som summen af objektive forskelle, men udelukkende de kulturelle træk, der af individerne findes betydningsfulde i en pågældende kontekst. Det er således ikke muligt at forankre kulturelle komponenter i universelle konstruktioner af etniske grupper, hvorved kulturelle forskelle mellem grupper dikotomiseres på overdreven vis. I et sådant tilfælde vil disse forestillinger give anledning til en social organisering af forskellighed, som ikke stemmer overens med den faktiske fordeling af det kulturelle materiale i grupperne (Jenkins 2006:124, 127f).

Jenkins mener, at der findes et dialektisk forhold mellem indholdet og grænserne, hvor disse gensidigt konstruerer hinanden. Jenkins finder altså, at en etnisk identitet har et kulturelt indhold, der er med til at konstruere grænseopretholdelsesprocesser (og omvendt), og derved er grænsedragninger betinget af tilegnelse eller identifikation af et kulturelt indhold. Det særegne kulturelle i etnicitet er således af betydning for karakteren af de grænser, der konstrueres til andre etniske grupper (Jenkins 2006:124; Jenkins 2008:107). Jenkins betragter altså etnisk identitet ud fra forståelsen af etnisk medlemskab defineret i grænseområdet mellem andre etniske grupper, hvor etnicitet er en konsekvens af kollektiv handling frem for en følelse af tilknytning samtidigt med, at etnicitet bygger på kulturelle værdier og forståelser, som kan medvirke til en følelse af samhørighed.

De nominelle tilskrivninger af etnicitet og de faktiske erfaringer heraf påvirker hinanden indbyrdes. Nominelle tilskrivninger kan have en selvopfyldende karakter, mens andre nominelle tilskrivninger vil være tilbøjelige til at blive afkræftet i erfaringen. Typisk vil individer forsøge at opretholde de sædvanlige identifikationer, som findes passende i den pågældende kontekst, fordi dette findes mindre ressourcekrævende end at fremkomme med alternative identifikationer af situationen. Dette muliggør en undersøgelse af, hvorvidt specialets informanter medtager den etniske identitet i deres identitetsforståelse samtidigt med, om en modstand mod tilskrivningen findes eller dette betragtes for ressourcekrævende i dens kontekst. Ændringer i den etniske identitet forekommer kun, hvis den nominelle forståelse findes ukorrekt eller konstant ufordelagtig i interaktionen med andre. Etnisk identitets stabilitet eller forandring afhænger således altid af den interaktion, der foregår hen over grænserne. Derfor involverer konstruktionen af identiteter kollektive identifikationsprocesser med indre og ydre momenter, hvor definitionen af etniske identiteters indhold, således er: *"altid dobbeltrettet og involverer 'dem' såvel som 'os'."* (Jenkins 2006:126). Produktion, reproduktion og transformation af etnicitet er altså en tovejsproces, som eksisterer ved grænsen mellem 'os' og 'dem'.

3.3 Teorianvendelse

Følgende afsnit vil redegøre for anvendelse af diskursteorien og Jenkins' forståelse af social og etnisk identitetsdannelse. Ligeledes vil afsnittet redegøre for mulighederne og derved også begrænsningerne ved brugen af de valgte teoretiske forståelser.

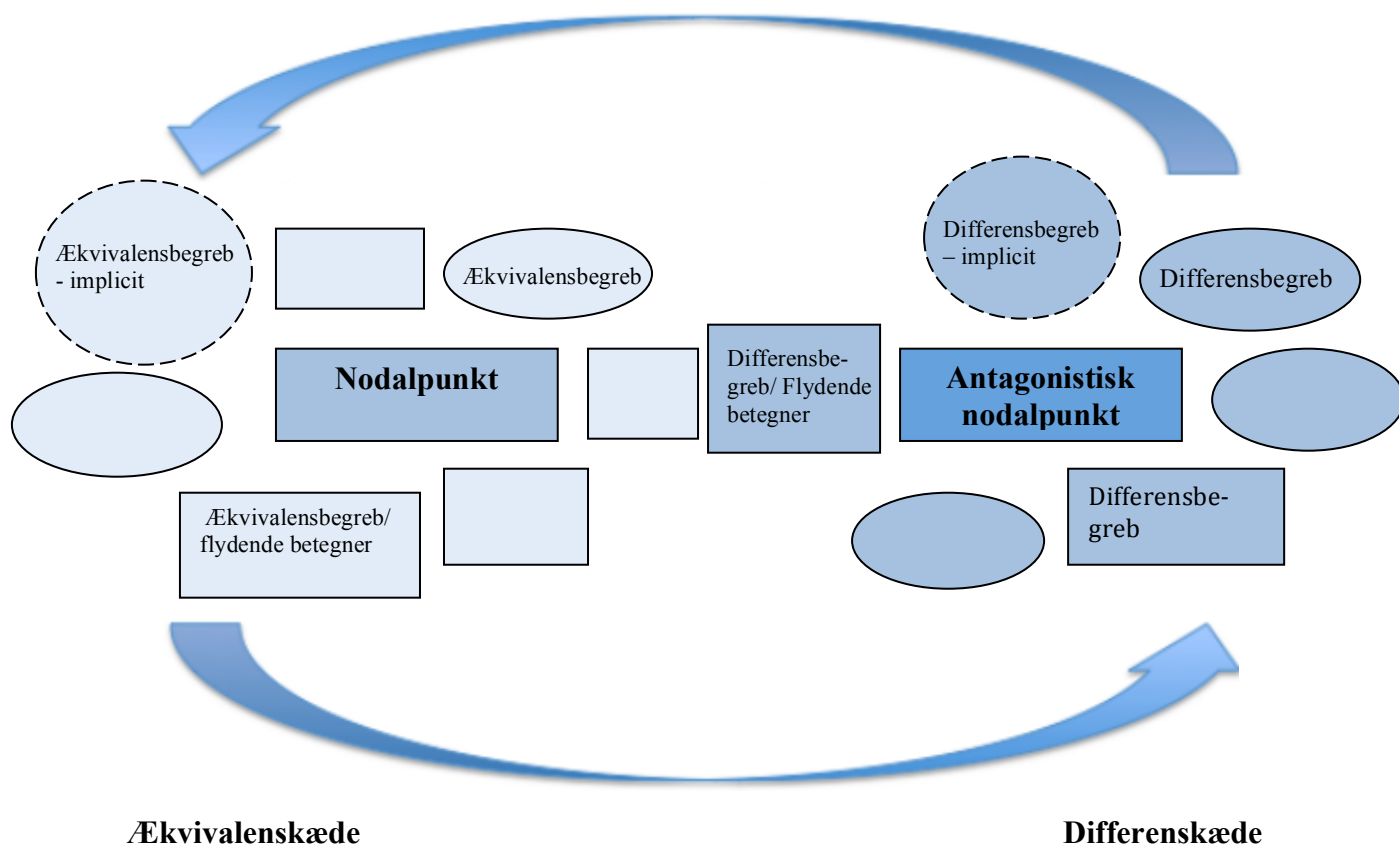
Specialets problemformulering betoner en undersøgelse af identitet på flere niveauer, hvilket har sin indvirkning på den anvendte teori. Ovenstående teoretiske gennemgang af henholdsvis diskursteorien og Jenkins teori om social og etnisk identitet spænder over en forståelse af virkeligheden som konstrueret og oplevet i tre ordner: den individuelle orden, samhandlingsordenen og den institutionelle orden. Ved netop at anvende diskursteorien er det muligt at belyse, hvorledes etniske minoriteters identitet konstrueres og gøres til objektiv forståelse ved fremstillingen af etniske minoriteter. Ved Jenkins' forståelse af identitet muliggøres det at undersøge konsekvenserne af fremstillingen af etniske minoriteter, som dannes på institutionelt plan, i den individuelle orden. Samspillet mellem de teoretiske forståelser betoner interaktion og den sociale praksis' betydning, hvorfor det analytiske arbejde ved hjælp af teorierne binder den institutionelle orden og den individuelle orden sammen med en forståelse af den menneskelige verden konstitueret af relationer.

Diskursanalyse har til formål at afdække, hvordan omverden fremstilles sprogligt samt hvilke sociale konsekvenser, der følger denne sproglige fremstilling (Jørgensen & Philips 1999:150). Derved

muliggør brugen af diskursteorien en analyse af italesættelsen af etniske minoriteter i den offentlige debat samtidig med at dannelsen af identitetsrepræsentationer i denne italesættelse kan belyses. Diskurs benyttes altså i nærværende speciale som et værktøj til at lægge ned over virkeligheden for at skabe en ramme om undersøgelsen (Jørgensen & Philips 1999:149). Dette betyder, at spørgsmålet om diskursive afgrænsninger afgøres i forhold til specialets formål, således at forskningsformålet afgør den ”afstand”, der indtages til materialet og dermed, hvad der kan behandles som en entydig betydningsfastlæggelse. Denne position muliggør arbejdet med begrebet ’ideologi’ som antages som værende en midlertidig objektivitet i diskursen. Forståelsen af at noget i diskursen kan betragtes som objektivt bruges i specialet til at afdække, hvilke opfattelser af etniske minoriteter, der eksisterer i de objektive tankesæt, som indeholdes i indvandrerdiskursen.

Forståelsen for hvilke opfattelser der findes objektive af etniske minoriteter i den sproglige fremstilling findes ved hjælp af de sproglige artikulationer. I italesættelsen af etniske minoriteter findes nogle betegnere, som sættes i kæde til hinanden og diskursens nodalpunkt. Disse betegnere bruges i specialet til at belyse, hvorledes etniske minoriteter fremstilles sprogligt og derved hvilke virkeligheder, der konstrueres af individer, der kategoriseres som etniske minoriteter. Ud fra en forståelse af repræsentationer af subjekt-positioner og identitetens Andethed på et institutionelt plan vil specialet benytte begrebet ’antagonisme’ til at undersøge, hvilket antagonistisk forhold etniske minoriteter står i forhold til i italesættelsen og den sproglige konstruktion af identitet. Yderligere vil hegemoni og især hegemonisk intervention bidrage til forståelsen af en diskurs’ dominerende terræn, hvori forståelsen af etniske minoriteter vil have hegemonisk status så længe denne dominerende status opretholdes i italesættelsen. Derved bidrager diskursteorien med en forståelse og muliggøres af, hvilke betydninger artikulationerne etablerer ved at sætte betegnere i bestemte relationelle forhold til hinanden. Specialets forståelse af diskursiv identitet og diskursens antagonistiske forhold skitseres i følgende figur.

Figur 1: Diskursens antagonistiske forhold

Ovenstående figur illustrerer de antagonistiske forhold som en italesættelse kan indeholde, hvor der kæmpes om den hegemoniske dominans, hvorfor denne fremstilling fastfryses i dens betydning. De runde bokse er ækvivalens- og differensbegreber, som er en del af ækvivalens og differenskæden. De firkantede kasser er ligeledes ækvivalens- og differensbegreber, men kan samtidigt betragtes som flydende betegner, hvor begreberne kan få mening ud fra. De runde bokse med stiplede kanter er de begreber, som findes implicit i diskursens indhold og derudaf tolkes for at opnå betydning i diskursen. Det er også ud fra ovenstående illustration, at specialet finder de ideologiske fremstillinger, som dannes i en kæde af begreber og betegner, når disse findes dominerende i diskursen. Der ved kan diskursteorien og ovenstående figur muliggøre en analyse af etniske minoriteters fremstilling i italesættelsen og definitionen herpå ud fra etniske minoriteters antagonistiske forhold til deres Andethed.

Specialet betragter de diskursive fremstillinger i sammenhæng med, hvad Jenkins betegner, kategorisering. Dette fordi etniske minoriteter findes at have en lille indflydelse herpå samtidigt med, at begge perspektiver reducerer muligheder for andre betydningsdannelser af individer tilhørende kategoriseringen. Begreberne 'nominel-' og 'faktisk identitet' muliggør ligeledes at undersøge katego-

riseringens forskellige påvirkninger, fordi betydningen og konsekvensen af en tildeling af en bestemt fremstilling eller kategorisering kan påvirke forskelligt i den sociale praksis. Yderligere findes dette teoretiske perspektiv også at kunne bidrage til analysen af, hvorvidt kategoriseringen kan opleves som en gruppedannelse af etnicitet, fordi etnisk identitet dannes i inter-etniske relationer, samtidigt med de er påvirket af klassifikation og gruppens egen tilskrivning, som igen betragtes påvirket af de ydre definitioner. Forståelsen af etniske identiteter som værende et dialektisk forhold mellem indhold og grænser til andre identiteter muliggør en undersøgelse af, om de diskursive fremstillinger har indflydelse på måden, etniske minoriteter forhandler deres identitet ud fra betingelser andre har opstillet for kategoriseringen/gruppen.

Jenkins' teoretiske perspektiv på social og etnisk identitet findes fordelagtigt at benytte til en synliggørelse af, hvordan etniske minoriteter konstruerer deres identitet i samspil med deres sociale omgivelser, som er påvirket af den diskursive fremstilling. Idet Jenkins betoner en vekselvirkning mellem de ydre og de indre identifikationer, muliggøres det altså at medtænke de diskursive fremstillinger i en forståelse af etniske minoriteters egen identitetsforståelse og definition. Dette fordi både diskursteorien og Jenkins påpeger nødvendigheden af partiel objektivitet for social interaktion.

Det analytiske arbejde tager derfor udgangspunkt i konstruktionen af identitet i den institutionelle orden og bevæger sig ned på det individuelle plan ved hjælp af forståelsen for identitetsdannelse mellem relationelle forhold, hvor identiteten opretholdes og forhandles. Dette fordi den institutionelle orden er medvirkende til danne en forståelse af etniske minoriteter, hvor de relationelle forhold mellem etniciteter påvirkes heraf, hvilket også har indflydelse på den enkelte etniske minoritets egen identitetsforståelse.

Kapitel 4 – Det diskursive indvandrerbillede

Denne analyse vil undersøge indvandrerdiskursens italesættelse og fremstilling af etniske minoriteter i en dansk kontekst efter skudepisoderne i København den 14. Februar 2015. Analysen vil medtage teoretiske og empiriske argumentation, hvilket vil gennemsigtiggøre diskursanalysens fremgangsmåde. Afsnittet vil starte ud med en redegørelse af analysestrategien for at undersøge diskursanalysens formål.

4.1 Den diskursteoretisk analysestrategi

I forlængelse af specialets problemformulering ønskes det belyst, hvilke subjekt-positioner (identiteter) ideologierne i indvandrerdiskursen stiller til rådighed for individerne. Disse subjekt-positioner opstår, når der i diskursen foretages en hegemonisk artikulation, som fastlåser tvetydige identiteter i adskilte positioner. Med udgangspunkt i kortlægningen og beskrivelsen af indvandrerdiskursen, undersøger diskursanalysen følgende:

Nodalpunkt	<i>Hvilken central meningsbærende udgør formen på indvandrerdebatten?</i>
Ideologi	<i>Hvilke ideologier understøtter debattens hegemoniske artikulation?</i>
Subjekt-position	<i>Hvilke subjekt-positioner stiller debattens hegemoniske artikulation til rådighed for etniske minoriteter i opløsningen af antagonismer?</i>

Analysen er i udgangspunktet opdelt i tre hovedafsnit ud fra de periodiske rammer materialet er indsamlet under. Under hvert afsnit findes tematiske opdeltede analyser ud fra italesættelsen og fremstillingen af etniske minoriteter, hvor disse er medvirkende til at afdække formen på indvandrerdebatten gennem diskursens nodalpunkt. Ud fra dannelsen af diskursen ækvivalenskæde og differenskæde, som den diskursive identitet står i modsætningsforhold til, kan de ideologiske fremstillinger for diskursen findes. Disse ideologier betragtes som objektive forståelser af virkeligheden i diskursen og er medvirkende til at danne subjekt-positioner, som er identitetsrepræsentationer for diskursens objekt. Subjektpositionerne er yderligere medvirkende til at opløse konfliktrelationer mellem diskurser og vil anses som dominerende i den sociale praksis.

Inden denne analyse bliver mulig skal diskursens objekt defineres. Dette gøres i følgende afsnit, hvorefter de periodiske analyseafsnit følger.

4.2 Diskursens objekt

Indledningsvist findes det nødvendigt empirisk at redegøre for indvandrerdiskursens omdrejningspunkt; det vil sige objektet for diskursen. Specialet benytter termen 'etnisk minoritet', som er en samlebetegnelse og derfor mere flertydig end det antages. Begrebet dækker empirisk over en sammensætning af termerne "flygtninge" og "indvandrere". Denne betegnelse benyttes ofte som en tilsyneladende uproblematisk sammenstilling, da termerne sammenblandes:

*"Jo, der er nogle **indvandrere**, der lever op til regeringens stramme krav om at bestille noget, når de bliver en del af det nordiske paradis (...) [så] det med at arbejde for føden og pladsen i samfundet gælder også **flygtninge**"* (Bech 29.03.2015).

Med den manglende skelnen ækvivalerer 'indvandrere' og 'flygtninge', hvilket ligeledes gør sig gældende med termerne 'udlændinge' og 'efterkommer', og dermed medtages eventuelle identitetsforskelle inden for kategorierne ikke. I forlængelse heraf benyttes også termen 'fremmed': *Til de fremmede, der ønsker at forandre Danmark (...)* (Dahl 21.04.2015). Denne mangel på individuelle identitetsforskelle samt termen "fremmed" understreger en opdeling mellem "danskere" og "fremmede", som bidrager til dannelsen af en "dansk" og en "ikke-dansk" gruppering. Denne præmis er medvirkende til at reproducere den samfundsmæssige opdeling, hvilket findes problematisk, da specialet netop undersøger problematikken i en »os« og »dem« optik. Dog findes det nødvendigt at finde en teoretisk betegnelse og opdeling for at kunne arbejde ud fra diskursens objekt.

Da specialet ønsker indvandrerdiskursen undersøgt, da må objektet for diskursen være det element, som er indvandret til et andet land. Problematikken heri er blot, at mange af de individer, der gøres til objekt for diskursen, aldrig har indvandret til Danmark eller et andet land, men er født og opvokset i Danmark, og betegner dette som deres fædreland. Derved reducerer brugen af diskursens objekt mening og udgrænser anden betydning, hvilket ikke kan undgås i arbejdet med diskursanalyse. Det vil derfor også sige, at der i nærværende diskursanalyse ikke skelnes mellem individer, der er født og opvokset i Danmark og individer, som er født i et andet land, da dette ikke gør sig gældende i italesættelsen samt kategoriseringen af etniske minoriteter herudfra.

Yderligere bruges termen ikke-vestlig etnisk minoritet som et synonym til begrebet 'etnisk minoritet'. Dette fordi det tidligere empirisk og teoretisk er belyst, at der i italesættelsen hersker en forståelse af "indvandrere" i Danmark som værende netop ikke-vestlige etniske minoriteter ud fra følgende citat:

”Danskerne underforstår nogle fælles træk ved begrebet indvandrere (...) indvandrere, nydanskere og etnisk minoritet indebærer samme typiske egenskaber som: ikke-vestlig, muslimsk, synlig forskellighed (hudfarve, hårfarve) (...)” (Hervik 2002:37).

Derved undersøger diskursanalysen kun italesættelsen ud fra et objekt, som betragter etniske minoriteter ud fra ovenstående definition, hvorfor mening reduceres til ikke at medtage etniske minoriteter ud fra anden forståelse end den ovenstående.

Med diskursens objekt defineret er det nu muligt at analysere italesættelsen af etniske minoriteter i de følgende analyseafsnit.

4.3 Diskursens første periode

Dette afsnit medtager artikler fra perioden den 15. februar 2015 til den 22. februar 2015 og er ind delt efter følgende tematikker: Terror, medansvar samt demokratisme og islamisme. Italesættelsen under disse tematikker vil blive analyseret i forhold til diskursens objekt.

4.3.1 Det var Omar, der skød!

”Hvorfor kalder vi den formodede gerningsmand til drabene i København for muslim? Han er sgu da først og fremmest kriminel” (Thorsen 21.02.2015). Sådan ytrer Yahya Hassan kort efter skudepisoderne i København, hvor de danske medier hurtigt får kædet hændelserne sammen med gerningsmandens religion. De skriver blandt andet: *”Den 22-årige muslim terroriserede (...) København”* (Quist 18.02.2015), hvor gerningsmandens religion prioriteres højere i beskrivelsen end eksempelvis hans køn. Artiklerne samlet under dette afsnit fordrer alle til en forståelse af en sammenhæng mellem religionen islam den *”formørkede ideologi”* (Cohen 21.02.2015) og hændelserne ved Krudttønden. Der synes altså en tendens til et fokus på en problematiseret religion, som beskyldes for at udgøre det grundlæggende problem, selvom andre fremstillinger forsøger at skabe en fortælling om manden Omar, som først og fremmest var kriminel og derved forsøger at undgå at skabe en parallel mellem en kriminel voldsmand og den ”almindelig” muslim. Denne fortælling synes hurtigt overgået af andre italesættelser og fremstillinger, som synes at vinde størst gehør at vurdere ud fra hyppigheden af det gentagende tema i de resterende artikler.

Ytringer som: *”Vi skal ikke oven på denne forfærdelige skudepisode drage nogle generaliserende konklusioner”* (Møller_a 16.02.2015) viser en forståelse for en handling begået af én mand med muslimsk baggrund, hvortil der tilføjes *”(...) ordentlige muslimer med ordentlighed og respekt, (...) må se deres religion blive fejlfortolket og voldtaget”* (ibid). Sådanne udtalelser er medvirkende til at

danne et billede af en majoritet af ”ordentlige” muslimer, men som stadigvæk er forskellige fra den danske befolkning, da der i artiklen appelleres til, at alle skal behandle majoriteten af muslimer med respekt. Termen ”alle” må i denne sammenhæng betragtes som danskere, der ikke er muslimer, hvorfor opretholdelsen af et ”os” og et ”dem” indirekte fortsættes selv i en positiv udlægning af ”dem”. Afsnittes resterende artikler opdeler direkte i dikotomien ”os” og ”dem” med skarpe udtalelser af religionen islam og hændelserne ved Krudttønden og Krystalgade, som hurtigt blev italesat som terror:

”Det er næsten uforståeligt, at der stadig er personer, der er af den opfattelse, at der ikke er en sammenhæng mellem islam og terrorisme” (Scmidt 19.02.2015)

samt

”[en] snigende terrorisme, som Vesten og Danmark var ved at påføre dig selv ved dengang spirende indvandring, ikke mindst af muslimer” (Hovgaard 21.02.2015).

En tilstedeværelse af muslimer i det danske samfund sættes altså i forbindelse med et *”for mange forudsigelig[t] trist terrorangreb”* (ibid), hvortil der sættes lighedstegn mellem det at være indvandrer i Danmark og terrorisme. Dette tolkes også ud af følgende citat, som ytres i forbindelse med hændelserne i København: *”Danmark og EU bør lave et total stop for (...) indvandring, ellers kan det gå grueligt galt”* (Olsen_a 16.02.2015). Fremstillingen ovenfor forbinder indvandringen til Danmark og handlinger som af medierne karakteriseres som terror, hvorved den flydende betegner ”indvandrer” ækvivalerer med begrebet ’terrorisme’. Dette er medvirkende til en negativ italesættelse af ”indvandrer” i en dansk kontekst.

Søren Pind fra Venstre ytrer i en artikel således: *”Nogen gange får man lyst til at gøre alvor af at begrave folk i skind fra dyr, der forhindrer dem i at komme i deres såkaldte paradisi”* (Hergel 22.02.2015). ”De” og ”deres” kan i denne sammenhæng betragtes som generaliserende, hvorfor udtalelsen hentyder til alle individer med muslimsk tilknytning og ikke blot manden, der stod bag gerningerne. Muslimerne betragtes endvidere som en byrde for ”os” og ”vores” land, fordi *”islam har en voldelig side”* (ibid), hvorfor det ytres, at ”danskerne” ikke ønsker *”mere vrøvl fra muslimer, der er kommet til Danmark og føler sig som ofre i et samfund, der har tilbudt dem uendelig meget”* (ibid). Der skabes altså en ækvivalenskæde af begreber som ’indvandrer’, ’muslim’ og ’terrorisme’ som yderligere forklares ud fra det at være en byrde (jf. 3.1.1 Artikulationens betydningsdannelse).

Det muslimske miljø bliver endvidere i italesættelsen betragtet som værende svært at tilpasse, selv om de: ”ganske vist ikke bakker op om terror, men heller ikke bakker fuldt ud op om de verdslige retssamfund” (Jyllands-Posten 17.02.2015). Selvom den direkte læsning fremstiller majoriteten af muslimer og ”indvandrere” som værende ordentlige og uden opbakning til terrorisme, da findes flere forklaringer i indvandrediskursen på sammenkoblingen af islam og terrorisme, der indirekte giver udtryk for et enten-eller perspektiv frem for både-og i forhold til religion, samfundsborger og terrorisme:

*Problemet er, at islam ikke kun er en religion, men en totalitær ideologi, der gennem-
syrer alle aspekter af hverdagslivet, og at jihad er uadskillelig fra islam. (...) Når no-
gen siger, at det, som terroristerne laver, ikke er islam, så er det forkert” (Johansen_a
17.02.2015).*

Ovenstående betoner altså religionen islam som tegn, da dette giver indvandrerdiskursen betydning i måden, hvorpå etniske minoriteter italesættes i dette afsnit. Begreberne ’terror’ og ’terrorisme’ findes yderligere at have en betydning, hvorfor disse ligeledes giver beskrivelsen betydning. Afsnittet fremhæver altså muslimer som værende fremstillingens nodalpunkt samtidigt med, at der dannes en ækvivalenskæde mellem begreberne og flydende betegnelser ’indvandre’, ’muslim’ og ’terror’.

4.3.2 Muslimsk medansvar

Den problemfyldte tone overfor danske muslimer og, hvad artiklerne italesætter som, individer med indvandrerbaggrund, fortsættes til en hentydning om medansvar hos alle individer, som kan kategoriseres inden for ovenstående rammer. Følgende uddrag viser generaliseringens konsekvenser for mistanken om sammenhængen mellem etniske minoriteter og terror:

Da jeg i weekenden var hos grønthandleren, midt under terroraktionen i København, sagde jeg henkastet: ’Det er noget skidt, ikke?’ Han svarede: ’Ved du hvad, min ven, når der sker sådan noget her, spørger rigtig mange kunde om min mening. Jeg kan mærke, de gerne vil have, at jeg forsikrer dem om, at jeg ikke holder med terroristerne’.” (Harder 21.02.2015).

Dette viser et pres fra den etniske danske befolkning om, at etniske minoriteter må forklare og forsvare sig, fordi formodningen om sammenhængen mellem indvandrere, muslimer og terror fastfryses i dens betydning indtil andre betydninger påvirker, såsom grønthandlerens forsvar af sig selv som tagende afstand fra hændelserne. Det vil sige, at der opstår en antagonisme, fordi der dannes et modsætningsforhold mellem to identiteter, hvor grønthandleren, som teksten indikerer kan katego-

riseres som værende en etnisk minoritet, foretager en intervention ved at trække grænser mellem de modsætningsfyldte identiteter, som er en del af italesættelsen. Grønthandleren pålægges, ud fra Jenkins' forståelse af etnisk identitet, en etnisk identitet, hvori indhold, som ækvivalerer med terrorisme, indgår (jf. 3.2.3 *Etniske identiteter*).

Flere artikler underbygger presset til de muslimske medborgere om at tage ansvar, hvilket medvirker til at fastholde en ækvivalens mellem ”indvandrere” og terror: *”Er du muslim, og mener du, at de muslimske mordere handler forkert, skal du protestere, og hjælper det ikke, bør du tage konsekvensen og melde fra. Du er medansvarlig”* (Kierkegaard 22.02.2015). Ligeledes fordrer følgende uddrag til fremstillingen af skyldighed: *”(...) alle Danmarks muslimer [vil] være kendt skyldige, indtil de selv har bevist det modsatte”* (Khader 20.02.2015), hvilket er i strid med Den Danske Grundlov om uskyldighed indtil det modsatte er bevist. Dette er derfor også medvirkende til en opdeling i italesættelsen af ”os” og ”dem”, hvor ”de andre” som værende etniske minoriteter (med tilknytning til islam), findes at tildeles større og flere krav end etniske danskere uden tilknytning til islam. Større krav og forventninger, ifølge Jenkins, fordi tilskrivningen af etnisk identitet medfører andet indhold i identifikationen (jf. 3.2.3 *Etniske identiteter*).

Artiklernes tendens til at flytte skylden fra gerningsmanden over på den generaliserede muslim kan også ses i sammenhæng med den anonyme, potentielle gerningsmand, som er en del af det danske samfund: *”Så hvem skal vi i krig med nu? Islam? Den kvarte million muslimske medborgere, der allerede har sneget sig over landets grænser?”* (ibid). Med ord kædet sammen i en sætning, hvor muslimer betragtes som medborgere, men senere har ”sneget sig over grænserne” fordrer til betydningen af muslimer som fremmede. Disse ”fremmede” betragtes som potentielle gerningsmænd, hvorfor muslimske minoriteter kategoriseres ud fra denne potentielle fare ”de fremmede” bringer med sig: *”Inde bag sløret, inde bag fuldskægget, inde bag moskeernes mure er det jo sådan, I er. Volden ligger på lur i jeres religion, i jeres kultur, i jeres historie, i jeres vrede, i jeres sind”* (ibid). Sådanne fremstillinger synes at være overrepræsenteret, selvom ytringer, som: *”99 procent af alle muslimer tager skarpt afstand fra det, der skete sidste weekend”* (Ekstra Bladet_a 21.02.2015), forsøger at vinde indpas i debatten.

Foruden en fremstilling af muslimer som værende skyldige, da italesættes muslimer også som værende lidt for bekvemt med offerrollen. Dertil tolkes, at muslimer slet ikke er ofre i det danske samfund for hverken generalisering, marginalisering eller anden tildeling af rolleindtagelser: *”De mener, at muslimer bliver hetzet af medier, af politikere og i samfundet generelt”* (Borg 20.02.2015).

Her henviser ”de mener” til, at det, der opleves, ikke nødvendigvis er sandt, hvorfor den virkelighed som for nogen muslimer eksisterer påstås ikke at være sand. Derved underlægges etniske minoriteter igen større krav og retningslinjer i forhold til etniske danskere, fordi den virkelighed de finder at leve i skal bevises ud fra andre bevæggrunde end, at de netop er underlagt disse.

Før italesat ækvivalenskæde af begreberne ’muslim’, ’indvandrer’ og ’terror’ findes at fastfryses i dens betydning og relation til hinanden i ovenstående gennemgang. Der opstår yderligere et antagonistisk forhold mellem de diskursive identiteter, hvoraf mistillid, medansvar og skyldig sammenkædes i betydningen af etniske minoriteter og ækvivalenskæden af muslimer og terror (jf. 3.1.1 *Artikulationens betydningsdannelse*). Der findes også en større tildeling af krav og forventninger til etniske minoriteter ud fra mistanken om den potentielle gerningsmand, som har sneget sig over grænsen (jf. 2.3.3 *Etniske identiteter*).

4.3.3 Den muslimske demokrat?

Allerede med en overskrift der opdeler en befolkning i ”de politisk korrekte og islam” (Granum-Jensen 19.02.2015) spores fremstillingen af muslimer som værende korrekte i demokratisk forstand lille. Opdelingen medfører en forståelse for det ”rigtige” og ”forkerte”, hvor ”de politisk korrekte” betragtes som det eller de ”rigtige” og islam som værende det ”forkerte”. Dertil fordrer denne opdeling ligeledes et skel, som gør det umuligt med en både-og forståelse i forhold til demokratiske værdier og muslimske værdier, som er affødt af islam. Hændelserne den 14. februar 2015 italesætelse yderligere således:

”Ingen kan længere være i tvivl om, at der er tale om en krig mod centrale vestlige værdier som ytringsfrihed og forsamlingsfrihed. Værdier som er selve grundlaget for en demokratisk samfundsorden” (ibid).

I det ovenstående henvises til den demokratiske samfundsorden, som de politiske korrekte lever efter og værdier, som bruges i kampen mod de ”forkerte” værdier. Dertil er det ikke kun islam som ses uforenelig med de rigtige værdier, men også den ”omfattende indvandring (...), [som har] tilført vore samfund holdninger helt uforenelige med demokratisk kultur” (ibid). Dette medvirker til et billede af ”indvandrereren” som værende uforenelig med demokratiske værdier og kultur på baggrund af tilknytningen til religionen islam, som i denne ligning findes forkert. Derved har vi, ifølge fremstillingen ovenfor, at gøre med en værdikonflikt, fordi: ”der (...) således [er] tale om to helt forskellige og uforenelige opfattelser af, hvorledes samfundet (...) skal indrettes” (Sølander 17.02.2015).

Det demokratiske individ betragtes ud fra en afstandstagen til terror, fordi terror anses som havende grobund i islam, som er demokratiets modsætning. Til trods for en afstandstagen til netop terror, da synes fremstillingen af muslimer aldrig at kunne nærme sig en forståelse af et demokratisk individ:

”Derfor skal vi heller ikke tro, at muslimer er demokrater og hylder de demokratiske værdier, blot fordi de tager afstand fra terror. Ægte demokrat er man kun, hvis man anerkender, at samfundets love er menneskeskabte, og at de skal vedtages gennem en politisk beslutningsproces, som i sidste instans bygger på borgernes politiske ligestilling” (ibid).

Denne fremstilling medfører en ækvivalenskæde, hvor begrebet ’indvandrer’, på baggrund af termen ’muslim’, som argumenteret for tidligere, sættes sammen af en forståelse af ”ikke politisk ligestilling”, ”mangel på anerkendelse af samfundslove skabt af samfundets borgere frem for religion” og ”ingen forståelse for politiske processer”. Derfor opstår der en konflikt mellem den muslimske etniske minoritet og den demokratiske dansker, fordi diskursen fordrer til en skelnen herimellem (jf. 3.1.1 *Konflikter mellem identiteter*). Ovenstående medtager derfor ikke muligheden for en muslimsk medborger som ligeledes er demokrat med begrundelsen i, at disse retnings værdier står i kontrast til hinanden. Denne ækvivalenskæde er yderligere medvirkende til at reducere mening, fordi etniske minoriteter reduceres til samme størrelse uden indadtil at være det (jf. 3.1.1 *Artikulationens betydningsdannelse*). Derfor reduceres betydningen af demokratiske værdier at være modsat muslimske værdier, hvorfor denne forståelse fastholdes i dens forskellighed til hinanden. Derved forudsætter det, at et demokratisk individ har valgt islam fra, hvis dette i denne forståelse skal betragtes som demokratisk.

4.4 Diskursens anden periode

Nedenstående afsnit er en analyse af artikler fra tidsintervallet den 21. marts 2015 til den 30. marts 2015. Denne periode befinder sig lige efter Statsministerens, Helle Thorning, indvandrer- og asylkampagne, hvilket også afspejles i afsnittets temaer. Afsnittet indeholder følgende tematikker: arbejde, selvforsørgelse og muslimsk indvandring.

4.4.1 Kommer du til Danmark, skal du arbejde

Overskriften på dette underafsnit bevidner om et fokus på de udlændinge, der kommer til Danmark, som udgør socialdemokraternes grundsten i deres kampagne offentliggjort i marts 2015. Overskriften er taget direkte fra kampagnen, som efterfølgende har haft stort fokus i medierne på grund af den underliggende tone samt budskab, som dette afsnit vil tage afsæt i.

"Kommer du til Danmark, skal du arbejde" (Sahl & Jeppesen 22.03.2015) lyder det skrevne budskab på en af kampagnens plakater. *"Ja, hvad ellers? Det skal alle vel, hvis de kan. Så hvorfor skriver man det?"* (Hedelund 25.03.2015). Sådan lyder det fra et socialdemokratisk byrådsmedlem, som står uforstående overfor nødvendigheden af at skrive et sådan budskab ned, hvorfor italesættelsen heraf forsøger at påvirke artikulationen af monomenter, og findes, ifølge diskursteorien, som en mulig trussel mod diskursen (jf. 3.1.1 *Artikulationens betydningsdannelse*). Dette kan have grobund i formuleringens påvirkning på opfattelsen af flygtninge og indvandrere i det danske samfund, fordi formuleringen indirekte danner en opfattelse af, hvordan billedet af "indvandrerer" er opbygget af mangel på bidrag til samfundet gennem arbejde: *"de [skal] ikke regne med at fede den på kontanthjælp"* (ibid). Ligeledes findes sætningen: *"alle skal bidrage"* (Hansen 23.03.2015) i tråd med en forståelse af, at ikke alle bidrager på nuværende tidspunkt. Idet denne sætning sættes i forbindelse med regeringens integrationsudspil, da må det være de mennesker, som samfundet ønsker integreret, som ikke findes at bidrage. Denne italesættelse af etniske minoriteter fortsætter med ytringer som: *"Det handler altovervejende om lysten og evnen til at arbejde."* og *"[De] sætter en ære i ikke at bestille noget"* (Camre 24.03.2015). Ud fra ovenstående uddrag findes det, at "indvandrerer" ikke ønsker at arbejde, hvortil det at sætte en ære i ikke at lave noget kan ækvivalere med ord som "doven". Formuleringen "kommer du til Danmark, skal du arbejde" bevidner altså om en fremstilling af etniske minoriteter, som findes dovne, fordi udtalelser med underliggende betydning heraf ækvivalerer med termene "indvandrer", "flygtning" og "udlænding". Yderligere forstærker følgende fortælling fremstillingen af etniske minoriteter som værende "dovne" uden ønske om at arbejde, fordi det i fortællingen er vigtigt for afsender at italesætte hændelsens objekt som værende "udlændige":

"»Vi havde en udlændinge for ikke så lang tid siden, som havde regnet ud, at han fik 1000 kr. mere ud af at være derhjemme. Så han ville have 20 kr. mere i timen. « Det fik han ikke. »Så han sagde op«" (Gjertsen 22.03.2015).

Budskabet om, at alle skal bidrage i forhold til et integrationsudspil samtidigt med kampagnens anden store overskrift: *"Stramme asylregler og flere krav til indvandrere"* (Politiken 20.03.2015), findes også at medvirke til billedet af, at der i dag ikke stilles krav til "indvandrerer" (Poulsen 22.03.2015). Ligeledes bevidner dette også om, at der som tidligere nævnt findes andre krav og forventninger til etniske minoriteter end etniske danskere i samfundet: *"Dels vil vi gerne have denne debat på værdifronten om, hvilke forventninger vi har til dig, når du kommer til Danmark"* (Sahl & Jeppesen 22.03.2015). Der er her tale om asylpolitik, hvorfor dette tiltænkes individer, som

kommer til Danmark fremadrettet, men fordi der ofte i italesættelsen ikke skelnes mellem individer som er født i eller uden for Danmark, da findes disse krav og forventninger at ramme alle individer, som i italesættelsen kan kategoriseres som etniske minoriteter. Dette fordi kategoriseringen ikke medtager individuelle forskelle (jf. 3.2.2 *Det kollektive*). Så selvom ovenstående uddrag i sin tale henvender sig til *"dig, når du kommer til Danmark"*, da skabes der i fremstillingen et skel mellem etniske danskere, som er "vi" og etniske minoriteter som er "dig", hvor "vi" er overlegne i italesættelsen. Dette forstærkes også ved ytringen i samme artikel: *"virkeligheden er, at alt for mange ikke forsørger sig selv efter en del år i Danmark"* (ibid). Her er der tale om individer, som har været i Danmark i en del år, hvorfor dette også kunne omhandle individer, som er født i Danmark af forældre, som betegnes som "indvandrere". Fremstillingen af "indvandrere" som værende dovne omhandler altså alle i kategorien etniske minoriteter samtidigt med, at der i italesættelsen findes større krav og forventninger til disse (jf. 3.2.2 *Det kollektive*, 3.2.3 *Etniske identiteter*). Yderligere findes ytringer som følgende også at medvirke til billedet af etniske minoriteter, som ønsker at være på sociale ydelser: *"(...) det er »forbløffende, hvor meget asylansøgere ved om størrelsen af sociale ydelser«"* (Mikkelsen et al. 24.03.2015). Dette medvirker yderligere til en forståelse af, Danmark som et bevidst og attraktivt land at søge til som flygtning på baggrund af størrelsen på de sociale ydelser. Ligeledes påvirker dette forståelsen af etniske minoriteter som lader sig forsørge af andre, uden selv at bidrage: *"(...) kun meget få af flygtningene kommer nogensinde til at bidrage med det, de trækker på den danske velfærdsstat"* (Camre 24.03.2015). Følgende uddrag medvirker til lignende forståelse, hvor Danmark sættes overfor den udefrakommende, som kommer efter de sociale ydelser: *"(...) at niveauet for ydelserne ikke spillede den fjerneste rolle. Herregud, hed det: hvordan skulle flygtninge dog kunne sidde ude i verden og følge med i den danske lovgivning?"* (Mikkelsen et al. 24.03.2015). Indvandringen ækvivalerer altså med det at være *"roden til alt ondt"* (Bech 29.03.2015).

Samtidigt med at etniske minoriteter fremstilles som værende dovne, der ikke ønsker at arbejde, da findes også fremstillinger, hvor etniske minoriteter beskyldes for at tage "danskernes" job (Jensen 21.03.2015). Kampagnen "kommer du til Danmark, skal du arbejde" lægger vægt på, at etniske minoriteter skal blive en del af arbejdsmarkedet, bliver afløst af: *"Skal arbejdsløse danskere bag i køen?"* (Henriksen 22.03.2015). Derfor ækvivaleres "indvandrer" også med ord som "overtager", fordi der findes et billede af etniske minoriteter, som erstatter "danskerne".

På baggrund af ovenstående får arbejde en særlig betydning på grund af den måde, som begrebet eller mangel på begrebet kædes sammen med beskrivelserne af etniske minoriteter. Herudfra får

begrebet 'doven' sin betydning, fordi etniske minoriteter findes ikke at besidde lysten eller evnen til at arbejde, hvorfor dette begreb i italesættelsen ækvivalerer med 'indvandrer', 'flygtning' og 'udlænding', som alle er betegnelser for etniske minoriteter. Yderligere får sociale ydelse en betydning i forhold til diskursen, hvor dette må anses som en betegnelse herfor. Denne betegnelse sammen med begrebet om den dovne etniske minoritet findes at stå i modsætningsforhold til den arbejdende dansker. Der skabes yderligere en fortælling om etniske minoriteter som ikke velkomne, ud fra betegnelsen erobrer og overtager af land. Dette får sin betydning til den flydende betegnelse muslim, som findes både værende ækvivalensbegreb samtidigt med en flydende betegnelse, da andre ækvivalensbegreber får betydning herudfra (jf. 3.1.1 *Artikulationens betydningsdannelse*).

4.4.2 Nej tak! (til flere muslimske indvandrere)

"(...) det er forfærdeligt og sørgeligt, som Danmark har udviklet sig efter den muslimske indvandring, og den gentagelse vil man helst være fri for" (Olsen, 30.03.2015). Ovenstående citat viser en negativ ligning mellem Danmarks udvikling og den muslimske indvandring. Etniske muslimer i Danmark bliver derfor i en sådan forståelse fremstillet som en årsag til, hvad der betegnes i citatet for en sørgelig udvikling. Denne udvikling som ovenstående citat referer til bygges videre i følgende uddrag fra en artikel, hvor dele af det danske samfund ud fra et højreorienteret perspektiv bl.a. består af:

"(...) stammesamfund, parallelsamfund, dovne indvandrere, arbejdsløse efterkommere af indvandrere, kriminelle indvandrere og den alt, alt for venlige velfærdsstat" (36).

Denne udvikling bliver endvidere italesat som medvirkende til et folks undergang:

"Historien er fuld af små folks undergang: Små folk, der ikke i tide formåede at bevare deres land for sig selv, og hvor udkommet blev det oprindelige folks undergang som følge af legemlig, sproglig, åndelig eller kulturel udslettelse" (Trads 29.03.2015).

Der henvises til, at etniske minoriteter forsøger at overtage samfundet med andet sprog og kultur, hvilket vil føre til det oprindelige folks udslettelse. Denne skildring af en udvikling, hvor flere kulturer og sprog mødes, medvirker, som også tidligere italesættelser har understreget, en distancering mellem etniske danskere og etniske minoriteter i det danske samfund. Yderligere bliver etniske minoriteter også skildret med *"forstokket kønsrollemønstre, hvor kvinden med datteren er i køkkenet og manden sidder med sønnen foran tv'et"* (Akdogan 28.03.2015). Dette er derfor indhold som til-

skrives den etniske identitet ved italesættelsen af etniske minoriteter (jf. 3.2.3 *Etniske identiteter*). Følgende uddybning understreger ligeledes dette i sine synspunkter:

”Et påstået fald i intelligenskvotient skyldes »den ikkevestlige indvandring«, idet »der eksisterer en overvældende evidens for, at langt de fleste ikkevestelige grupper i gennemsnit har en lavere målt intelligens«” (Trads 29.03.2015).

Ved at hævde en forskel i intelligens mellem ”ikkevestelige indvandrere” og ”danskere”, da underlægges den ikke-vestlige etniske minoritet ”danskeren”, fordi ”danskeren” rangeres højere i samfundet end den ikke-vestlige etniske minoritet. Yderligere medvirker følgende citat til opfattelsen af, at etniske minoriteter ikke er velkomne i Danmark som værende ”danskere”, fordi de *”borgerligere vil skære hårdt i antallet, der får dansk statsborgerskab”* (Skærbæk 21.03.2015). Yderligere findes ikke-vestlige etniske minoriteter ej heller at kunne indgå i det danske samfund på ens præmisser, fordi *”islam ikke er og aldrig kan blive i overensstemmelse med den danske Grundlov, ene og alene pga. dens natur”* (Sahl 30.03.2015).

Erobringen af land som betegner fastfryses i denne forståelse af etniske minoriteter. Yderligere findes der i ovenstående beskrivelse en forståelse af etniske minoriteter som mindre intelligente, hvorfor etniske minoriteter findes underdanige ”danskere”.

4.5 Diskursens tredje periode

Afsnittet, som herunder skal belyse diskursens tredje periode, er en analyse af artiklerne i tidsintervallet fra den 18. April 2015 til den 27. april 2015. Afsnittet indeholder følgende tematikker: danskhed, statsborgerskab og kristendommen. I denne periode lancerede De Konservative en kampagne mod islam, som blev skildret med overskriften: Naziislamisme. Derved påvirkes italesættelsen af etniske minoriteter, som også var tilfældet i periode 2, af den politiske debat, som influerer på den offentlige debat og derved indvandrerdiskursen.

4.5.1 Danskheden

Hvad er danskheden? Dette spørgsmål synes ikke at have et klarlagt svar i sin egen definition, men derimod findes danskhedens modsætning klar i italesættelsen af ikke-vestlige etniske minoriteter. Dette fordi identitet får mening i forhold til noget andet, hvor den yderligere afgrænses i indhold ved dens modsætning (jf. 3.1.3 *Konflikter mellem identiteter*, 3.2.3 *Etniske identiteter*). Derved er det muligt at holde definitionen af danskheden fast, fordi den er forskellig fra, hvad den ikke er og bliver derved en del af diskursen i sine modsætning til etniske minoriteter.

I talen til nye statsborgere bliver etniske minoriteter italesat som ”danskere” (Ekstra Bladet 2015_b), hvor det endvidere som dansker er muligt at *”gå klædt, som I vil. I kan tro på, hvad I vil. I kan spille den musik, I vil, så længe I ikke generer naboen”* (ibid), hvorfor den ”nye dansker” allerede ved mødet med sin nye titel bliver bekendt med at være forskellig. Ovenstående citat indikerer ved fremhævelsen af, at det er i orden at gå forskellig klædt, at tro på noget andet samt være anderledes eksempelvis gennem musik, at disse ”nye danskere” ikke helt er som ”danskerne”. Yderligere fremhæves Danmark som værende et godt land, men ikke perfekt, hvor de ”nye danskere” opfordres til at bidrage: *”I må bidrage til at gøre det bedre, som mange andre indvandrere før jer har gjort det”* (ibid). Fra at blive italesat som ”dansker”, da bliver disse individer senere i samme artikel kategoriseret som ”indvandrer”, hvorfor statsborgerskabet ikke synes at være tilstrækkeligt for at blive placeret i en anden kategori end ”indvandrer”. Det at være ”dansker” ækvivalerer ikke med termen ’indvandrer’ ud fra tidligere analyse af italesættelsen af etniske minoriteter, hvorfor disse begreber må ses som værende i et forhold af differens (jf. 3.1.3 *Konflikter mellem identiteter*). Dette fordi der i italesættelsen skelnes herimellem, hvor der opstår et ”os” og et ”dem”, hvorfor det i italesættelsen findes vanskeligt at indgå i begge kategorier på en gang. Ovenstående eksempel, hvor nye statsborgere beskrives som danske, ophæver denne kategorisering som ”dansk” ved få sætninger efter at italesætte disse individer som i samme kategori som *”mange andre indvandrere før jer”* (ibid). Denne forståelse kan også bunde i følgende udsagn: *”Hvis man ikke kan to ord på dansk, er man ikke dansker, og så skal man heller ikke have et dansk statsborgerskab”* (Johansen_b 27.04.2015). Dette skal ses i konteksten af kritik af et for stort antal nye statsborgere, hvor ovenstående citat konstruerer opfattelsen af, at nye statsborgere i Danmark ikke kan sproget før de juridisk betragtes som ”danskere”.

Spørgsmålet om, hvornår et individ kan blive betragtet som ”dansker” skal også ses i forhold til brugen af termer som andengenerationsindvandrere. I dens mere positive fremstilling bruges også andengenerationsdanskere: *”Vi [er] nu flere generationer af etniske første-, anden- og tredjegenerationsdanskere”* (Toft 19.04.2015). Ved en sådan anvendelse skabes endnu en differens til termen ”dansker”, fordi der er sproglige led mellem etnisk og dansker, der gør ”dem” forskellige fra ”os”. Derudover bevidner denne italesættelse også, at der kan gå flere generationer – i dette eksempel mere end tre generationer – før termerne ’etnisk’ og ’dansker’ kommer i sproglig kontakt eller yderligere hvor det etniske argument ikke er en nødvendighed i argumentationen for ens tilhørsforhold i italesættelsen.

En anden differens som italesættes af Martin Henriksen, Dansk Folkepartis udlændingeordfører, er danskhed og fremmedhed. Fremmedheden ækvivaleres i hans fremstilling med kriminalitet, arbejdsløshed, tørklæde og befolkningstilvækst af individer med ikke-vestlig oprindelse. Hertil siges:

”»Hvis man accepterer den præmis, at det her også er danskhed, så er alt jo dansk, og alt kan være danskhed. Dermed så ophæver det sig selv. Så bliver det meningsløst«” (Heinskou 19.04.2015).

Danskheden ækvivaleres i denne sammenhæng med: *”vores sprog, vores kultur, vores traditioner og højtider”* (ibid). Det vil sige, at ved første antagelse vil individer, der taler det danske sprog, er en del af den danske kultur, ærer danske traditioner og holder de danske højtider, blive betragtet som værende en del af danskheden. Problemet er blot, at der i danskhedens fremstilling tillægges en yderligere betydning. Danskheden inkluderer nemlig også forståelsen af en befolkningsgruppes bestandige nationale tilstedeværelse: *”De har været her »altid«*” (ibid). Dette er ikke en mulighed for individer, som italesættes som værende en eller flere generationer fra at have været noget andet.

Det at være ”dansker” ækvivaleres altså med danskheden, hvorfor dette er endnu et argument i måden etniske minoriteter fremstilles og denne fremstillings påvirkning på opfattelsen af dikotomien ”os” og ”dem”. Der skabes altså et differensforhold mellem betegneren dansk og indvandrer, hvorfor der i diskursen findes en antagonisme herimellem, fordi den ene diskurs udelukker den anden (jf. 3.1.3 *Konflikter mellem identiteter*, 3.3 *Teorianvendelse*).

4.5.2 Naziislamisme

”Kristendom er bedre end islam” (Boel 23.04.2015). Sådanne budskaber findes direkte eller indirekte i flere fremstillinger i kølvandet på De Konservatives kampagne ’naziislamisme’ mod islam. Følgende udtalelse er i forlængelse af det forrige citat medvirkende til at danne en opfattelse af kristendommen på den ene side i et positivt perspektiv, og islam på den anden side ud fra en negativ forståelse:

(...) det [må] efterhånden være sivet ind hos vore flygtninge/indvandrere, at grunden til, at vores verdensdel er så attraktiv, er den enkle, at vores religion er kristendommen” (Høier 25.04.2015).

Termen flygtninge/indvandrere argumenteres for at betragte individer i denne kategori som værende ikke-vestlige etniske minoriteter, som yderligere ækvivaleres med at være muslim. Derfor kan der i denne fremstilling findes et differens forhold mellem disse religioner, hvor italesættelsen finder kristendommen overlegen. Dette er også medvirkende til danne et negativt syn på religionen islam,

som yderligere falder tilbage til *"had mod almindelige muslimer"* (Petersen et al. 18.02.2015). Denne fremstillingen bliver også italesat i forhold til det, at *"indvanderne skal lære at tilpasse sig til den danske virkelighed"* (Boel 23.03.2015). Dette må ud fra ovenstående tolkes som værende den kristne virkelighed. Derfor må også kristendommen findes som en del af danskheden, som i forrige afsnit blev belyst, hvorved skellet mellem "danskeren" og den muslimske minoritet forstørres, da danskheden inkluderer "den rigtige" trosretning. Holdningen til religionens indflydelse på danskheden, samtidigt med at kristendommen betragtes som værende bedre og italesættes mere positivladet end islam, argumenteres det også for at være den generelle opfattelse ud fra følgende retorik: *"Dette kan enhver normalt tænkende ikke undgå at sympatiserer med (...)"* (Møller, 19.04.2015). Herved siges det, at normen i det danske samfund er en sådan tankegang, hvorfor dette citat argumenterer for objektiviseringen af denne forståelse af etniske minoriteter (jf. 3.1 *Diskursens teoretiske fundament*).

Andre fremstillinger ønsker at kritisere sådanne synspunkter, men falder alligevel tilbage på en retorik, som indikerer, at Danmark ikke kan betragtes som et fædreland for muslimer:

"Det eneste, jeg kunne tænke på, var, hvad mine muslimske elever ville tænke om Danmark, når de mødte en sådan kampagne. I hvert fald ikke sådan, som jeg ønsker, de skal se mit fædreland" (Ekstra Bladet 2015_b).

Citatet indikerer, at "mine muslimske elever" ikke har Danmark til fædreland, idet det bruges frem for vores fædreland, hvorfor fædreland kun forstås ud fra skribentens nationalitet som værende dansk. Det kan være tilfældet, at de muslimske elever ikke har Danmark til fædreland, men italesættelsen skaber også forståelse af en differens mellem det at være muslim og så have Danmark til fædreland. Dette knyttes tilbage til Danmark som et kristent land, hvorfor der er et skel mellem "danskeren" og den etniske minoritet, som betragtes som værende muslim ud fra fremstillingen af "indvandreren".

Argumentet for islam i sin negativt ladede forstand kan også ses i forhold til frygten for at et forandret Danmark, fordi problematikken betragtes ud fra, at

"(...) det [læs: fremmedheden] er så dominerende. (...) Hvordan kan de nogensinde blive en del af samfundet, når det samfund, de færdes i til dagligt, er så præget af fremmede kulturer?" (Heinskou 19.04.2015).

Her hentydes til Nørrebro i København, som findes rig på flere kulturer, men som i italesættelsen betragtes som »trist« (ibid), fordi de fremmede kulturer, som ækvivaleres med den muslimske kul-

tur på baggrund af henvisninger i teksten til arabere og kvinder med tørklæde, findes problematiske: ”Samlet set udgør det et integrationsproblem – et stort problem med folk, der kommer hertil og ikke vil tilpasse sig eller rykke sig i retning af det danske samfund” (ibid). Citatet forsætter yderligere: ”(...) de har en forventning om, at samfundet indretter sig efter, hvad de synes, der er rigtigt” (ibid). Der skabes altså ud fra ovenstående en fortælling om etniske minoriteter, der ikke ønsker at leve efter dansk levevis, men i stedet har en forventning om, at det omkringværende samfund indrettes efter ”deres” levevis. En sådan opfattelse af etniske minoriteter, som i citatet ækvivalerer med termen ”fremmede”, ses også i følgende:

”Til de fremmede, der ønsker at forandre Danmark, er appellen: Rejs hjem til de steder, I kom fra. I er ikke flygtninge/indvandrere, men erobrere af et fremmed land.”
(Dahl 21.04.2015).

Etniske minoriteter bliver altså fremstillet som værende erobrere, som ønsker at ændre det danske samfund, hvilket i størstedelen af artiklerne findes argumenteret i den muslimske tro. Det vil igen sige, at betegneren ’erobre’ får sin betydning i nodalpunktet ’muslim’. Yderligere findes betegneren ’muslim’ i differens forhold til ’kristen’, hvoraf også begrebet ’fremmed’ får sin betydning. Dette bevirker derved en antagonisme, hvorfor etniske minoriteter ikke artikuleres med Danmark som fædreland i denne diskursive fremstilling.

4.6 Opsamling af diskursens periodiske gennemgang

Italesættelsen af etniske minoriteter synes i ovenstående periodiske gennemgang at benytte forskellige betegnere for at danne betydning i forhold til diskursens nodalpunkt. Dette fordi italesættelsen har sit udspring i forskellige tidsmæssige kontekster som påvirker beskrivelsen af etniske minoriteter. På trods af en diskursiv forskel afhængigt af de kontekstuelle betingelser, da findes indholdet i beskrivelsen af etniske minoriteter efter den diskursanalytiske gennemgang at benytte sig af samme nodalpunkt og flydende betegnere. Det vil sige, at selvom den kontekst indvandrerdiskursen indgår i ændres, da forbliver den diskursive fremstilling af etniske minoriteter den samme.

Diskursanalysens første periode udspringer af italesættelsen af etniske minoriteter efter hændelserne i København, som blev betegnet som terrorhandlinger. Diskursens indhold og beskrivelsen af etniske minoriteter i dette tidsmæssige udsnit findes at kunne samles under betegneren ’forkerte værdier’, som yderligere kan betragtes som nodalpunktet for italesættelsen denne periode. ’Islam’ og ’terrorisme’ ansås her som betegnere, hvoraf ’islam’ eller begrebet ’muslim’ yderligere kan befinde sig i en sproglig status som flydende betegner. Tegnene ’muslim’, ’indvandrer’ og ’terror’ findes yder-

ligere at artikulere i en ækvivalensskæde, som får betydning ud fra diskursens nodalpunkt. Yderligere findes et antagonistiske forhold, hvor 'mistillid', 'medansvar' og 'skyldig' er betegnere, som finder deres betydning gennem den flydende betegner 'muslim', hvorfor denne beskrivelse betoner etniske minoriteter som potentielle gerningsmænd. Yderligere skildrer denne periode også en antagonisme ved differensen til 'muslim' som værende 'demokrat'. Dette bevirker derved, at den etniske minoritet står i et differens forhold til den demokratiske 'danskere', hvorved den ene diskurs udelukker den anden. Dette gør det derfor ikke muligt for den etniske minoritet at betragte sig selv som værende både muslim samt demokrat, da diskursen herom forhindrer det demokratiske element at finde betydning i diskursen i den hegemoniske intervention.

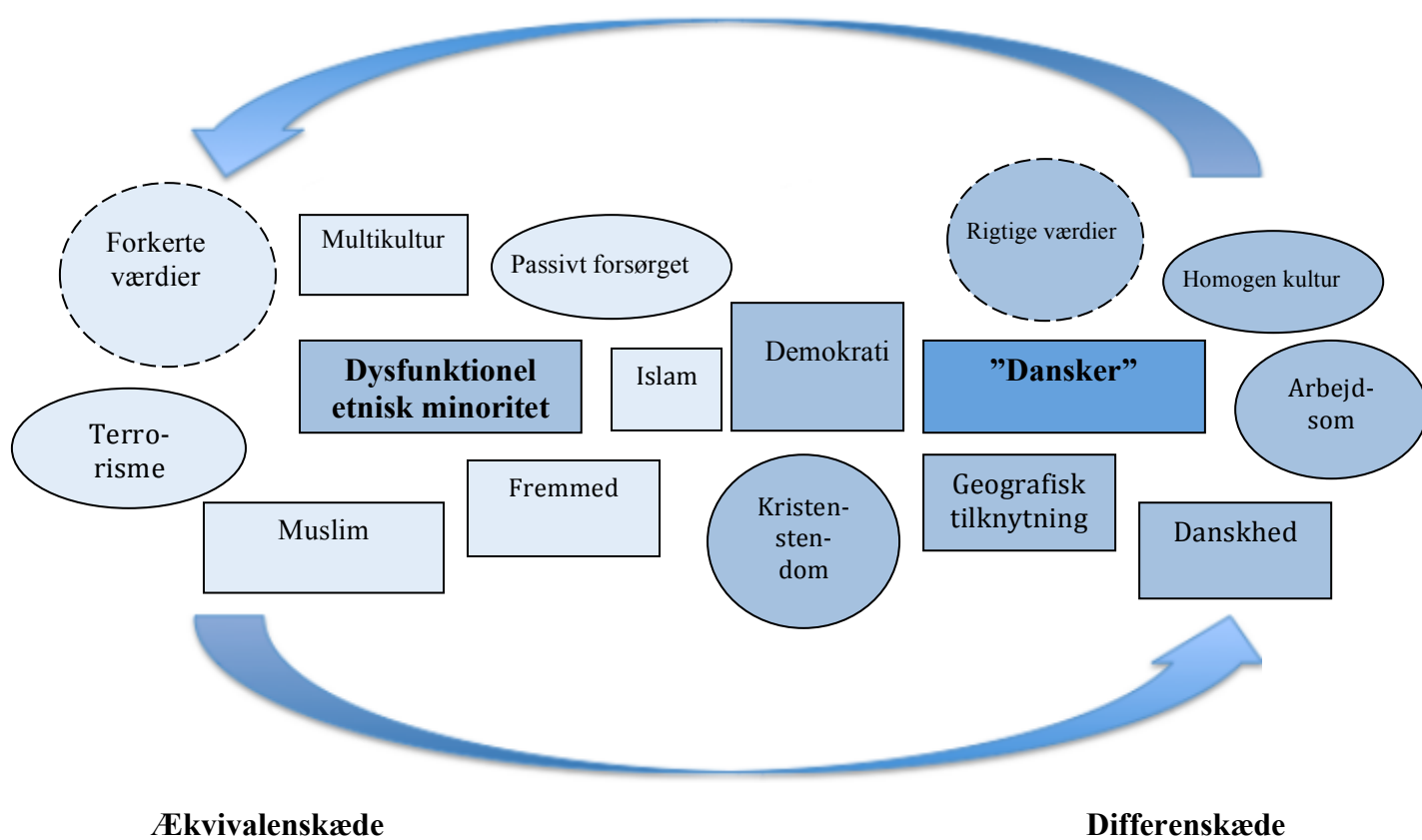
Diskursanalysens anden periode tager udgangspunkt i italesættelsen af etniske minoriteter i forbindelse med statsministerens lancering af kampagnen 'Hvis du kommer til Danmark, skal du arbejde'. Beskrivelsen af etniske minoriteter findes i forlængelse heraf at opnå betydning ud fra beskrivelsen som værende forsørgede, hvortil tegnene 'doven', 'social ydelse' og 'mindre intelligens' findes at dække perioden. Der skabes også i denne beskrivelse af etniske minoriteter et antagonistisk forhold til den arbejdende dansker på baggrund af, at etniske minoriteter ækvivaleres med 'social ydelse' samt at være indehavere af tegnet 'doven'.

Som det gør sig gældende i diskursens anden periode, da skabes der ligeledes i diskursens tredje periode et differens forhold mellem etniske danskere og etniske minoriteter, hvilket ifølge Laclau og Mouffe tager udgangspunkt i identitetens Andethed. Dette ses ud fra beskrivelsen af etniske minoriteter, som ikke kan blive danske, hvorfor etniske minoriteter findes som danskhedens Andethed. Dette ses i forhold til betegnere som 'erobre' 'overtager af land' samt 'anderledes', som alle får betydning ud fra modsætningsforholdet til danskheden. Ligeledes trækkes betegneren 'islam' i differensforhold til det at være kristen, som er en betegner, der får betydning gennem danskhedens nodalpunkt. Derved bevirker beskrivelsen af etniske minoriteter i diskursens tredje periode en fremstilling af etniske minoriteter i et modsætningsforhold til etniske danskere.

På tværs af forståelser og fremstillinger af etniske minoriteter i specialets tre medtagede udsnit, da findes etniske minoriteter altså at stå i et antagonistiske forhold til etniske danskere. Det er også i dette antagonistiske forhold, at diskursens nodalpunkt findes. Som det blev argumenteret for tidligere, da findes specialets objekt for indvandrerdiskursen at være 'etniske minoriteter', fordi dette begreb dækker over de individer, der findes forskellige fra etniske danskere i italesættelsen. Derved konstrueres etniske minoriteters identitet også med udgangspunkt i danskhedens Andethed. Ud fra

ovenstående analyse af den diskursive fremstilling af etniske minoriteter er en eller flere flydende betegne blevet fundet, som de andre tegn i italesættelsen har fået betydning ud fra. Ud fra de fremstillinger, som findes at være konstitueret gennem diskursen, kan det afgøres, hvilken flydende betegner, der krystalliserer nodalpunktet, hvorved diskursen får mening. Ud fra følgende figur samles diskursens tegn, flydende betegne samt nodalpunkt i sit antagonistiske forhold til differenskæden, som medvirker til en fastholdelse af den diskursive fremstilling af etniske minoriteter i specialet diskursanalyse

Figur 2: Diskursens antagonistiske forhold mellem den etniske minoritet og ”danskeren”

Fremstillingerne konstrueres i diskursen som dysfunktionelle i forhold til den ”danske identitet”, hvorfor meningsudfyldelsen karakteriseres ud fra en dysfunktionalitet. Begreberne ’islam’, ’fremmed’ ’muslim’, ’terrorisme’, ’forkerte værdier’, ’multikultur’ samt ’passivt forsørget’ får derved mening ud fra nodalpunktet ’dysfunktionel etnisk minoritet’, hvorfor denne flydende betegner krystalliseres i dens betydning. Det blev endvidere fundet relevant for den diskursive gennemgang at betragte ’muslim’, ’islam’, ’fremmed’ og ’multikultur’ både som tegn og flydende betegne i ækvivalenskæden. Dette fordi disse begreber også får karakter af at meningsudfylde andre tegn i den diskursive fremstilling, selvom disse tegn finder mening ud fra diskursens nodalpunkt ’dysfunktio-

nel etnisk minoritet'. Derved artikulerer indvandrerdiskursen sig gennem nodalpunktet "dysfunktionel etnisk minoritet". Diskursens indhold får derfor mening herudfra, og alt hvad der i italesættelsen og fremstillingen af etniske minoriteter ikke giver mening ud fra "den dysfunktionelle etniske minoritet" udgrænses fra diskursen. Det ekskluderede kan således kun udtrykke sig inden for diskursen ved at artikulere sig på diskursens præmisser. Dette nodalpunkt krystalliseres i dens betydning ud fra en differenskæde af tegnene: 'Arbejdsom', 'danskhed', 'kristendom', 'geografisk tilknytning', 'demokrati', 'rigtige værdier' og 'homogen kultur'. Geografisk tilknytning skal her forstås som betragtningen om "danskeren", som i generationer har været tilknyttet Danmark rent geografisk. 'Danskhed' og 'demokrati' findes yderligere at bidrage med betydning til de andre tegn, hvorfor disse også findes at være flydende differensbegreber.

Derved findes det i diskursen umuligt at indgå i begge diskursive fremstillinger, hvorfor der sprogligt foretages et hegemonisk intervention, hvorved det lykkes den ene diskurs at dominere den fælles sociale praksis. For at opnå hegemoni i diskursen må artikulationer betragtes, hvilke kan opløse den antagonistiske relation mellem disse diskursive fremstillinger.

4.7 Ideologiske fremstillinger

I gennemlæsningen og den efterfølgende analyse af denne specialeledels datamateriale i artikler fordelt over tre perioder og tre landsdækkende aviser er tre gennemgående tematikker blevet lokaliseret: Islams uforenelighed med danske værdier, arbejdsdeling og Danmark som et homogent land. Disse understøtter italesættelsens hegemoniske artikulation i forhold til indvandrerdiskursen og danner tre ideologiske fremstillinger af etniske minoriteter. I følgende afsnit vil disse ideologiske fremstillinger blive præsenteret, hvor også de subjektpositioner, som den hegemoniske artikulation skaber for etniske minoriteter vil blive redegjort for i deres forsøg på at opløse italesættelsens antagonismer.

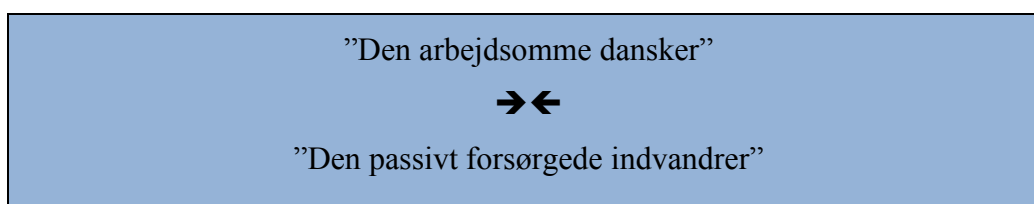
4.7.1 Arbejder-ideologien

Følgende afsnit omhandler den ideologiske fremstilling, som kan samles under temaet arbejdsdeling. Denne ideologiske fremstilling, som i det følgende vil benævnes som arbejder-ideologien, vedrører en styrket arbejdsdeling afhjulpnet af etniske minoriteter.

At have et arbejde eller være i beskæftigelse anses som værende lig deltagelse i det fællesskab, som Danmark består af: "(...) hvis der er nogen i dette land, der stiller krav til indvandrere om at tage et job og lade sig integrere, er det hende (...)" (Mikkelsen et al. 24.03.2015). Etniske minoriteter opfattes således som ressourcer, der skal bidrage til arbejdsdelingen, hvilket også tydeliggøres i bud-

skabet ”kommer du til Danmark, skal du arbejde” (Politiken 20.03.2015). Intentionen i italesættelsen er at skabe arbejdende etniske minoriteter, som dog erfares blive omtalt ud fra et synspunkt om, at de skal ”motiveres” til arbejde, fordi der sættes ”(...) en ære i ikke at bestille noget” (Camre 24.03.2015). Underforstået findes det også i gennemgangen af materialet, at etniske minoriteter på nuværende tidspunkt ikke bidrager til arbejdsdelingen og derved heller ikke til fællesskabet. Derfor italesættes de som mangelfulde deltagerne på det danske arbejdsmarkedet, altså det modsatte af, hvad der i fremstillingen er påtænkt. Der findes derfor også en forståelse af, at ”gode” etniske minoriteter udfører deres pligt til at arbejde og forsørger sig selv samt derigennem yder positiv bidrag til samfundet. Modsat påtager ”dårlige” etniske minoriteter ikke deres samfundsmæssige pligt, men vælger at blive passivt forsørget: ”fede den på kontanthjælp” (Hedelund 25.03.2015). Dette italesættes også som en byrde for samfundet, da etniske minoriteter kommer til at koste mere for samfundet end, hvad de bidrager med (Camre 24.03.2015).

Ud fra ovenstående samt diskursanalysens belysning af italesættelsen foretages en hegemonisk artikulation, som skaber følgende to subjekt-positioner:

Indenfor hver subjektposition ækvivaleres de individuelle forskelle i de to gruppeidentiteter, hvorved kategoriseringen optages i indvandrerdiskursen. Identiteten ”dansker” bliver således repræsenteret via subjektpositionen som arbejdsom, hvorimod etniske minoriteter bliver repræsenteret som passivt forsørgede. Deraf ignorerer indvandrerdiskursen, at sådanne repræsentationer ikke gør sig gældende ved hverken alle ”danskere” eller alle etniske minoriteter.

4.7.2 Religions-ideologien

Denne fremstilling som er ideologisk funderet rummer en forståelse af kultur, hvor de muslimske værdier findes uforenelige med ”danske” værdier. Ideologien udmønter sig i en understregning af afgørende kulturelle og religiøse forskelle, hvilket gør det svært at forestille sig en muslimsk medborger med dansk funderede værdier i denne fremstilling. Det danske samfund beskrives som det frie og åbne samfund, der åbner op og giver muligheder: ”(...) et samfund, der har tilbudt dem uendeligt meget” (Hergel 22.02.2015). Hvorimod ”De begynder at tage afstand fra de danske værdier, kritiserer demokratier og favoriserer andre landes systemer” (Arac 18.02.2015) ækvivaleres med

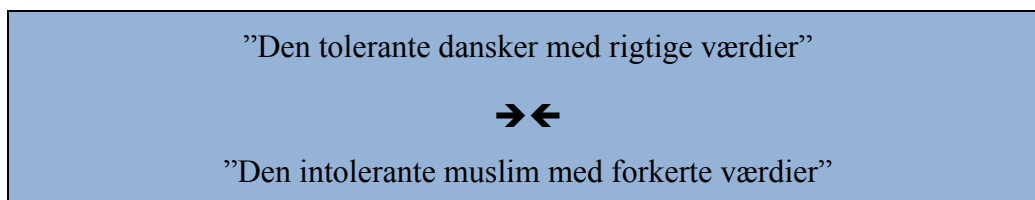
etniske minoriteter med en muslimsk tilknytning, der indeholder fundamentalistiske træk, som truer den danske kultur:

”Vi skal turde insistere på vores kulturs egenart og suverænitæt over for terroristerne, men også over for et muslimsk miljø, som ganske vist ikke bakker op om terror, men heller ikke bakker fuldt ud op om de verdslige retssamfund” (Jyllands-Posten 17.02.2015).

De fundamentalistiske træk som er en del af den islamiske identitet ud fra indvandrerdiskursen italesættes derfor i forhold til terrorisme, hvor terrorisme og islam sidestilles med ytringer som: *”Så hvem skal vi i krig med nu? Islam? Den kvarte million muslimske medborgere, der allerede har sneget sig over landets grænser?”* (Khader 20.02.2015). Dette citat refererer til hændelserne i København, som hurtigt blev betragtet som terrorhandlinger, hvor den muslimske medborger i denne retorik sammenstilles med terrorhandlingen og det danske samfunds efterfølgende reaktioner herpå. Brugen af termen *”sneget sig over landets grænser”* (ibid) indikerer yderligere, at der er tale om en ”trussel” mod det danske samfund, fordi de individer, der har sneget sig ind i landet og som betragtes som værende muslimske får en betydning af at være ”fremmede”. Islam ses yderligere som en trussel, fordi islam betragtes som *”(...) en »terrorbevægelse«, der lå på lur for at »overtage og infiltrere vores demokratiske institutioner«* (Heinskou 19.04.2015). Yderligere findes problematikken i, at *”muslimer er pålagt at arbejde for indførelse af sharia-lovgivning”* (Sahl 30.03.2015).

Modsat denne *”formørkede ideologi”* (Cohen 21.02.2015), som islam betragtes som, står demokratiet. Eftersom islam og demokratiet står i et differens forhold til hinanden, da synes etniske minoriteter i denne fremstilling ikke at kunne nærme sig en forståelse af at være et demokratisk individ. Dette ikke kun på baggrund af terrorismens ækvivalens med etniske minoriteter, men fordi et individ kun er ægte demokrat *”(...) hvis man anerkender, at samfundets love er menneskeskabte, og at de skal vedtages gennem en politisk beslutningsproces, som i sidste instans bygger på borgernes politiske ligeværdighed”* (Sølander 17.02.2015). Den etniske minoritet findes derfor ikke at være i besiddelse af politisk ligeværdighed og anerkendelse af det danske samfund, der er skabt ud fra en ikke-religiøs overbevisning, hvorfor den *”(...) omfattende indvandring (...), [har] tilført vore samfund holdninger helt uforenelige med demokratisk kultur”* (Granum-Jensen 19.02.2015). Yderligere står demokraten i differens forhold til ”indvandrer”, fordi *”kristendom er bedre end islam”* (Boel 23.04.2015). Derfor ækvivalerer kristendommen med termen ”de rigtige værdier”, hvor islam ækvivalerer med termen ”de forkerte værdier”.

Ud fra ovenstående samt den diskursive gennemgang af de periodiske tematikker opfattes islam hermed som uforenelig med ”danske” værdier og betragtes derfor heller ikke som ønskværdig i det danske samfund. Ud fra denne fremstilling kan to subjektpositioner udledes, som artikuleres gennem hegemonisk intervention, hvilket skaber en opdeling i værdisæt:

Således ækvivaleres alle ”danskere” med en identitet, som placerer ”danskerne” i rollen som tolerante individer med korrekte værdier ud fra et vestligt synspunkt. Modsat ækvivaleres etniske minoriteter med en muslimsk identitet, som tildeles en subjektposition, der placerer etniske minoriteter i rollen som intolerant muslim med forkerte værdier. Hermed gøres etniske minoriteter til en trussel, fordi den religiøse tilknytning problematiseres i forhold til de demokratiske værdier, som det danske samfund bygger på, og som hvilke islam ikke kan forenes med. Betydningen af demokratiske værdier reduceres yderligere til at være modsat muslimske værdier, hvorfor denne forståelse fastholdes i dens forskellighed til hinanden (jf. 3.1.3 *Konflikter mellem identiteter*). Samtidigt ignorerer italesættelsen de individuelle kulturelle og religiøse forskelle inden for grupperne. Italesættelsen er derfor medvirkende til at reducere mening, fordi de etniske minoriteter reduceres til samme størrelse uden indadtil at være det (jf. 3.2.2 *Det kollektive*).

4.7.3 Statsborger-ideologien

Denne ideologiske fremstilling bygger på afstanden fra udviklingen af et multikulturelt samfund, hvor Danmark som et homogent land italesættes som værende differens til etniske minoriteter. Statsborger-ideologien omhandler indvandrerdiskursens fokus på danskheden og dennes definition i forhold til, hvad danskheden ikke er i et modsætningsforhold til af etniske minoriteter i italesættelsen.

Danskhed sættes overfor fremmedhed, som ”(...) symboliserer det (...) skel, der er mellem os i befolkningen” (Heinskou 19.04.2015). Dette udsagn viser, at italesættelsen opdeler befolkningen i to grupper. Den ”danske” og den ”fremmede”, hvor forskellen i sig selv problematiseres i fremstillingen af ”de fremmede”: ”(...) et stort problem med folk, der kommer hertil og ikke vil tilpasse sig eller rykke sig i retning af det danske samfund” (ibid). Problemet bliver da, at selvom ”den fremme-

de” ønsker at blive en del af det danske samfund på de danske præmisser og ud fra de danske værdier, da problematiseres denne proces, fordi der i forvejen findes et skel mellem ”danskeren” og ”den fremmede”. Yderligere er det indeholdt i denne ideologi, at etniske minoriteter, der ønsker at blive en del af det danske samfund, mødes med andre krav og forventninger end ”danskere” – dette selvom begge individer besidder dansk statsborgerskab. Etniske minoriteter underlægges større krav og retningslinjer, fordi den virkelighed de finder at leve i sættes spørgsmålstegn ved i fremstillingen af ”den fremmede” i medierne, som etniske minoriteter kategoriseres som. Selvom ”de fremmede” er blevet tildelt statsborgerskab og italesættes som ”danskere”, da må ”(...) i (...) bidrage til at gøre det bedre, som mange andre indvandrere før jer har gjort det” (Ekstra Bladet 2015_b). Dette medvirker til en ideologisk forståelse af, at det kun er muligt at være ”dansker”, hvis ”De har været her »altid«” (Heinskou 19.04.2015), fordi kategoriseringen som ”indvandrere” findes svær at skille sig af med. Dette også selvom processen hen til at være dansk beskrives således: ”Hvis man vælger det danske til, så vælger man noget andet fra” (ibid). Dette gør sig også gældende med, hvad der i indvandrerdiskursen omtales som anden og tredjegerationsindvandrere.

Der tages yderligere afstand fra, at Danmark skal udvikle sig til et multikulturelt samfund, hvilket forrige citat også sonderer til forståelsen af, hvor danske værdier ikke længere besidder enerækken for anerkendelsesværd. I stedet ved et multikulturelt samfund skal pladsen deles med andre kulturer, som samfundsmæssigt da ligestilles med den danske:

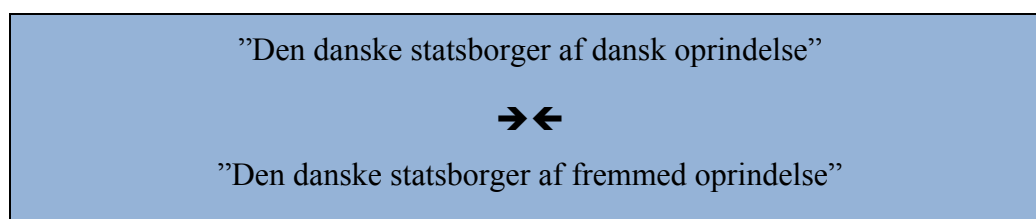
”Problemet her er, at det er så dominerende (...) Man kommer jo ikke uden om, at der her er meget domineret af, at der bor mange her med muslimsk baggrund. Det synes jeg er et problem. Hvordan kan de nogensinde blive en del af samfundet, når det samfund, de færdes i til dagligt, er så præget af fremmede kulturer?” (ibid).

Denne udtalelse beskriver et opdelt samfund, hvor etniske minoriteter til dagligt færdes i fremmede kulturer, hvilket ikke hjælper til opretholdes af det danske samfunds homogenitet og derved findes ”trist” (ibid). Netop ved tildelingen af det danske statsborgerskab, da ønskes det sikret, at ansøgeren har forstået, hvis ikke overtaget, de danske værdier. Derfor italesættes også det ”kraftige antal af nye statsborgere” (Johansen 27.04.2015) som værende ”(...) hul i hovedet” (ibid), fordi dette medvirker til statsborgere, der ikke mestrer det danske sprog fuldt ud, hvorfor de danske værdier og de danske samfundsforhold er svære at opretholde.

Med betydningsdannelsen i det ovenstående fremgår det, at etniske minoriteter skal indlære danske værdier. Det ønskes altså at gøre, hvad italesættelsen finder som, et ”fremmedelement” lig kulturen,

hvorfor det implicit foreligger, at etniske minoriteter ikke opfattes som værende ”danske” ud fra grundtanken om, at *”De har været her altid”* (Heinskou 19.04.2015). Når italesættelsen imidlertid foregår ud fra en opfattelse af, at etniske minoriteter ikke i udgangspunktet besidder ”danske” værdier, markeres sondringen mellem ”oprindeligt dansk” og ”oprindeligt fremmed”. Dette er medvirkende til at danne en subjektposition, som placerer etniske minoriteter ud fra en ideologisk forståelse af ”dem”, som værende ”ikke helt danske”.

Følgende subjektpositioner dannes hermed:

Subjektpositionen som repræsenterer den danske statsborgers identitet er kendetegnet ved at besidde en særlig form for danskhed, som indeholder danske værdier, og som har en bevidsthed om, at disse besidder en særlig plads i det danske samfund. Derimod møder subjektpositionen, som repræsenterer statsborgeren med fremmed udseende og fremmed kultur, større krav og forventninger ved indgåelse i det danske samfund samtidigt med, at denne statsborger ikke opnår værdilighed. Derved skabes der et skel mellem ”danskeren” og den etniske minoritet ud fra en forståelse af danskheden og det at være dansk.

4.8 Analytisk opsamling

Ovenstående diskursanalyse af den diskursive fremstilling af etniske minoriteter, som den kommer til udtryk i avisartikler i specialets tre medtagede perioder, findes at have nodalpunktet ’dysfunktionel etnisk minoritet’ som den centrale meningsbærer, der meningsudfylder ideologierne: Arbejderideologien, religions-ideologien og statsborger-ideologien. Disse ideologier findes at understøtte italesættelsens hegemoniske artikulation, som derved sprogligt forsøger at opløse den antagonistiske relation, så identiteterne ikke fremstår modstridende. Derved findes den hegemoniske intervention at have lykkedes i diskursen, idet fremstillingen af dysfunktionelle etniske minoriteter findes at dominere det terræn, hvor konflikten mellem individer, som indgår i flere diskursive fremstilling, udspiller sig.

Det er yderligere ud fra diskursens ideologiske fremstillinger af etniske minoriteter, at etniske minoriteters subjektpositioner kommer til udtryk. I alle tre ideologier opstilles to modstridende identi-

teter, hvorfor det derfor også er i dette antagonistiske forhold, at diskursens nodalpunkt har udgangspunkt. Disse identiteter artikuleres hele tiden i forhold til en modidentitet, hvorved den ”danske” identitet konstitueres ved at definere sig i kraft af sin modsætning som findes i den etniske minoritet. Dette gør sig ligeledes gældende med etniske minoriteter, hvor identiteten her konstitueres samtidigt med at den fastholdes af indvandrerdiskursen, fordi identitet i diskursive fremstillinger dannes i forhold til dens Andethed (jf. 3.1.2 *Subjektpositioner og diskursiv identitetsdannelse*). Identiteterne ser således ud:

”Dansk identitet”	”Etnisk minoritet identitet”
”Den arbejdsomme dansker”	”Den passivt forsørgede indvandrer”
”Den danske statsborger af dansk oprindelse”	”Den danske statsborger med fremmed oprindelse”
”Den tolerante dansker med rigtige værdier”	”Den intolerante muslim med forkerte værdier”

Den diskursive fremstilling af etniske minoriteter, som det kommer til udtryk i specialets diskursanalyse stiller i forlængelse af de ideologiske fremstillinger tre subjektpositioner til rådighed. Disse skal ses som italesættelsens hegemoniske artikulationer, hvori opløsningen af antagonismer findes. Etniske minoriteter betragtes altså som værende passivt forsørget, dansk statsborger med fremmed oprindelse samt intolerant muslim med forkerte værdier. Disse subjektpositioner er medvirkende til at reducere mening, fordi diskursen krystalliseres i dens betydning, hvorfor dens kontingens glemmes (jf. 3.1.1 *Artikulationens betydningsdannelse*). Derved reduceres etniske minoriteter i italesættelsen til samme størrelse, hvorfor det ignoreres, at repræsentationerne ikke gør sig gældende for alle etniske minoriteter (jf. 3.2.3 *Etniske identiteter*). Dette fordi diskursens indhold kun får mening ud fra nodalpunktet, hvorfor alt hvad der i italesættelsen og fremstillingen af etniske minoriteter ikke kan give mening ud fra denne centrale meningsbære udgrænses til det diskursive felt. Det ekskluderede kan således kun udtrykke sig inden for diskursen ved at artikulere sig på diskursens præmisser, hvor mening altså reduceres (jf. 3.1.3 *Konflikter mellem identiteter*).

Kapitel 5 – Etniske minoriteters identitetsforståelse

Følgende analyse har til formål at undersøge ideologiernes indvirkning på informanternes identitetsdannelse. Der tages derfor udgangspunkt i de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter, som forrige analyseafsnit redegjorde for, hvorfor analysen også vil gøre brug af Laclau og Mouffes diskursteori. Jenkins' teoretiske perspektiver på identitet og etnicitet vil yderligere bidrage til det analytiske arbejde, hvor der både bruges teoretisk og empirisk argumentation. Først vil analysens tilgang blive redegjort for ud fra analysestrategien.

5.1 Den informantanalytiske analysestrategi

Informanternes udsagn og fortællinger er blevet kodet ud fra teoretisk funderede tematikker, som har opdelt forskellige udsagn i forskellige kategorier. Det essentielle for specialet er de institutionaliserede ydre påvirkninger af identitetsforståelser og opfattelser af etniske minoriteter som indgår i individets ydre-indre-dialektik og derved påvirkningen på etniske minoriteters egen identitetsforståelse. Tematikkerne *kategorisering*, *etnisk identitet* og *subjektpositioner* har derved været væsentlige at undersøge for at besvare problemformuleringen ud fra et individuelt handlingsniveau, hvor påvirkningerne af de diskursive fremstillinger undersøges. Analysens første hovedafsnit omhandler *kategorisering* og informanternes oplevelse af at blive kategoriseret som værende en etnisk minoritet ud fra begrebet 'indvandrer'. I andet afsnit undersøges etnicitetens påvirkning på identitetsforståelsen ud fra egne og andres opfattelse af *etnisk identitet*. Analysens tredje afsnit undersøger indvirkningen af identitetsopfattelser, som de diskursive fremstillinger stiller til rådighed for etniske minoriteter, på informanternes egen identitetsforståelse. Opbygningen af analysen følger yderligere som udgangspunkt ideologiernes opdeling i religions-ideologien, arbejder-ideologien og statsborger-ideologien, hvorfor konsekvensen af subjektpositionerne egentlig undersøges fra analysens første afsnit, men bliver mere konkret i tredje og sidste afsnit af analysen.

For at give læseren et fundament for forståelsen af det analytiske arbejde med informanternes identitetsforståelse præsenteres specialets tre informanter kort herunder.

5.2 Informantbeskrivelser

Afsnittet nedenfor har til formål at bidrage til en forståelse af følgende analyses informanter. Ud fra informantbeskrivelserne kan udsagn og fortællinger sættes i kontekst, hvorfor de derfor bidrager til en forståelse af og findes som en forudsætning for det videre analysearbejde.

Nina

Nina er 26 år gammel og bor i en større by i Danmark. Hun er barn af flygtninge fra Iran og kom til Danmark, da hun var spæd. Hun blev født i Norge og har aldrig været i hendes forældres hjemland. Ninas opvækst har været mærket af hendes fars posttraumatiske stress og hendes egne tilpasningsvanskeligheder. Som 13-årig blev hun konfirmeret sammen med sine jævnaldrende klassekammerater, i starten mod hendes forældres ønske, men har holdt ved troen siden. Hun kommer fra en muslimsk familiebaggrund dog uden hendes forældre selv har betragtet sig sådan siden flugten fra Iran. Nina har en lang videregående uddannelse og har siden afslutningen heraf arbejdet med flygtninge. Hendes fritid bruger hun på frivilligt asylarbejde, hvor hun hovedsagligt hjælper uledsagede børn i deres asylsager i Danmark. Nina har siden barn haft dansk statsborgerskab.

Kenan

Kenan er 29 år gammel og bor i en større by i Danmark. Han kom til Danmark sammen med hans forældre tilbage i år 1993, efter borgerkrigen brød ud i Bosnien og Hercegovina året forinden. Kenan færdiggjorde i år 2013 en kandidat i arkitektur og har siden været jobsøgende. Han har deltaget i flere virksomhedspraktiker, men det er endnu ikke lykkedes ham at få en fastansættelse. Han modtager derfor lige nu offentlige ydelser. Han vil betegne sig selv som praktiserende muslim, men ud fra et mere europæisk perspektiv på religion. Kenan har dansk statsborgerskab.

Nurcan

Nurcan er 37 år gammel og kommer fra Tyrkiet. Hun kom for første gang til Danmark som 17-årig i år 1994. Hun kom til Danmark ved familiesammenføring, idet hun giftede sig med en herboende tyrkisk født mand, men fik dog først opholdstilladelse et par år efter. Nurcan har gennemgået en del praktikker i integrationsprojekter i hendes boligområde, og hun har yderligere vikarieret i to-tre år som pædagogmedhjælper inden hun selv fik børn. Nurcan har ingen uddannelse med sig fra Tyrkiet, og har ikke haft nogen fastansættelser i hendes år i Danmark. Nurcan har to hjemmeboende børn og er i dag fraskilt. Hun har permanent opholdstilladelse i Danmark.

Ud fra ovenstående præsentation af analysens informanter er nu et fundament for den videre analyse dannet. De følgende afsnit vil analysere informanternes identitetsforståelse ud fra de diskursive fremstillinger og egne italesættelser og opfattelser af etniske minoriteter og identitet.

5.3 Oplevelsen af at være "indvandrere"

At identificere sig og forstå identifikation finder Jenkins at være en proces som inkluderer både ydre og indre faktorer, hvorfor identifikation også præges af og defineres af andre (jf. 3.2.1.1 *Identitet som centralt begreb*). Disse andre findes i både individer, interaktioner samt institutioner, hvor oplevelsen af at være "indvandrere" findes, for informanterne i nærværende speciale, i kategoriseringen heraf. En kategorisering som skal forstås som en ydre kollektiv definition, hvorfor placeringen i en kategori ikke forudsætter relationer mellem kategoriens medlemmer. Netop denne sondring af andre individer, som ikke forudsætter en indre identifikation af medlemmerne, påvirker følelsen af at blive generaliseret (jf. 3.2.2 *Det kollektive*).

Begrebet 'indvandrere' er for informanterne ofte forbundet med et negativt perspektiv og derfor aldeles værdiløst, hvilket har indflydelse på informanternes oplevelse af andres identifikation af dem selv som tilhørende kategorien 'indvandrere'. Kenan fortæller:

"Jeg føler, at hvis en person med en anden etnisk baggrund, en indvandrere, har gjort noget godt og er en form for positiv historie, så får han eller hun et navn altså, eller man bliver præsenteret med sit personlige navn, hvorimod det med indvandrere, der har jeg i hvert fald oplevet (...), at det er linket til noget negativt" (Bilag 3.3:3).

Kenan oplever derfor, at de negative historier af etniske minoriteter er medvirkende til at danne et negativt og generaliseret billede af etniske minoriteter ud fra brugen af begrebet 'indvandrere'. Dette fordi fremstillingen knyttes til kategoriseringen 'indvandrere' og derved inkluderer alle individer, som ud fra en ydre identifikation er tilhørende denne kategori. I sammenhæng hermed knytter Nurcan betegnelsen 'fremmed' til begrebet 'indvandrere', selvom hun dog ikke selv betragter sig som værende fremmede til trods for hun siger: *"Vi er også indvandrere."* (Bilag 3.2:3). Hun uddyber yderligere kategoriseringen som værende indvandrere ved generaliseringens problematik, som Kenan også udtrykker i ovenstående citat. Nurcan siger: *"Fem fingre ligner ikke hinanden, det betyder ikke, at alle indvandrere gør den samme ting"* (ibid:4).

Historier om etniske minoriteter finder informanterne også at blive gjort stort i forhold til nyhedsværdien i den reelle historie. Nurcan fortæller:

"Hvis der er nogle små ting, så kan et godt være store ting pga. Navnet – indvandreren. (...) Det var en indvandrere, der blev skudt i København, så de begyndte at sige, at det er indvandrere, og det er altid sådan nogle ballade. (...) Så det bliver så stort." (Bilag 3.2:5).

I sammenhæng hermed ytrer Nina:

”Straks hopper de alle sammen på og ”de kan heller ikke finde ud af at overholde reglerne i Danmark, og de skal bare ud alle sammen” og så puster man til den her ild af, hvordan de alle sammen, indvandrere, efterkommere eller etniske minoriteter er.”
(Bilag 3.1:7).

Italesættelsen af indvandrere findes altså at være påvirket af *”noget negativt i stedet for noget positivt”* (Bilag 3.3:3), hvor historierne indhold generaliseres, hvorved indholdet bliver en del af den etniske kategorisering, som gøres fremmed for etniske danskere.

Hvor Nurcan betragter indvandrere ud fra et fremmedperspektiv, knytter Nina flere beskrivelser hertil. Ifølge Nina bliver indvandrere defineret som:

”Mellemøstlig, muslim. Hvis det er mænd kriminelle, meget dominerende og gider ikke rigtigt noget, og hvis det er kvinder er de undertrykte og må ingenting uden at spørge om lov. Men mellemøstlige uden tvivl.” (Bilag 3.1:7).

I tråd hermed ytrer Kenan: *”Altså det der med at der er mange indvandrere, der er arbejdsløse, som også er en belastning for samfundet.”* (Bilag 3.3:4). Informanterne i nærværende speciale italesætter derved kategoriseringen, som de selv identificeres med, ud fra perspektivet på indvandrerens som værende dysfunktionel (jf. 4.5 opsamling af diskursens periodiske gennemgang). Derved bruges specialets nodalpunkt for indvandrerdiskursen også i informanternes videre fortælling, hvorfor de diskursive fremstillingerne også findes af have en betydning for informanternes identitetsforståelse, hvilket følgende afsnit vil redegøre for.

5.3.1 Er jeg anderledes?

Oplevelsen af at være kategoriseret som værende indvandrer rækker for Nina tilbage til hendes tidlige barndom, hvor tanker om at være anderledes har fulgt hende lige siden. Hun fortæller herom: *”Jeg har altid følt mig malplaceret, jeg har altid følt, at jeg var ikke på samme niveau som de andre”* (Bilag 3.1:3). Begrebet 'indvandrer' samt kategoriseringen som værende indvandrer har altså for Nina en betydning af at være anderledes samtidigt med, at hun giver udtryk for at befinde sig på et andet niveau end, hvad hun betegner, etniske danskere. Nina er opvokset i Danmark siden hun var spæd og kender derfor ikke til en anden virkelighed end den danske, hvorfor hun finder det svært at blive kategoriseret som værende andet end dansk. Selvom hun ikke kender til andet end den danske kultur, da *har ”mødet med den danske kultur (...) altid været en oplevelse af og være*

ikke accepteret. Det er en fornemmelse man har (...)” (ibid:4). Nurcan finder også ”de der øjne” (Bilag 3.2:7) eller denne fornemmelse som et udtryk for at være anderledes. Ved begge informanter skal udtalelserne findes i sammenhæng med følelsen af at være anderledes mere end reelt at være det. Nina forklarer:

”(...) den måde folk kigger på og så kan man sige hypersensitiv eller ej, men også de her spørgsmål. Der var altid spørgsmål til, hvor kommer du fra, hvor er det der, hvor du kommer fra.” (Bilag 3.1:4).

Problematikken for Nina findes i hendes oplevelse af at være ”indvandrer” i Danmark på trods af hendes danske opvækst, hvor ekstra dansk undervisning blev en del af hendes skolegang, selvom hun havde talt sproget lige så længe som sine klassekammerater (ibid:4). I tråd hermed ytrer Kenan også med den ekstra dansk undervisning: ”(...) hvor jeg følte, at jeg kunne se, at det var sådan meget klart, at jeg var indvandrer og skulle til noget helt andet.” (Bilag 3.3:8). Dette er episoder, som for både Kenan og Nina har medvirket til en oplevelse af at tilhøre en kategori, som de ingen indre relation har til, hvor placeringen heri i stedet skal findes i oplevelsen af ydre definition. Dette er ydre definitioner som ikke kan betragtes i forhold til specialets diskursanalyse, da fortællinger lægger længere tilbage.

De ydre definitioner som Jenkins påpeger har indflydelse på et individs selvforståelse kan også ses i forhold til den midlertidige fastlåsning af mening og betydning, som objektiviseringen af de diskursive fremstillinger er medvirkende til (jf. 3.1.1 Artikulationens betydningsdannelse). Oplevelsen af at blive forstået og kategoriseret på et lavere niveau ud fra forståelsen af en ”anerkendt tankegang, at det er bare sådan det er, du er på en eller anden vis et undermenneske” (Bilag 3.1:20), findes at være en objektivitet i de diskursive fremstillingers virkelighed. Nina fortæller nedenfor om en episode, hvor hendes kategorisering og ydre definition af indhold ud fra de diskursive fremstillinger fik indflydelse på måden andre identificerede hende på:

”(...) så siger den ene ”hvem kunne tænke sig at læse det igennem for korrektur”, og jeg synes godt, at jeg kunne overskue det, og der var også en anden som kunne overskue det, så vi rækker begge hånden op og så siger de andre der, eller så siger den ene der ”jeg tror det er bedst, hvis det er Kirsten, der gør det”. Og jeg sidder og tænker, hvorfor. Det spørger jeg så, hvorfor. Og så kan jeg godt se på ham, at han bliver sådan lidt rød i hovedet og der bliver jeg vred. Jeg er gået i nøjagtig samme folkeskole, som alle andre mennesker. Jeg har også spist leverpostejsmadder og fået H.C. An-

dersen og Kanonforfatterne, jeg har ligeså meget – mulighed for at gøre det som Kirsten har. Men det ligger der, det ligger indlejret i folk.” (ibid:6).

Dilemmaet i Ninas fortælling er den institutionelle tankegang, som Nina finder indlejret i folk, hvor etniske minoriteter forstås ud fra ikke at kunne det samme som etniske danskere. I ovenstående tilfælde ud fra det danske sprog, hvilket problematiseres i Ninas forståelse af sig selv, fordi hun har lært det danske sprog på lige fod med andre, da hun betragter det danske sprog som hendes modersmål. Dette igen i sammenhæng med indvandrerkategoriens indhold defineret som værende på et andet niveau end for etniske danskere, hvor Nina yderligere beretter om forståelsen af de flygtninge, hun møder gennem sit arbejde:

”For eksempel at man italesætter de her nyankomne flygtninge eller de her flygtninge eller etniske minoriteter som nogen, der er – det var i fredags vi var til møde, som nogen der er ret bagud mentalt, som nogen der eddermame ikke har ret meget at byde ind med eller byde på i det her danske samfund, eller nogen – der var sådan lidt hånliggjort og var sådan lidt mindre – mindre mennesker.” (ibid:16).

Samtidigt med at Nina lægger stor afstand til sådanne italesættelser af flygtninge, reproduceres denne fremstilling yderligere i hendes fortælling, idet der i hendes beretninger findes forskel på individer, der kategoriseres som værende indvandrere og individer, der kategoriseres som værende flygtninge: *”Nu arbejder jeg med nyankomne flygtninge og asyl i min fritid og de er ikke danske, dem omtaler vi som flygtninge”* (ibid:6). Dette samtidigt med at begreberne findes svære at skille ad i forståelsen heraf og oplevelsen af, hvor hun placeres. Hun fortsætter ovenstående sætning med: *”(...) dem omtaler vi som indvandrere (...)*” (ibid:6). Hun føler sig betragtet som værende anderledes og forklarer dette ud fra den institutionelle forståelse og indlejringen af de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter, som kommer til udtryk i hendes relationelle forhold samtidigt med, at hun i egen selvforståelse forsøger at tage afstand til kategoriseringerne som enten indvandrere eller flygtning. De ydre definitioner har derfor en påvirkning på hendes indre definition, da de ydre definitioner bruges i forhold til afstandstagen hertil samtidigt med, at kategoriseringen i et vist omfang accepteres eller findes svær at komme udenom. Brugen af kategorien som indvandrere findes i følgende i citat:

”(...) når de fortæller mig om de oplevelser, de har haft, og sidder og er nedtrykte over det, så plejer jeg altid at sige, prøv at hør her, hvor de tror de har det svære end

alle andre, så siger jeg prøv og hør, jeg er opvokset i det her land og jeg føler mig dansk i hjertet, og alligevel får jeg den her (mur) (...)” (ibid:6).

I det ovenstående bruger Nina positionen som indvandrer til at forklare, at hun ikke føler sig accepteret til trods for hendes danske opvækst over for individer, som hun betragter som flygtninge og derved ikke danske (endnu). Begrebet 'indvandrer' bruges altså indirekte i egen definition som en afstandstagen hertil eller til individer, som betragtes som flygtninge, som hun finder sig forskellig fra.

Det at blive kategoriseret som indvandrer, og derved anderledes, finder Kenan i hans fortælling mindre problematisk, men dog alligevel ubehagelig. Han fortæller om en episode nedenfor:

”(...) der var en gang, (...) hvor jeg sad i bussen og snakkede på bosnisk med min mor og så var der to gamle damer, som sad foran, den ene vendte sig om, og så sagde hun, at vi skulle snakke dansk, når vi er i Danmark, og det var sådan en episode, hvor der både var sådan, det var både sjovt og ubehageligt for mig, når jeg tænker over det.”
(Bilag 3.3:6).

Det at blive gjort opmærksom på kategorien som indvandrer ud fra følelsen af ikke at høre til finder Kenan ubehagelig, og han beskriver det som en følelse af ikke at være *”så velkommen som man tror, man er”* (ibid:4). Samtidigt finder han også kategoriseringen berettiget, men tager afstand fra den etniske identitets indhold som defineres af de diskursive fremstillinger. Han siger: *”Jeg synes netop, at det er godt, at hun bruger ordet (indvandrer), fordi det er en realitet”* (ibid:3). Dette er sagt i sammenhæng med Kenans jobsøgning, hvor hans jobkonsulent betragter hans mulige afslag ud fra hans etniske identitet som indvandrer. Kenan selv betragter ikke hans lange ledighedsperiode ud fra kategoriseringen som indvandrer, men siger i stedet: *”Det er mere det, at det – det er svært inden for branchen at få et arbejde, men derudover så har jeg ligesom været aktiv med virksomhedspraktiker og ligesom prøvet at få fodfæste på den måde.”* (ibid:8). Han finder derved placeringen i kategorien berettiget ud fra den nominelle identitet, hvor han identificerer sig med navnet på kategorien, men tager i ovenstående citat afstand fra de nominelle tilskrivninger til etniciteten, som gør sig gældende i den diskursive fremstilling af passivt forsørgede etniske minoriteter. Sidste del af ovenstående uddrag af Kenans fortælling lægger vægt på et aktivt forsøg på modbevise den nominelle tilskrivning som passivt forsørgt, hvilket Nurcan også vægter højt i hendes egen forståelse. Hun siger:

”(...) [hun] begyndte at sige, at hun havde hørt, at der var to ægte par som får 200 millioner kroner bistand om året, så begynder de at snakke og snakke, og sådan ”hallo jeg får også bistand”. Jeg føler mig så dårlig og skyldig, der var ingen, der spørger mig om, hvad jeg får i bistand og hvordan jeg har det. Men jeg nødt til at svare på det: ”jeg får også bistand og jeg søger også arbejde”. Jeg var ledig kun da jeg var på barsel de otte måneder, seks måneder, det kan jeg ikke huske. Men søger arbejde. Den praktikplads har jeg selv fundet, det var ikke jobcenteret, der har presset mig eller sådan noget.” (Bilag 3.2:8).

Det er derfor vigtigt for både Nurcan og Kenan at understrege deres forsøg på at komme ud af, hvad der betegnes som en nominel tilskrivning, men som i deres tilfælde bliver en faktisk tilskrivning, fordi de i en længere periode har stået uden for arbejdsmarkedet.

Denne nominelle tilskrivning af den etniske identitet eller den diskursive fremstilling, som nærværende speciale har fundet af etniske minoriteter, som uden arbejde og passivt forsørget er også en ydre identifikation, Nina møder: *”[Jeg] blev også mødt med en kæmpe overraskelse over, at jeg – at jeg er der, hvor jeg er.”* (Bilag 3.1:9). Hun fortsætter senere i sin tale således: *”der møder – en sådan forventning om såfremt at jeg har fået en skole eller gået i skole, så har det i hvert fald været max ting i min klasse og jeg har ikke rigtig noget at byde ind med.”* (ibid:9). Dette er også oplevelser som Nina har haft gennem sit arbejdsliv, hvor den nominelle tilskrivning er blevet afkræftet af den faktiske, idet hun har indgået i relationer, hvori tilskrivningen som passivt forsørget indvandrer ikke har gjort sig gældende. På trods heraf har de nominelle tilskrivninger af den etniske identitet stadig gjort sig gældende i forhold til samhandling og relationelle forhold, hvor Nina identificeres med indvandrerdiskursens nodalpunkt ud fra et perspektiv på dysfunktionalitet. Nina fortæller i nedenstående om en episode gennem sit arbejde, hvor hun sidder i møde med en kollega fra en anden afdeling end hendes egen. Der opstår pludselig en tvivl om, hvorvidt Nina har gået i skole i Danmark:

”(...) ”nu ved jeg det selvfølgelig ikke, men har du gået i skole” Ja det har jeg. ”Jamen jeg mener sådan i Danmark”. Ja jeg er universitetsuddannet fornyligt universitetsuddannet, så ja det er jeg. ”Jamen altså i Danmark? Mener jeg. Har du læst” Og så blev jeg altså lidt provokeret. ja det håber jeg så sandelig også du kan høre på mit danske sprog, ”ja man ved jo aldrig” siger hun så.” (ibid:6).

Til trods for Ninas arbejdsmæssige situation, hvor hun har fast arbejde, mødes hun stadig ud fra den nominelle tilskrivning som passivt forsørget indvandrer, hvor hun beskriver det som om, hun ikke har noget at byde på. Yderligere oplever Nina spørgsmål til hendes identitet ud fra den etniske identitet, som hun tilskrives, hvor hun føler at skulle forklare sig selv. Dette er på baggrund af Ninas store sorte krøller, som hun betegner som *"helt forfærdeligt"* (ibid:15), fordi disse er medvirkende til at kategorisere hende som indvandrer og modsætning til det danske. Følgende afsnit vil medtage den synlige forskellighed i oplevelsen af at være "indvandrer".

5.3.2 Synlig forskellighed

Bevidstheden om den synlige forskellighed som specialets informanter mødes med er med til at kategorisere dem, fordi synligheden markerer en modsætning, som har indflydelse på det indhold den etniske identitet tilskrives af andre. Ifølge Laclau og Mouffe dannes identitet i forhold til dens modsætning, hvor identiteten først får mening i forhold til noget andet (jf. 3.2.3 *Etniske identiteter*). Dette "andet" skal findes i indholdet i det diskursive felt, som grænser op til de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter. Nina forklarer dette med følgende udsagn: *"De møder et helt andet billede, et andet bybillede, et helt andet menneske, når de møder en, der er mørk og en der ikke er mørk."* (Bilag 3.1:6). Der opstår et modsætningsforhold mellem det mørke og det ikke mørke, hvor det mørke ækvivalerer med begrebet 'indvandrer', hvorfor Nina ud fra sit udseende oplever at blive mødt med en nominal tilskrivning i forhold til hendes identitet. Derved kategoriseres hun efter sit udseende til trods for denne kategorisering ikke stemmer overens med hendes faktiske identitet. Hun fortæller yderligere:

"Det er udseendet der peger dig ud, man tror, man ved, hvad en rigtig dansker ser ud som, og der passer vi bare ikke ind med vores mørke og krøllede hår, brune øjne og kulør (...)" (ibid:7).

I ovenstående citat forholder Nina sig til, at hun ikke ligner, hvad hun betegner som en "rigtig dansker". Dette gør derved også, at hun ikke mødes af forventningen om at være en "rigtig dansker". Hun møder ofte kommentarer i hendes kirkelige netværk, som bedømmer hende på hendes udseende: *"omvendt så får jeg også kommentarer af folk, som ikke har set mig før i kirken: hvor taler du flot dansk."* (ibid:19). Hun mødes altså med en forventning om ikke at kunne det danske sprog, hvilket også gjorde sig gældende i forrige afsnit ud fra hendes udseende. Ninas udseende er derfor medvirkende til at kategorisere hende som indvandrer, hvor hun tilskrives en etnisk identitet. Indholdet i denne etniske identitet defineres ifølge Jenkins på baggrund af kulturelle forskelle, hvilket

Nina til dels afviser: *"Det er udseende. Man siger, så siger man så, det er kulturen, hvor nem det er at integrere. Jeg tror ikke på det."* (ibid:6). Selvom Nina er opvokset med den danske kultur, oplever hun alligevel en ydre identifikation ud fra hendes tilskrivning af etnisk identitet, som hun bliver mødt med ved hendes udseende. Derfor finder hun ikke hendes (forældres) kulturelle baggrund som værende afgørende for indholdet af den etniske identitet, fordi kulturen ikke er synlig. Forståelsen af at der eksisterer forskellige kulturer kan være medvirkende til en opdeling i "os" og "dem", hvorved etnisk identitet opstår. Måden hvorpå individet tilskrives den etniske identitet findes at være afgørende ved et forskelligt udseende fra, hvad der betegnes som værende "rigtig dansk".

Modsat Nina oplever Nurcan ikke at blive bedømt på hende udseende. Dette fordi hun *"er meget lys. Ikke som en rigtig tyrker, så måske derfor kan de ikke se forskel"* (Bilag 3.2:5). Udtalelsen viser dog alligevel en bevidsthed om, at udseendet kan være afgørende i forhold til oplevelsen af at blive kategoriseret som værende indvandrer.

Betydningen af det lyse og det mørke udseende kommer yderligere til udtryk hos Nina i hendes fortælling om og sammenligning med hendes kollega, hvor hun fortæller:

"Min kollega (...) er ikke etnisk dansk. Hun er oprindeligt fra England af og når vi sidder til møder med kunden, så er det ikke mig, der får anerkendelsen, så er det hende på trods af, at hun knap nok kan tale det danske sprog ordentligt." (Bilag 3.1:6).

Der findes altså hos to af speciallets tre informanter en bevidsthed om, at udseendet har en betydning for den ydre identifikation som indvandrer, hvor Nina på baggrund af hendes mørke hår og kulør, som hun selv betegner det, i højere grad oplever en tilskrivning af en etnisk identitet. Oplevelsen af en kategorisering som indvandrer og tilskrivningen af en etnisk identitet har også i større omfang negativ betydning for Nina, eftersom hun har haft en dansk opvækst. Ovenstående citat viser også at sprogets betydning får en mindre rolle i forhold til det mørke og det lyse udseende i sammenhæng med det at føle sig på et andet niveau end etniske danskere på baggrund af den ydre identifikation. Sproget får dog en stor betydning for Ninas ydre identifikation ved en episode med en blind mand. Hun fortæller:

"(...) da han henvender sig til mig, så siger han så: Ja, du er en rigtig Fynbo, du har sikker sådan noget rigtig fint blondt hår, du er en rigtig dansker. Og jeg lyver ikke, selvom hele kupeen vendte sig om og kiggede, og jeg kunne se på mine medmentorer eller hvad man nu kalder dem – de frivillige der – at vi alle sammen sad faktisk og fik

lidt ondt i maven og tænkte puha, lige om lidt kommer der en og råber: fandme nej om hun er dansk.” (Bilag 3.1:18).

Ovenstående citat viser, at ved manglende mulighed for at identificere andre ved hjælp af synet og derved identificere og kategorisere ud fra andres udseende, da får sproget en anden betydning i identifikationens ydre proces. Nina oplever en anerkendelse af at være dansk ud fra hendes danske sprog frem for en kategorisering som indvandrer ud fra hendes udseende. En anerkendelse som hun ikke kan tage til sig på baggrund af frygten for andre i kupeens reaktion på hendes synlig forskellighed fra den definition, den blinde mand giver hende. Ligeledes har tidligere oplevelser også indvirkning på identifikationens indre-ydre dialektik med tilråb og definitioner som: *”negerbarn”*, *”sorte svin”* og *”fejlkulør”* (ibid:5,19). Disse definitioner præger Ninas forståelse af sig selv og derved også den måde hun modtager definitioner på efterfølgende. Mangel på sprogets indvirkning på andres definition af Nina er altså yderligere en bærende forståelse hos hende. Oplevelsen af først og fremmest at blive kategoriseret ud fra den synlige forskellighed, som Nina bærer i forhold de individer, hun benævner som etniske danske, er stor. Før anvendte citat i forrige afsnit viser også, at forklaringen af sig selv i forhold til det danske sprog ikke altid er nok i sammenhæng med andres kategoriseringen som indvandrer: *”ja det håber jeg så sandelig også du kan høre på mit danske sprog, ”ja man ved jo aldrig” siger hun så.*” (ibid:6) (jf. 5.1.1 *Er jeg anderledes?*).

Den synlige forskellighed findes derfor at have en stor indvirkning på andres ydre definition og identifikation af informanterne som indvandrer og derved har denne synlighed også en påvirkning på oplevelsen af at være anderledes. Kategoriseringen og tilskrivning af identitet findes at blive forklaret ud fra den synlige forskellighed, hvor kategoriseringen som indvandrer og tilskrivningen af etniske identitet netop forstås ud fra modsætningen hertil.

5.3.3 Muslimer

Det at blive kategoriseret ud fra den synlige forskellighed forbindes af informanterne også med en definition af indholdet i den etniske identitet som værende muslim. Etnisk identitet dannes for Jenkins ud fra folkelige klassifikationer, som håndhæves af deltagerne i den sociale praksis. Når den etniske identitet betragtes ud fra en kategori frem for en gruppe, findes den etniske identitet yderligere at dannes på baggrund af tilskrivninger og andres definition af identitetens indhold. Dog kan den etniske identitet for individerne blive virkelig i den sociale kontekst, hvorfor den etniske identitet yderligere kan blive håndhævet ved selv-tilskrivninger i den sociale praksis (jf. 3.2.3 *Etniske identiteter*).

Benævnelsen 'indvandrere' bliver for Nina forbundet med *"mellemøstligt, muslim"* (Bilag 3.1:7), hvilket også gør sig gældende i de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter, hvor religionsideologien med den intolerante muslim med forkerte værdier gør sig gældende. Dette kan ses i sammenhæng med Kenans udlægning af religionens forskellige betydning, hvorfor det at være muslim kan forbindes med noget, der for etniske danskere kan virke meget forskelligt fra kristendommens betydning i Danmark:

"Netop fordi – altså hvis man sådan tænker på danskerne, etniske danskere og hvordan de forholder sig til religion, så er det sådan mere afslappet, det er kun i juletiden, at man går i kirke og konfirmation og så på den anden side, så har man måske folk fra Mellemøsten, muslimer, som går virkelig meget op i religion og praktiserer det, altså mange af – mange af dem." (Bilag 3.3:1).

I ovenstående citat benævner Kenan også muslimer og Mellemøsten, hvilket ækvivalerer med benævnelsen indvandrere i italesættelsen af etniske minoriteter. Samtidigt med at kategoriseringen af at være indvandrere netop har sammenhæng med den synlige forskellighed, findes der også en sammenhæng mellem den synlige forskellighed og identifikationen som muslim. Ud fra Laclau og Mouffe kan dette forklares med ækvivalenskæden, som samler en kæde af betegnelser ud fra det italesattes nodalpunkt (jf. 3.1.1 *Artikulationens betydningsdannelse*). Derved samles en kæde af betegnelser, som i definitionen af identitet knyttes til begrebet 'indvandrere'. Dette kan bevirke, at individer, der kategoriseres som værende indvandrere ud fra den synlige forskellighed yderligere forbindes med religionen islam, fordi dette er blevet en del af den etniske identitets indhold. Nina, som er den eneste af speciallets informanter, der ikke er muslim, finder at hendes kategorisering som indvandrere medfører en forståelse af hende som værende muslim: *"Jeg er muslim, indtil jeg får sagt, at det er jeg ikke."* (Bilag 3.1:11). Hun fortæller yderligere, hvordan hun mærker denne tilskrivning og pålægning af etniske identitet med indholdet af at være muslim:

"Til fester der kendte jeg måske ikke dem alle sammen og kunne se de der øjne – man kan bare mærke det, de der øjne der tænker "så kommer muslimer" og en rigtig røvsyg type, må hverken drikke eller noget som helst" (ibid:11).

Selvom Nina er kristen, oplever hun, at andre identificerer hende ud fra den tilskrevne etniske identitet, hvor islam er indholdet heri. Denne tilskrivning af etnisk identitet har stor indflydelse på Ninas oplevelse af at stå uden for fællesskabet. Hun fortæller således:

”Og så – følte jeg mig lidt ekskluderet noget gange i de der fællesskaber og plejede at gøre det, at så gik jeg indimellem og stod der med min øl i hånden, og så når de skålede med hinanden og ikke rigtig inkluderede mig, så sagde jeg, nej i må ikke skåle, jeg er muslim og så drak jeg derefter af min øl, for at ligesom på en eller anden måde at være provokerende, men også få fejtet den der af banen.” (ibid:11).

Det vil sige, at Nina bruger den tilskrevne etniske identitet og derved specialets religions-ideologi til at tage afstand fra tilskrivningen. Hun bruger ligeledes ideologien til at forklare hendes oplevelser med at stå uden for et fællesskab. Både Nurcan og Kenan fremhæver maden som en faktor, hvor de stilles uden for fællesskabet. Kenan fortæller:

”Altså der er jo selvfølgelig det der med maden. Svinekød, hvor vi muslimer spiser ikke svinekød, og jeg kan huske – jeg var til en fødselsdagsfest og så var der netop noget med bacon, hvor jeg sagde, at jeg selvfølgelig ikke kunne spise med, men igen det er jo – det er sådan nogle småting, der egentlig ikke, det betyder ikke noget.” (Bilag 3.3:6)

Kenan finder det af mindre betydning, men fremhæver alligevel maden som der, hvor han føler sig skilt ud på baggrund af hans religion. Nurcan finder, at det at takke nej til svinekød har en større betydning for hende i hendes indre identifikation ud fra den ydre identifikation, hvor hun kan mærke øjnene på hende. Hun uddyber med følgende: *”(...) det der med maden for eksempel, de kan ikke se vi for eksempel er muslimer, men når jeg siger nej tak til svinekød, så kan jeg mærke, måske jeg føler mig skyldig (...)*” (Bilag 3.2:9). Nurcan påpeger, at hun føler sig kategoriseret, når hun takker nej til svinekød, idet hun så har bekendt sin tro. Hun føler sig yderligere skyldig, hvilket kan forbindes med hendes påtagelse af eksempelvis specialets religions-ideologi, hvor muslimer findes at være intolerante med forkerte værdier. Dette kan også ses i hendes følgende udtalelse: *”Selvfølgelig når de siger, at det er muslimer, så – det er en side, du er bare bedømt uden at blive spurgt faktisk, når man siger muslim.”* (ibid:7). Dette er også medvirkende til en forståelse af, at der findes en diskursiv objektivitet i forståelsen af indvandrere som værende muslimer ud fra italesættelsen heraf. Yderligere finder Kenan, at italesættelsen af muslimer er medvirkende til en bestemt fremstilling af indvandrere med muslimsk baggrund. Han fortæller følgende:

”For islam og muslimerne så snart, der sker noget, hvis der er en, en person, som kommer fra en muslimsk baggrund, begår noget, så er et ligesom, jeg føler, at det bliver pålagt generelt for alle muslimer, at det er noget, som muslimerne og religionen

som sådan er skyld i, og det er ligesom muslimerne, der skal stå til ansvar for det.”
(Bilag 3.3:5).

Ifølge Jenkins tilskrives den etniske identitet indhold ud fra kulturelle forskelligheder i grænserne op til andre identiteter (jf. 3.2.3 *Etniske identiteter*). Disse kulturelle forskelligheder kan også ses i forhold til faktuelle begivenheder, hvor episoder med muslimer indblandet, på grund af kategoriseringens kraft, kan få betydning for andre individers tilskrivning af etnisk identitet. Den etniske identitet får netop indhold på baggrund af andres handlinger, men får betydning for alle som tilskrives dennes identitet. Det vil sige, at den etniske identitet opretholdes af ydre tilskrivninger samtidigt med at brugen af de ydre tilskrivninger kan omdannes til selv-tilskrivninger i Jenkins ydre-indre dialektik (jf. 3.2.1.1 *Identitet som centralt begreb*). Dette kan derfor også forklare, hvorfor Nurcan føler sig skyldig uden, det er hende som person, der har begået en forkert handling, fordi hun bruger den ydre identifikation i sin videre identitetsrefleksion.

Nina fortæller i følgende uddrag om en episode hun oplever dagen efter skyderierne ved Krudttønden har fundet sted, hvor hendes ydre identifikation som muslim kommer til udtryk:

”Dagen efter alt det her med skudepisoderne i København – (...) går på en ellers på en fredelige, fredelige cykelsti og møder tilfældigvis først en, der spytter mig i hovedet og fortæller mig et eller andet, jeg ikke kan høre, fordi jeg har hørebøffer på og bagefter senere på samme dag, samme tid, jeg er ikke en gang nået frem på universitetet endnu, bliver spyttet anden gang i hovedet. Og bliver igen råbt af.” (Bilag 3.1:8).

Nina oplever derved andres fysiske handlinger mod hende som en reaktion på hendes ydre identifikation og ydre tilskrivning og definition af etnisk identitet, hvori islam er en bærende betegnelse i et ækvivalensforhold med begrebet 'indvandrer'.

Oplevelsen af at blive kategoriseret som muslim og få pålagt sig en etnisk identitet ud fra de diskursive fremstillinger og forståelser, har yderligere sammenhæng med synligheden af forskel fra, hvad informanterne betegner, det at være ”rigtig dansk” udseendemæssigt. Specialets informanter tager derved religions-ideologien i brug i deres definition af sig selv ud fra en afstandstagen til tilskrivningen af etnisk identitet med indhold som ”intolerant muslim med forkerte værdier” (jf. 4.6.2 *Religions-ideologien*).

5.4 Etnicitetens påvirkning på identiteten

Oplevelsen af de ydre identifikationer og dermed kategoriseringen som indvandrere findes hos specialens informanter at have en indflydelse på deres egen selvforståelse. Den etniske identitet findes at blive virkelig i de sociale praksisser, hvorfor tilskrivningen af identitet derfor også kan påvirke og organisere individets interaktion, hvilket gør sig gældende i et større eller mindre omfang for alle tre informanter i nærværende speciale. Både Nina, Kenan og Nurcan findes at forklare sig selv ud fra tilskrivningen af etnisk identitet, hvorfor tilskrivningerne og klassifikationerne – altså de ydre identifikationer – bruges i deres dannelse af identitet. Dette afsnit har til formål at analysere måden hvorpå den etniske identitet og kategoriseringen som indvandrer bruges i informanternes fortælling om dem selv.

5.4.1 Velintegration

'Integration' er et begreb som alle informanter indirekte eller direkte forholder sig til i forståelsen af dem selv i forhold til de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter. Begrebet bruges hos Kenan i forhold til at afskrive hans oplevelse af tilskrivning af etnisk identitet, hvori indhold som passivt forsørgt, forkerte værdier og fremmed indgår. Idet Kenan er arbejdssøgende på andet år efter endt universitetsuddannelse, former hans fortællinger og eksempler sig netop om dette emne. Dette fordi han som modtager af offentlige ydelser findes at bekræfte indholdet i den etniske identitet, som også er den tilskrivning, som gør sig gældende i de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter. Han benytter derved tilskrivningen af den etniske identitet samt begrebet 'integration' til at distancerer sig fra kategoriseringen som indvandrer med det diskursive nodalpunkt som dysfunktionel. Han fortæller:

"Jeg kan godt sproget og jeg kan godt – hvad hedder det, jeg kan sagtens, at det ikke er, det skulle ikke være en barriere overfor mig for eksempel for at få et job. Hvorimod hun [læs: jobkonsulenten] netop påpegede – mange arbejdsgivere, ved at se mit navn, kan sagtens måske være lidt skeptiske overfor om de skulle ansætte mig eller ej netop fordi jeg har en anden baggrund end dansk. – og det er noget hun har været meget åben med, at – sige det overfor mig, men så har hun netop sagt – at det jeg har været her i Danmark i så mange år, er integreret, kan sproget og alt det der, så så burde den der barriere ikke være et problem for mig." (Bilag 3.3:6).

Kenan betragter sig selv, hvad han benævner, som velintegreret ud fra hans jobkonsulents ydre definition i ovenstående uddrag. Det at være velintegreret betegner Kenan at have sammenhæng med

hans mange år i Danmark og hans danske sprog, hvorfor han ikke finder, at tilskrivningen af etnisk identitet har indflydelse på hans nuværende jobsituation. Han bruger derved nodalpunktet i de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter i sammenhæng med hans forståelse af sig selv som værende velintegreret og derfor som en afstandstagen til den dysfunktionelle etniske minoritet.

I sammenhæng hermed betragter Nurcan også begrebet 'integration' i forhold til indvandrerdiskursens nodalpunkt samtidigt med, at hun bruger eksempler på "andetheden", der er medvirkende til at gøre hendes egen identitet mulig (jf. 3.1.3 *Konflikter mellem identiteter*). Hun fortæller:

"Nogle gange, fordi jeg bor rigtig sammen med indvandrere her i Nordbyen. Vi har næsten over halvdelen er indvandrere. Der er nogen, det går rigtig sådan – de kan godt gå på arbejde og skole og kursus og sådan noget. De kan godt følge med det hele, men nogen af dem er rigtig lukket." (Bilag 3.2:4).

Nurcan italesætter altså integrationen som at kunne "følge med det hele" (ibid:4), hvor hun betragter sig selv som en modsætning til de individer, som hun forstår som dem, der "er rigtig lukket" (ibid:4). Kenans selvdefinition som værende velintegreret findes yderligere også i sammenhæng med tidligere citat, hvor han i sin indre identifikation medtænker den ydre identifikation i italesættelsen af integration og de personer som, han mener, bekræfter de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter som dovne og passivt forsørget. Kenan benytter den etniske identitet til at distance sig herfra, hvorfor han afviser den ydre identifikation og etniske tilskrivning. Ud fra Jenskins' teori om den ydre-indre-dialektik, da vil den ydre identifikation altid være en del af den indre identifikation og omvendt, fordi identifikationen, uanset om denne accepteres eller afvises, bliver en del af den videre refleksion og identifikation (jf. 3.2.1.1 *Identitet som centralt begreb*). Det vil med andre ord sige, at selvom Kenan afviser den ydre identifikation i forhold til hans arbejdsmæssige situation og hans tilskrivning af etnisk identitet, bruges den ydre identifikation i hans italesættelse ikke kun om selv sig, men også om andre individer, som han tilskriver og kategoriserer som værende (dysfunktionelle) indvandrere. Kenan definerer derfor sig selv i modsætning til den identitetsopfattelse, som gør sig gældende i specialets arbejder-ideologi. Begrebet 'integration' og 'velintegration' betyder derfor for Kenan en større accept og en oplevelse af at være på lige fod med alle andre borgere i det danske samfund. Dette kan også betragtes som baggrunden for hans afskrivning af hans etniske identitet som havende indvirkning på hans manglende resultat i jobsøgningen.

Denne distancering af tilskrivningen af etnisk identitet og definition af sig selv i modsætning til de diskursive fremstillinger i nærværende speciale findes også hos Nina. Begrebet 'integration' findes

dog at have en anden betydning for Ninas definition af sig selv, idet hun på baggrund af ikke at kende til andet end Danmark ikke føler at skulle leve op til bestemte rammer for integrationen, hvorved begrebet ikke giver mening i hendes indre identifikation. Hun fortæller:

”For jeg har tænkt meget over det mange gange, at, hvordan kan man undgå hele den der ”nå er du ikke muslim, det er godt nok et fåtal der ikke er det, du er godt nok godt integreret”. Jeg er så træt af at høre det der ord integration, jeg brækker mig over det. Hvad havde du forventet? Jeg er opvokset her.” (Bilag 3.1:11).

Hvor Kenan finder begrebet ’integration’ og især ’velintegration’ i overensstemmelse med hans indre identifikation, da afskriver Nina begrebet som værende en positiv gestus. På trods heraf da tager hun begrebet i brug i sin italesættelse og definerer sig selv ud fra afvisningen af begrebet, som ovenstående citat er et eksempel på. Selvom Nina oplever en negativitet ved andres definition af hende som værende *”godt integreret”* (ibid:11), betegner hun sig alligevel også selv som værende en mønsterbryder og derved italesætter hun sig selv ud fra forventningen til det indhold hendes tilskrivning af etnisk identitet indeholder. Hun bruger med andre ord mediernes indvandrerdiskurs og definerer herudaf en forståelse af sig selv, som synes at være i et antagonistisk forhold. Dette udledes af følgende uddrag:

”(...) jeg føler, at jeg trodser oddsene. Jeg føler, at bare det i sig selv, at jeg har formået finde et arbejde, som – barn af to flygtninge forældre er i sig selv en udsædvanlige ting. Nej for mig ændre det ikke noget, for jeg oplever ikke at jeg owner den hundrede procent. Jeg føler ikke, at jeg bliver mødt, jeg føler ikke, at når andre møder mig, at jeg bære et label af at være i arbejde versus at være på kontanthjælp. Tværtimod så oplever jeg det omvendte. Jeg bliver aldrig mødt med et spørgsmål om, ”nå hvad arbejder du med” men nærmere et spørgsmål om ”laver du overhovedet noget”. Så jeg føler, at jeg er kontanthjælpsmodtager uden egentlig at være det, men jeg føler, at det er det, der bliver kastet imod mig, hvis det giver mening.” (Bilag 3.1:9).

Nina starter ud med en italesættelse af sig selv som barn af flygtninge, hvorfor hun trodser oddsene ved hendes gennemførelse af en universitetsuddannelse samt deltagelse på arbejdsmarkedet kort efter afslutningen heraf. Videre betragter hun ikke sig selv som værende indehaver af en sådan identitet, hvorved hun gør brug af specialets arbejder-ideologi. Hendes indre identifikation betragter sig i første omgang ud fra subjektpositionen ”den arbejdssomme dansker”, hvor hun ved refleksion over hendes ydre identifikation skifter position til ”passivt forsørgt indvandrer”. Dette skifte kan

ud fra Laclau og Mouffe betragtes som en hegemonisk artikulation, som opløser den antagonistiske relation mellem italesættelserne, hvorved ”passivt forsørget indvandrer” vinder domæne i Ninas italesættelse og indre identifikation (jf. 3.1.3 *Konflikter mellem identiteter*). Sådanne antagonistiske relationer mellem italesættelser findes i høj grad i Ninas identitetsforståelse og italesættelse, fordi hun finder sig overdetermineret. Med andre ord forsøger andres og hendes egne italesættelser at organisere det samme sociale rum, hvorfor hun bliver interPELLERET i forskellige positioner på én gang. Hun fortæller yderligere:

”Jeg føler – jeg har en prestige, jeg har erhvervet mig en lang videregående uddannelse, jeg er sgu ikke bunden af det her samfund. Det har også gjort, det gør også at når jeg møder de her stigma nu og jeg bliver ramt af den her, du er ingenting eller du er muslimsk kvinde, du må ingenting, så føler jeg – jeg bliver sgu vred, jeg får lidt et had, må jeg ærligt erkende.” (Bilag 3.1:14).

Ved brug af både teori fra Jenkins samt Laclau og Mouffe, opstår antagonismer ved kategorisering, fordi individet tildeles en gruppering uden at have etableret sig en særskilt identitet. I Ninas tilfælde kategoriseres hun som indvandrer på grund af hendes udseende samt tilskrives en etnisk identitet, hvor hun yderligere tiltales som værende godt integreret. Denne positionering af hendes identitet skaber konflikt, fordi de forskellige og modstridende ydre identifikationer ikke stemmer overens med hendes indre identifikationer.

Brugen af indvandrerdiskursens nodalpunkt, som værende en dysfunktionel etnisk minoritet, gør sig gældende for alle tre informanter i deres italesættelse og positionering af dem selv. Nodalpunktet bruges som et modsætningsforhold til informanternes indre identifikation samtidigt med, at arbejderideologien og de diskursive fremstillinger heraf bruges i fortællingen om dem selv som værende velintegreret. Informanterne tvinges derfor til at definere sig selv i forhold til de diskursive identiteter, som specialet har fundet gør sig gældende i italesættelsen af etniske minoriteter i medierne.

5.4.2 Fællesskab

Kategoriseringen af informanterne ud fra de diskursive fremstillinger og identiteter findes som en ydre kollektiv definition. I modsætning hertil findes gruppeidentiteten eller kollektivet, som er et produkt af indre definitioner og er derfor en sonDRING af individer med større eller mindre omfang af relation mellem sig. Sådanne fællesskaber og en forståelse af sig selv tilhørende en gruppeidentitet bruges hos informanterne til at lægge afstand til betydningen af etnisk identitet samt identifikationen som indvandrer ud fra diskursens fremstilling af etniske minoriteter.

I Ninas teenageår valgte hun at lægge afstand til religionen islam, som dog heller ikke blev praktiseret i hendes forældres hjem. Hun lod sig i stedet døbe i folkekirken: *"Jeg har selv valgt at være kristen. Der er ikke nogen i min familie, der er kristne."* (Bilag 3.1:3). Nina har hele sit liv oplevet en kategorisering på baggrund af hendes udseende, som hun mener stikker ud i bybilledet (ibid:6), hvorfor kristendommen og troen på, at der var andet end det hun oplevede til dagligt tiltalte hende. Hun siger herom:

"Om valget af kristendommen også har været influeret af at jeg har været omgivet af etnisk danske børn som hovedparten skal konfirmeres på det tidspunkt – formentligt nok, men der var et eller andet der tiltalte mig, så gik jeg rundt med den tanke (...)" (ibid:3).

Påvirkningen af at tilhøre den jævnaldere gruppe gennem en fælles kulturelbaggrund som konfirmationen kan fastslå for Nina og hendes omgivelser, tiltaler hende. Hun kan herigennem skabe en identitet og et fælles værdigrundlag ud fra den gruppeidentitet, som kristendommen giver hende. Kristendommen står også i kontrast til islam, hvorfor dikotomiseringen og objektiviseringen af hendes tilskrivning af etnisk identitet forsøges at modarbejdes. Problematikken heri består for Nina af forskellen på hendes synlige forskellighed i hendes udseende og hendes skjulte kulturelle fællesskab, med hvad der for mange betegnes som en dansk værdi – nemlig kristendommen og den danske folkekirke. Dette kommer til udtryk i følgende: *"Man kan heller ikke se min religiøse orientering."* (ibid:12). Forsøget på at finde en måde at betragte sig selv ud fra en indre gruppe frem for kategoriseringen som indvandrer findes derfor svær for Nina ved hendes synlige forskellighed, som hun kategoriseres ud fra. I sammenhæng med hendes religiøse overbevisning fortæller hun følgende:

"Og så kiggede jeg op til Gud og så sagde jeg: hvorfor? Prøv og hør, du har skabt mig med krøller, hvilket er helt forfærdeligt, men jeg kan ikke eksistere, altså glatter jeg håret, jeg kan ikke eksistere i de omgivelser, som jeg er i, fordi det frisser op, fordi mit hår kan ikke tåle det. Du har skabt mig til en verden, jeg ikke kan være i. Det er sådan jeg har det." (Bilag 3.1:15).

Metaforen om Guds skabelse af Nina i en verden hun ikke kan leve i ud fra hendes krøllede hår, som hun ikke finder at passe ind, findes igen at have betydning ud fra hendes kategorisering. Den ydre identifikation har derfor fået indflydelse på Ninas indre identifikation, da hun medtager hendes ydre definition og de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter som værende i modsætnings-

forhold til etniske danskeres identitet. Denne påvirkning og refleksion af de ydre identifikationer får yderligere indvirkning på hendes indre gruppeidentitet, idet accepten af en differentiering af etnicitet i hendes kirkelige fællesskab nævnes. Herom fortæller hun:

”(...) lige præcis den kirke jeg kommer i, er andelen af etniske minoriteter stor. Vi har både afghanere, kinesere, vi har iranere, vi har alt, you name it, vi har danskere, etniske danskere ikke. Der føler jeg mig hjemme.” (ibid:19).

Indholdet af gruppen bliver derfor defineret ud fra grænserne af identitet som sættes i modsætningsforhold til oplevelsen af de diskursive betragtninger af individets kategorisering (jf. 3.2.3 *Etniske identiteter*, 3.1.3 *Konflikter mellem identiteter*).

Kenans identitetsforståelse findes også at være influeret af en gruppeforståelse ud fra en mangfoldighed af etnicitet. Han ønsker ikke at blive betragtet ud fra tilskrivningen af etnisk identitet, hvor indholdet heri afgøres af hans kategorisering som indvandrer. I stedet definerer han sig selv som indeholdende en gruppeidentitet, hvori etnicitet ikke er en forudsætning for et fælles grundlag. Han fortæller:

”(...) fordi at jeg både har danske venner og venner, der kommer fra andre lande og det er ikke kom bosnier. Jeg kender folk fra Rumænien, Bulgarien, Italien, USA, Egypten, jeg – altså jeg synes – jeg sådan – kan godt med folk lige meget, hvor de kommer fra, så på den måde synes jeg ikke, at jeg føler mig sådan udenfor nogle bestemte grupper.” (Bilag 3.3:8).

Til trods for at Kenan ikke findes at definere sig selv ud fra en etnisk identitet, bruges sondringen af den ydre kollektive definition til at identificere gruppemedlemmerne. Ligeledes bruges den etniske identitet også i definitionen af sig selv som ikke værende bestemt af netop en etnisk identitet. Det gælder derfor både for Nina og Kenan, at den etniske identitet bruges i italesættelsen og definitionen af sig selv i forhold til deres indre gruppeidentitet.

I modsætning til ovenstående betragtning af egen identitet og selvdefinition i forhold til tilskrivningen af etnisk identitet og indre gruppeidentitet, da findes Nurcan ikke at afvise tilskrivningen af etnisk identitet i samme omfang som Kenan og Nina. I stedet giver hun udtryk for konsekvensen af indholdet af den etniske identitet, som er defineret på baggrund af kategoriseringer. Hun fortæller:

”Det gør ondt faktisk, fordi han viser os på en helt dårlig måde, så selvfølgelig så åbner han døren, så alle kan se alt muligt om os. De kan se – de gør lidt ondt faktisk, når jeg læser alle de kommentarer hans udtalelse.” (Bilag 3.2:6)

I ovenstående fortæller Nurcan om, hvordan hun oplever det, når en person som Adnan Avdic, der er kendt for at være salafist – en fundamentalistisk minoritet af danske muslimer – udtalelser sig i medierne om islam og danske muslimer. Selvom Nurcan ikke finder et fællesskab i hendes religiøse overbevisning, mener hun, at sådanne episoder får indvirkning på kategoriseringen af eksempelvis hende som indvandrer og med det dertilhørende tegn ’muslim’, hvorved den ydre identifikation får påvirkning for den indre identifikation. Yderligere findes Nuncans oplevelse af kategorisering også i tråd med hendes indre gruppeidentitetsfølelse, hvor hun netop bruger udtalelser og ydre identifikationer som Avdics udtalelser er medvirkende til at påvirke negativt, i hendes forståelse af sig selv som medlem af et fællesskab. Et fællesskab som hun finder blandt tyrkiske kvinder i sit boligområde: *”Fordi her i området, der er det næsten alle, der er indvandrere.”* (ibid:9). Hun bekræfter sin etniske identitet med selvskrivninger frem for tilskrivninger, hvor indholdet heri netop derfor sættes i antagonistisk forhold til kategoriseringens definition af indhold i den etniske identitet. Derved tages diskursens fremstillinger af etniske minoriteter i brug, hvor hun definerer etnisk identitet i modsætningsforhold til religionsideologien og derved islam.

Forsøget på at modarbejde og bryde med tilskrivningen af etnisk identitet og kategoriseringens indhold heraf findes altså i informanternes indre gruppeidentitet. I modsætning til den synlige forskellighed, da er den indre gruppeidentitet for informanterne et skjult kulturelt fællesskab, som har en betydning i forhold til den indre identifikation. I stedet for at betragtes ud fra tilskrivning af etnisk identitet, definerer informanterne sig selv som indeholdende en gruppeidentitet, hvori etnicitet ikke er en forudsætning for et fælles grundlag. Fællesskabet og den indre gruppeidentitet bliver derfor for informanterne en måde at håndtere de ydre identifikationer på.

5.5 Subjekt positionernes konsekvenser

Ifølge Laclau og Mouffe kan identitetsdannelse betragtes som, når et subjekt lader sig repræsentere af en klynge betegnelser med et nodalpunkt (jf. 3.1.2 *Subjektpositioner og diskursiv identitetsdannelse*). Denne repræsentation bruges for specialets informanter til at danne et modsætningsforhold hertil, hvorfor subjektpositionerne og derved de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter tages i brug i definitionen af egen identitetsforståelse. Dette selvom informanterne ofte forsøger at afvise disse fremstillinger og ideologier i deres italesættelse. På trods af en afvisning af eksempelvis til-

skrivning af etnisk identitet og kategoriseringen som indvandrere, påvirker disse ydre identifikationer den indre identifikation, hvilket har konsekvenser for måden, hvorpå informanterne betragter sig selv. Dette afsnit har til formål at undersøge konsekvenserne ved informanternes identitetsforståelse ved subjektpositionernes repræsentationer ved det at være ”dansk”.

5.5.1 Dansk statsborger

Det at være dansk statsborger ønsker Nina at forstå som en naturlig måde at blive accepteret som samfundsborger på med den dertilhørende oplevelse af en indre dansk gruppeidentitet:

”Man skal gøre det som en – som en naturlighed, du er borger, du er medborger i det her samfund, vi anerkender dig som værende dansk, såfremt det så også gjaldt i virkeligheden – det gør det ikke” (Bilag 3.1:13).

Nina tager statsborger-ideologien i brug i hendes positionering i forhold til dikotomien mellem det at være statsborger med dansk oprindelse og det at være statsborger af fremmed oprindelse. Hun ønsker at betragte statsborgerskabet som en accept af at være en del af det danske samfund og accepten af at være dansk, hvilket hun ikke finder stemmende overens med hendes oplevelser. Hun fortæller yderligere:

”Fortæller jeg at det fripas sådant også er blevet trykket væk, for det kunne man sige før ”ja jeg er dansk statsborger”, så har du været her længe nok til at være en del af det her samfund. Det kan man ikke længere. Det danske statsborgerskab, hvis du spørger nogen, hvis du spørger rigtigt mange så er det bare sådan noget, der bliver givet væk til gud og hver mand, så det kan godt være, det kan godt være fint det samme, for du er hverken dansk i mine øjne, hvis du har dansk statsborgerskab og du er heller ikke dansk, når jeg ser på dig.” (ibid:8).

Fra at italesætte statsborgerskabet og sig selv som værende dansk og en ydre accept og identifikation af at være dansk, da tager hun specialets diskursive fremstilling og italesættelse af ”de fremmede” med dansk statsborgerskab i brug og fikserer denne objektivisering af betydning i hendes identitetsforståelse. Derved bekræfter hun yderligere diskursens indhold, hvor kun det at være dansk er muligt, hvis man har været det altid (jf. 4.6.3 *Statsborger-ideologi*). Problematikken opstår for Nina, da ”man kan ikke se det danske statsborgerskab” (ibid:12), hvorfor den ydre identifikation af hende som havende det danske statsborgerskab ud fra en fremmed oprindelse påvirker hendes indre identifikation af hende selv som værende dansk uafhængigt af hendes forældres oprindelse. Hun bliver mødt med:

”Du er ikke dansk, du dur ikke til noget, du er kontanthjælpsmodtager, og det er alt muligt andet. Desuden så fortæller din far dig også, hvem du skal giftes med og alt muligt andet, så at du har det danske statsborgerskab er sådan set noget, der ikke rigtig gør- den har ikke nogen betydning.” (ibid:12).

Ud fra Ninas oplevelser positionerer hun sig derfor ud fra subjektpositionen om det danske statsborgerskab ud fra en fremmed oprindelse, idet hun finder en forskel i statsborgerskabet ud fra kategoriseringen som værende indvandrere og derved fremmed i det danske samfund. Dette medvirker til en identitetsforståelse ud fra mangel på værdilighed i forhold til subjektpositionen ’dansk statsborger med dansk oprindelse’, samtidigt med at den diskursive forståelse af danskstatsborgerskab som ikke værende lig med det at være dansk opretholdes i hendes italesættelse heraf.

Nurcan er den eneste af speciallets informanter, der ikke har dansk statsborgerskab. Alligevel bruger hun statsborger-ideologien i hendes italesættelse af Danmark som et homogent land, hvor hun definerer en identitetsforståelse som både indvandrere samtidigt med at betragte Danmark som hendes land. Hun fortæller: *”Vi er også indvandrere. Vi kan ikke undgå det, det er det. Men en eller anden måde, det gør ondt faktisk, fordi vi tror Danmark, det er vores land, det er sådan vi har det (...).”* (Bilag 3.2:3). Ved at bruge ordet ’tror’, synliggør Nurcan den ydre identifikations påvirkning på hendes indre identifikation og derved hendes identitetsforståelse. Hun problematiserer ikke det at være dansk med fremmed oprindelse, men problematikken viser sig alligevel i hendes positionering, da hun afgrænser sig i forhold til statsborger-ideologien, hvor hendes refleksion af de ydre identifikationer og diskursive fremstillinger kommer til udtryk.

For Kenan findes statsborgerskabet at være en form for bevis for ens berettigelse til at være i Danmark. Han italesætter samtidigt det som en vigtighed for en selv:

”Det med at have dansk statsborgerskab, jeg tror, det betyder meget for en selv. Det at man – har en form for bevis på, at man har været igennem en længere integrationsproces og man har ligesom papir på at man er godkendt til at være her på den måde.” (Bilag 3.3:7).

Således afgrænser Kenan sig i forhold til statsborger-ideologien. Han positionerer sig mod kategoriseringen som ”dansk statsborger med fremmed oprindelse”, som gør hans fremmede baggrund til et problem, hvilket han ikke selv anser det for at være. Betydningen af begrebet ’velintegration’, som også undersøges i tidligere afsnit, findes at modstride med identitetsopfattelsen i positionen ”dansk statsborger med fremmede oprindelse”. Begreberne ’dansk’ og ’integration’ ækvivalerer ikke ud fra

en danskdiskurs. Dette fordi oprindelse i denne fremstilling problematiseres ud fra forståelsen af danskheden og det at være dansk. Denne fremstilling finder Kenan ikke at have indvirkning på betydningen af det danske statsborgerskab, hvorfor berettigelsen til statsborgerskabet findes at være lige så stor, som det gør sig gældende for etniske danskere. Den ydre identifikation findes derfor at have mindre væsentlig betydning i forhold til Kenans positionering ud fra statsborger-ideologien, selvom disse ydre identifikationen har en indflydelse på måden, hvorpå han positionerer sig mod disse.

Positioneringen imod kategoriseringen som ”dansk statsborger med fremmed oprindelse” findes også i Ninas identitetsforståelse ud fra det at være dansk. Værdien i det danske statsborgerskab findes hos Nina ud fra situationer, hvor hun ikke medtænker hendes kategorisering som værende af fremmed oprindelse, hvorfor den fremmede oprindelse ikke problematiseres. Hun fortæller:

”Det danske statsborgerskab har en værdi for mig, når jeg kommer udenlands. Det er det eneste tidspunkt, det har nogen værdi for mig. Jeg føler mig dansk af hjertet, jeg forsvarer Danmark med alt jeg kan. Fortæller om – hvor gode vi var eller er i forhold til asylområdet sammenlignet med mange andre lande. Der er jeg stolt. Jeg kigger på mit danske statsborgerskab som var det en commonsense, en selvfølgelighed, fordi jeg er dansk. Men det er ikke noget jeg sådan – det er ikke noget jeg sådan viser frem og det er heller ikke noget, der har en betydning i min daglig gænge, fordi folk tænker du, det har du fået foræret.” (Bilag 3.1:12).

Ud fra ovenstående citat da findes forståelsen af sig selv som værende dansk at være betinget af Ninas oplevelse af en ydre identifikation gennem de diskursive fremstillinger af positionen ”dansk statsborger med fremmed oprindelse”, hvilket ikke gør sig gældende uden for Danmark. Det vil med andre ord sige, at Nina definerer sig selv i forhold til statsborger-ideologien, hvor hun legitimerer hendes følelse af at være dansk med hendes statsborgerskab. Denne identitetsforståelse gør sig dog for Nina kun gældende i et diskursive felt, hvor der ikke opstår en antagonistisk relation mellem de to subjektpositioner i statsborger-ideologien. Dette fordi identitetsopfattelsen, der gør sig gældende i positionen ”dansk statsborger med fremmed oprindelse” findes at dominere det diskursive terræn og betragtes derfor i dens sociale praksis som værende en objektiv virkelighed. Denne objektive virkelighed bliver derfor også en del af Ninas identitetsforståelse, hvorfor hun definerer sig selv ud fra mulige repræsentationer af subjektpositioner i diskursen.

I Kenans videre fortælling benytter han sin mor som eksempel, hvor han yderligere trækker på statsborger-ideologien. Han tager afstand fra ikke at kunne være dansk i forhold til det danske statsborgerskab ud fra den objektive virkelighed om ”den fremmede” og ”danskeren”. Han siger således:

”Jeg synes sagtens man både kan være dansk og muslim, men igen – så skal vi ligesom snakke om, hvad det betyder at være dansk og hvad betyder det at være muslim. Min mor er muslim, men hun går ikke med tørklæde og hun – hun ja, hun beder ikke fem gange om dagen, men hun er stadigvæk muslim, hun betegner stadigvæk sig selv som muslim, og hun betegner også sig selv for at være dansk for vi er jo danske statsborgere. Så altså – på den måde så synes jeg sagtens man både kan være det ene og det andet. Og hvorfor skulle man ikke kunne det?” (Bilag 3.3:5).

Udsagnet om at Kenans mor er muslim efterfølges hurtigt af en ansvarsfraskrivelse, hvor Kenan tager afstand fra den synlige forskellige muslim med tørklæde. Han definerer hermed det at være muslim i modsætning til den identitetsopfattelse, som blev udledt fra religions-ideologien. Ud fra ovenstående eksempel påtages to identiteter, som ifølge Kenan ikke udelukker hinanden. Han trækker her på statsborger-ideologien og tager afstand fra danskheden i sin rene form ud fra en betvivelse af en objektiv virkelighed heraf samtidigt med, at han italesætter den diskursive opdeling, som fortages i religions-ideologien. For Kenan og hans egen identitetsopfattelse virker det fjernt at tilvælgelsen af det danske skulle medføre et fravalg af noget andet, som findes at gøres sig gældende ved den diskursive fremstilling af den danske statsborger med fremmed oprindelse (jf. 4.6.3 *Statsborger-ideologien*).

Specialets informanter definerer derfor sig selv i forhold til de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter, hvor den etniske baggrund problematiseres i forhold til det at være dansk. Det er dette udgangspunkt som informanterne tager i deres forståelse af dem selv som værende danske, hvorfor de ydre identifikationer påvirker de indre identifikationer og egne definitioner i informanternes identitetsforståelse. Statsborger-ideologien bruges dog også til at definere en alternativ identitet, hvori den etniske identitet ikke findes som et problem i forhold til det danske statsborgerskab. En dansk identitet bliver derfor defineret, hvori det at være muslim også indgår.

Denne sontring af egen identitet i forhold til specialets ”danske identitet” udledt af diskursanalysen vil i det følgende blive analyseret ud fra informanternes forståelse af dem selv og brugen af diskursens subjektpositioner.

5.5.2 Er jeg dansker?

Tilskrivningen af etnisk identitet og kategoriseringen som indvandrere findes at have forskellig betydning og konsekvens for specialets informanter. De ydre identifikationer modtages og afspejles derfor også forskelligt i informanternes indre identifikation. Dette kan også ses ud fra brugen af indvandrerdiskursens mulige subjektpositioner, som informanterne i deres selvdefinition, ifølge Laclau og Mouffe, tvinges til at anvende i deres identitetsdannelse (jf. 3.1.2 *Subjektpositioner og diskursiv identitetsdannelse*). Brugen af specialets subjektpositioner kommer til udtryk i Ninas følgende fortælling. Hendes selvdefinition legitimerer hendes position som ”dansk”, selvom hendes ydre identifikation og definition af at være ”fremmed” ligeledes afspejles i hendes indre identifikation:

”Man forventer ikke, at du er dansker og det gør du heller ikke selv af hjertet, men mig, som er opvokset her, der er det satme svært at håndtere. Jeg føler, at jeg bliver frataget noget, som jeg egentlig er fuldt berettiget til. Jeg hverken tæsker folk eller laver kriminalitet. Jeg er et ordentligt menneske, jeg hjælper folk på min vej, rejser mig for de ældre og alligevel får du bare den her (mur – banker den ene hånd ind i den anden), du mødes af en mur, du er ikke den samme og du skal bevise dig selv overfor alle andre.” (Bilag 3.1:6).

I og med Nina finder at have rigtige værdier ud fra hendes selvdefinition og definerer sig ud fra positionen ”den tolerante dansker med rigtige værdier” legitimerer hun hendes position som ”dansk”. Det vil yderligere sige, at hun tager religions-ideologien i brug ved at stille sig i modsætningsforhold til indholdet af subjektpositionen ”intolerant muslim med forkerte værdier”, idet hun bl.a. nævner kriminalitet. Hun siger yderligere: *”Det er derfor man ikke er dansk. Det er fordi man er muslim.”* (ibid:11). Til trods for hendes legitimering af at være ”dansk”, så afspejler hendes fortælling hendes oplevelse af hendes kategorisering som værende ”indvandrer”: *”(...) det at have mellemstligt udseende i min optik (...) er det samme som også at være muslim. Og som at være indvandrer”* (ibid:11). Derfor fratages hun dét, som hun føler sig fuldt berettiget til. Følgende citat viser også Ninas splittelse mellem den indre og ydre identifikation:

”(...) nu er jeg ikke efterkommere, men jeg oplever mig selv som dansk af hjertet, og synes jeg kender det her samfund bedre end jeg kender, hvad end mine forældre er kommet fra, så oplevede jeg lidt at den billet eller det fripas, man havde før, jeg er født her, bare rolig jeg kommer ikke, jeg kan også godt tale dansk, det var ikke længe-

re et fripas, man kunne trække længere, fordi det kunne også være onde. (...) Muslim, muslim, muslim. Og der her med, at man aldrig indordnede sig. Reglerne og den kultur, der var i det danske samfund.” (ibid:8).

Denne splittelse og påvirkning af forholdet mellem den indre og ydre identifikation gør, at Nina står mellem de modsatte positioner i religions-ideologien samtidigt med, at hun gør brug af statsborger-ideologien ved at definere sig selv ud fra det at være dansk.

Tilknytningen til Danmark findes i Nurcans fortælling om sig selv, hvor hendes udgangspunkt i første omgang bliver i den fysiske tilknytning nærmere end hendes definition af sig selv i forhold til det at være ”dansk”. Hun fortæller:

”Men det er også svært, jeg var sytten år den gang jeg kom til Danmark, og tiden går og man bliver vant til at være her, for eksempel regnvejr, det er koldt, men alligevel, når vi er i Tyrkiet vi savner det. Vi savner det her friske vejr, det er koldt, det gør vi faktisk, og børnene – efter tre uger begynder de at spørge, hvornår skal vi hjem, hvornår vi skal hjem? For de – de føler også det vores hjem.” (Bilag 3.2:11).

Det at være i Danmark og leve efter danske vilkår findes at være af væsentlig betydning for Nurcans forståelse af sig selv som værende ”dansk”. Samtidigt hermed så findes hun at være reflekterende omkring dikotomien mellem det at være ”dansk” og det at være ”fremmed”, idet hun finder sig selv værende begge dele:

”Vi er muslimer, selvfølgelig vi holder jul, for børnenes skyld, så de også kan forstå det, de hører dansk musik, de gør alt dansk, men en eller anden måde vi er også tyrkere, vi er også muslimer. (...) For mig kan heller ikke være helt tyrker eller helt muslimer, fordi jeg kan ikke gå med tørklæde, jeg kan ikke holde ramadan.” (ibid:12).

Herved bruger hun både statsborger-ideologien og religions-ideologien, idet hun i sin italesættelse finder det svært at forene det ”danske” med det ”fremmede”, som defineres ud fra tilknytningen til islam. Hendes indre identifikation bliver derfor påvirket af de diskursive fremstillinger, der findes som viden, der behandles objektivt i samfundet. De ydre identifikationer findes derfor at være væsentlige i Nurcans identitetsopfattelse, fordi hun i sin italesættelse er medvirkende til både at yde modstand mod samtidigt med at reproducere diskursens identitetsopfattelsen af dikotomien mellem ”danskerne” og ”de fremmede”.

De ydre identifikationer og tilskrivningen af etnisk identitet findes hos Kenan ikke at være afgørende for hans identitetsopfattelse. Alligevel findes italesættelsen og betragtningen af Danmark ude fra som værende racistisk at have betydning, hvor blandt andet statsborger-ideologien med sondringen mellem forskellig værdi af borgere i samfundet gør sig gældende. Han fortæller:

”Jeg læste lige i går, at der var sådan et tysk blad Die Welt, der har betegnet – Danmark som det mest racistiske land i Europa (...). Det ved jeg ikke, men ja, hvis man kommer med en anden etnisk baggrund så kan det selvfølgelig være ubehageligt altså man kan godt tænke sådan: okay er man nu du ved, så velkommen som man tror, man er.” (Bilag 3.3:4).

Følelsen af ikke at høre til finder Kenan ubehagelig, hvorfor han påtager sig en etnisk identitet ud fra hans *”anden etniske baggrund”* (ibid:4). Dette er også medvirkende til at ændre hans forståelse for hans tilhør til den *”danske”* identitetsopfattelse, fordi de ydre forståelser og identifikationer påvirker hans videre refleksion over at være en ligeværdig borger. For Kenan findes hans opfattelse af identitet at være i et spændingsfelt mellem det danske, bosniske og muslimske, hvor han derfor definerer sig selv i modsætning til diskursens tilskrivning af identitet som værende enten *”dansk”* eller *”fremmed”*. Han fortæller: *”(...) jeg kommer fra en familie, som – som hvor vi sagtens kan være dansk og bosnisk eller muslim, så altså der er ingen konflikt eller modsætning som sådan. Det fungerer fint.”* (ibid:9). Med denne fortælling modarbejder Kenan den diskursive kategorisering, som fremstiller *”muslim”* og *”dansk”* modstridende og uforenelige. Han tager med andre ord den diskursive fremstilling i brug og definerer herudaf en *”dansk”* identitet, som også indeholder den *”muslimske”*. Selvom ovenstående medvirker til en forståelse af Kenans identitetsforståelse som en både-og, findes der yderligere i hans fortælling opfattelser af ham selv som værende enten dansk eller Bosnisk afhængigt af den kontekst, som italesættelsen og den sociale praksis udspilles i:

”(...) jeg kan godt sige, at eksempelvis, når jeg er sammen med familien, mine forældre, så er jeg, så tager jeg den bosniske hat på, og jeg taler bosnisk sammen med dem. Jeg – jeg diskuterer emner der vedrører Bosnien, hvad ved jeg, så på den måde er man jo bosnisk, er jeg jo bosnisk, når jeg er sammen med dem. Eksempelvis når jeg er sammen med Emina (kæresten), der er vi jo mere dansk, fordi der taler vi dansk eller vi blander det sådan, bosnisk/dansk, der diskuterer vi sådan emner der vedrører det danske samfund og ja – det samme gør jeg, når jeg er sammen med mine venner. Dog har jeg sådan en blanding af både Bosniske og danske venner, så det hele afhænger

af, hvem man er sammen med og selvfølgelig ude på arbejdspladsen, der er man jo dansk. Det er sådan en form for blanding af derhjemme og ude, hvilket jeg synes er godt, at man ligesom kan være – ” (Bilag 3.3:9).

Kenan afgrænser sig i forhold til statsborger-ideologien, hvor han bekræfter fremstillingen af at skulle vælge noget fra, hvis det danske vælges til (jf. 4.6.3 *Statsborger-ideologien*), idet hans identitetsopfattelse og interaktionerne er påvirket af, hvilken *hat* han påtager sig. Ligeledes findes han at have en forventning til at skulle være dansk på en arbejdsplads, hvorfor han italesætter forskellige forventninger afhængigt af den position, han indtager. Selvom Kenan italesætter to identitetsopfattelser, da findes han ikke overdetermineret. Der findes derfor ikke en antagonistisk relation mellem hans indtagelse af forskellige subjektpositioner, selvom disse i italesættelsen virker modstridende, fordi de ikke dominerer det samme sociale rum.

For Nina findes identitetsopfattelserne i de diskursive fremstillinger svære at undgå samtidigt med, at hun finder en konflikt mellem hendes egne forståelser af sig selv. Hendes identitetsopfattelser samt kategoriseringer findes i et antagonistiske forhold, fordi kampen om terræn i hendes egen forståelse fylder i hendes italesættelse. Hun fortæller herom en episode med en journalist, der skulle skrive en artikel om hendes arbejde, således:

”Jeg skulle medvirke i en artikel i Politiken på et tidspunkt og der havde han bedt mig om en udtalelse i forhold til den asylsag, som jeg arbejdede på og der havde han så sagt: du er jo ikke kun din faglighed, du har jo også insider viden for du kan hører, de taler flydende farsi – det sprog mine forældre taler. (...) Der havde han så sendt det her – udkast og der stod så: Nina bla. bla. bla – kommer fra Iran, bor i – ja forældrene kom, hvad var det nu, er kommet til Danmark fra Iran, hvor det ikke var klart, at jeg ikke var født i Iran, men jeg var opvokset her. Det kan jeg huske, at jeg skrev jeg, det var faktisk en vigtig detalje for mig at lige få det pointeret, fordi jeg følte ikke, at jeg retmæssigt kunne påstå, at jeg havde en relation til Iran og samtidigt følte jeg også, at der blev taget noget fra mig ved at sige, at jeg kom fra Iran, jeg følte mig sådan lidt perker: Nu kommer udlændingen.” (Bilag 3.1:17).

Ud fra ovenstående fortælling vægtes Ninas ret til ikke, at kategoriseres som iraner, fordi hun ikke er født der, af stor betydning for hendes præsentation af sig selv og selvdefinition. Det findes vigtigt for hende, fordi dette er medvirkende til en indre identifikation af at være tættere på det ”danske” end det ”fremmede”, hvori dette pointeres ved kategorisering i interaktionen: *”Spørger de mig og*

siger noget andet, så får de det at vide, at det er forkert.” (ibid:15). En kategorisering hvor hun tilskrives en identitet, som hun ikke finder at være i overensstemmelse med hendes selvdefinition, hvorfor hun yder modstand. Nina: ”forsøger for så vidt muligt at ligge en distance til [sine] forældres etniske baggrund” (ibid:18) i hendes håndtering og afklaring af, hvad hun identitetsmæssigt er. Samtidigt med at det for Nina er vigtigt at pointere hendes manglende tilknytning til Iran og derved hendes identitetsmæssige binding til Danmark, så findes det også ud fra de ydre identifikationer svært at definere sig som værende ”dansk” for hende.

”Men dansk hundrede procent – nej – vil gerne, føler ikke jeg kan, har opgivet det efterhånden, siger nu, jeg er bare. (griner) Udlændinge fordi jeg er heller ikke iraner, udlændinge hvorfor? Fordi det er en der er fremmede, en der ikke tilhører naturligt Danmark, fordi det føler jeg ikke, at jeg bliver anerkendt som, så kan jeg ligeså godt tage det label på mig og anerkende det fuldes.. acceptere det. Og hvorfor udlændinge? Udlændinge er sådan lidt bedre end indvandrere. Indvandrere synes jeg ikke, at jeg kan kalde mig, for jeg er sådan set flygtninge. Udlændinge er en, der ikke tilhører og er sådan en semi neutral, men indikerer, at du ikke tilhører det danske folk. (griner). Det er jo fjollet, men ja. Jeg synes fremmed er sådan lidt ulækker, så det tror jeg bare, at jeg holder mig fra. Udlændinge.” (Bilag 3.1:17).

Splittelsen mellem flere positioner findes også for Nina i forhold til tilskrivningen af etnisk identitet. Det at påtage sig det danske label findes af Nina farligt, fordi andre etniske minoriteter vil kalde hende ”wannabe dansker” (ibid:15) samtidigt med, at etniske danskere vil italesætte hende som godt integreret ”og så er det heller ikke særligt positivt, for så får du også frataget den der ægteheden af at være dansk.” (ibid:15). Ud fra Laclau og Mouffe findes Nina at være overdetermineret, fordi hendes indtagelse af forskellige subjektpositioner står i et konfliktforhold til hinanden med forskellige krav og forventninger tilknyttet (jf. 3.1.3 *Konflikter mellem identiteter*). Ved at kategorisere sig selv som ’udlændinge’ og derved en, som ikke naturligt hører til i Danmark, foretager Nina en hegemonisk intervention og lader denne italesættelse dominere i hendes identitetsdannelse. ”Jeg føler mig dansk i mit private hjem” (ibid:15), hvor hun ikke konfronteres i så stor grad som uden for hjemmet med de ydre identifikationer og kategoriseringer.

Påvirkningen af diskursens subjektpositioner ved informanternes identitetsforståelse findes altså at have forskellig betydning. Fælles er dog at de ideologiske fremstillinger tages i brug for enten at afvise, bekræfte eller redefinere identitetsforståelsen. Samtidigt tages statsborger-ideologien i brug

for informanternes legitimation af at føle sig danske. Det vil derfor sige, at de ydre identifikationer uanset hvad har indflydelse på den indre definition, hvorfor positionen integreres i informanternes indre identifikation. I sådanne tilfælde findes modstanden mod den etniske identitet og kategoriseringen for ressourcerkævende for informanten, hvorfor der ikke ydes modstand. Denne modstand findes forskellig hos informanterne ud fra deres (eller deres forældres) tilknytning til et andet land end Danmark. Betydningen af at kunne påtage sig en identitet, som der ikke stilles spørgsmålstejn til, er stor, hvorfor dette også har indflydelse på påvirkningen af subjektpositionernes indflydelse på den indre identifikation, idet positionerne ikke findes at dominere samme sociale praksis.

5.5 Informantanalytisk opsamling

De objektive virkelighedsforståelse af etniske minoriteter, som er med til kollektivt at definere etniske minoriteter og placere dem i kategorien 'indvandrere'. Ligesom italesættelsen af etniske minoriteter fandtes at blive meningsudfyldt ud fra en forståelse af dysfunktionalitet i specialets diskursanalyse, oplever specialets informanter også at blive generaliseret på baggrund af begrebet 'indvandrere', som findes at være værdiladet ud fra en negativ betydning. Denne kategorisering og tilskrivning af identitet findes blandt andet at blive forklaret ud fra den synlige forskellighed, fordi identitet og tilskrivning af etnisk identitet forstås ud fra modsætningen hertil. Det mørke udseende findes at ækvivalere med begrebet 'indvandrere', hvor en forståelse og en tilskrivning af etnisk identitet opstår ud fra den synlige forskellighed. Den synlige forskellighed ækvivalerer yderligere med begrebet 'muslim', hvorfor individer, der kategoriseres som værende indvandrere ud fra den synlige forskellighed yderligere, forbindes med islam. Oplevelsen af at blive kategoriseret som muslim og få pålagt sig en etnisk identitet ud fra de diskursive fremstillinger og forståelser, har derfor sammenhæng med synligheden af forskel fra, hvad informanterne betegner, det at være "rigtig dansk" udseendemæssigt. Specialets informanter tager derved religions-ideologien i brug i deres definition af sig selv ud fra en afstandtagen til tilskrivningen af etnisk identitet med indhold som "intolerant muslim med forkerte værdier" (jf. 4.6.2 *Religions-ideologien*).

Måden hvorpå informanterne tilskrives etnisk identitet findes at være ud fra kategoriseringerne. De ydre identifikationer bruges derved i dannelsen af identitet, hvor begrebet 'velintegration' bruges i informanternes afskrivning af etnisk identitet, hvori indhold som 'passivt forsørget', 'forkerte værdier' og 'fremmed' indgår. Den etniske identitet bruges i italesættelsen af informanternes distance- ring fra kategoriseringen som indvandrere samtidigt med en distancering fra en meningsudfyldelse ud fra det dysfunktionelle perspektiv. Denne distancering legitimerer informanterne i afstanden til

positionen som 'passivt forsøget', hvorved arbejder-ideologien tages i brug i deres legitimering af en "dansk" identitet som arbejdsom (jf. 4.7.1 *Arbejder-ideologien*).

Forsøget på at modarbejde og bryde med tilskrivningen af etnisk identitet og kategoriseringens indhold heraf findes i informanternes indre gruppeidentitet, hvori etnicitet ikke er en forudsætning for et fælles grundlag. Fællesskabet og den indre gruppeidentitet bliver derfor for informanterne en måde at håndtere de ydre identifikationer på.

Det danske statsborgerskab betragtes af informanterne som en naturlig måde at blive accepteret som samfundsborger på. Dette findes ikke at gøre sig gældende i den diskursive fremstilling af 'danske statsborger med fremmed oprindelse', hvor den etniske baggrund problematiseres i forhold til det at være dansk. Det er dog også et udgangspunkt som informanterne tager i deres forståelse af dem selv som værende danske, selvom de legitimerer og definerer sig selv som værende berettigede til positionen som "dansk". Specialets diskursive fremstilling og italesættelse af et homogent Danmark tages i brug ved at bekræfte diskursens indhold i italesættelsen, hvor kun det at være dansk er muligt, hvis du har været det altid (jf. 4.6.3 *statsborger-ideologien*). Sondringen mellem det at være af dansk oprindelse og af fremmed oprindelse bliver derved en del af den indre identifikation, fordi informanterne definerer sig ud fra mulige repræsentationer af subjektpositionerne i diskursen.

Som det fremgår af ovenstående opsamling italesætter informanterne konsekvent en modstand mod de positioner som de diskursive fremstillinger tildeler dem. I kraft af ovenstående ses det, at informanterne italesætter en alternativ flydende betegner, som meningsudfylder nodalpunktet ud fra en "funktionel" opfattelse af etniske minoriteter. De udgør hermed en trussel for specialets diskursive opfattelse af etniske minoriteter som dysfunktionelle. Til trods for at informanternes legitimation af en alternativ forståelse af etniske minoriteters identitet og etnisk indhold, kan informanternes udsagn kun udtrykkes meningsfuldt i forhold til en forståelse ud fra et dysfunktionelt nodalpunkt. Indvandrerdiskursen som den kommer til udtryk i specialet med en dysfunktionelt meningsudfyldelse findes således at være den dominerende, idet informanternes udsagn og identitetsforståelse kun giver mening ud fra denne, hvorfor subjektpositionerne uanset en afstandtagen eller ej har betydning for informanternes identitetsforståelse.

Kapitel 6 – Konklusion

Udgangspunktet for nærværende specialet har været at undersøge, hvilke diskursive fremstillinger der findes i italesættelsen af etniske minoriteter, og hvordan etniske minoriteter identificerer sig med italesættelsesdikotomien »os« og »dem« på baggrund af de diskursive fremstillinger. Ud fra først en diskursanalyse af artikler fra Ekstra Bladet, Jyllands-Posten og Politiken over tre udsnit af perioden fra februar til april 2015 er det blevet undersøgt, hvilke ideologiske fremstillinger, der gør sig gældende i italesættelsen af etniske minoriteter samt, hvilke identitetskonstruktioner dette medfører. Herefter har en informantanalyse undersøgt de ideologiske fremstillinger og identitetskonstruktioners konsekvenser for den etniske minoritets identitetsforståelse ud fra dikotomien »os« og »dem«.

Diskursanalysen, som teoretisk er funderet i Laclau og Mouffes diskurstheori, viser, at de diskursive fremstillinger af etniske minoriteter og derved de objektive virkeligheder, som fremstillingerne konstruerer, meningsudfyldes af et dysfunktionelt perspektiv på etniske minoriteter. Dette dysfunktionelle nodalpunkt har derfor indflydelse på forståelsen af etniske minoriteter, fordi det er herudfra italesættelsen får mening.

Italesættelsen, som specialet finder at gøre sig gældende, konstruerer tre ideologiske fremstillinger af etniske minoriteter: Arbejder-ideologien, statsborger-ideologien og religions-ideologien. De diskursive fremstillinger tager udgangspunkt i deres modsætningsforhold til fremstillingen af etniske danskere, hvorfor konstruktionen af den diskursive identitet og diskursens subjektpositioner ligeledes konstrueres i modsætning til, hvad der inden for diskursen findes som værende ”dansk” og ”funktionelt”. Ideologierne stiller derfor positioner til rådighed for etniske minoriteter, som indeholder en identitetsforståelse, som tager udgangspunkt i ’passivt forsørget indvandrer’, ’dansk statsborger med fremmed oprindelse’ og ’den intolerante muslim med forkerte værdier’, hvor denne position er uforenelig med forståelsen af danskhed ud fra begreberne ’arbejdsom’, ’homogen’ samt ’demokrati’. Der findes altså et modsætningsforhold mellem den ”danske identitet” og den identitet som stilles til rådighed for etniske minoriteter inden for den italesættelse, som har gjort sig gældende i nærværende speciale. Et modsætningsforhold som har indflydelse på og ligeledes gør sig gældende i forståelsen af egen identitet hos specialets informanter.

Informantanalysen, som bygger på en forståelse af identitet ud fra Jenkins’ opfattelse af identitet som værende social samt Laclau og Mouffes diskursive identitetsforståelse, viser, at netop italesættelsen og specialets diskursive fremstillinger af etniske minoriteter bruges i informanternes egen

identitetsforståelse ud fra dikotomien »os« og »dem«. Derfor findes italesættelsen at have en påvirkning på informanternes identitetsdannelse.

De diskursive fremstillinger er medvirkende til at kategorisere specialets informanter som værende 'indvandrere' og derfor modsat det at være dansk. Den kollektive definition af individet tager ikke højde for individuelle forskelle i den indre identitetsforståelse, hvorfor informanterne finder sig generaliseret ud fra måden, der tales med, til og om dem på. Det er også ud fra ideologierne fremstilling, at informanterne finder den etniske identitet, der bliver virkelig ved konfrontationen med den synlige forskellighed, som især en af specialets informanter findes af bære i form af hår- og hudfarve. Den etniske identitet findes også i nærværende speciale at få sit indhold ud fra de ideologiske opfattelser af etniske minoriteter, hvorfor forståelserne som 'passivt forsørget', 'fremmed' og 'muslim med forkerte værdi' findes at være udgangspunktet for informanternes fortælling og identitetsforståelse, som de ikke findes at have en større indflydelse på.

Hvorvidt italesættelsen og tilskrivningen af etnisk identitet problematiseres og er i konflikt med informantens identitetsforståelse findes i specialet i forhold til informanternes forskellige stedtilknytning. Hvis en tilknytning til et andet land gør sig gældende i informantens egen forståelse, findes den nominelle kategorisering som en realitet, hvilket ikke gør sig gældende ved en forståelse og en tilknytning alene til Danmark.

Informanterne findes yderligere at italesætte en alternativ meningsudfyldelse af nodalpunktet ud fra en "funktionel" opfattelse af etniske minoriteter, hvor der ikke findes et modsætningsforhold mellem det at være "dansk" og etnisk minoritet. Selvom informanterne legitimerer den alternative forståelse, kan de kun udtrykke sig meningsfuldt i forhold til en forståelse ud fra et dysfunktionelt nodalpunkt. Det vil sige, at specialet finder, at den italesættelse, som findes i diskursanalysen og som kommer til udtryk med en dysfunktionel meningsudfyldelse, er dominerende, fordi udsagn og identitetsforståelser hos informanterne kun finder mening i forhold hertil. Uanset om informanterne identificerer sig med de diskursive fremstillinger eller ej, da får fremstillingerne altså en betydning for den måde, hvorpå informanterne forstår deres egen identitet ved italesættelsesdikotomien »os« og »dem«

Kapitel 7 – Litteraturliste

- Akdogan, Yildiz (2015): *Indvandrerkvind, du skal kræve din ret!* Politiken. Udgivet den 28.03.2015.
- Arac, Hüseyin (2015): *Hvad er meningen?* Jyllands-Posten. Udgivet den 18.02.2015.
- Bech, Rasmus (2015): *Sket i ugen: Tilværelsens svære beslutning.* Politiken. Udgivet 29.03.2015.
- Bech, Henning & Mehmet Ümit Necef (2013): *Er danskerne racister? Indvandrerforskningens problemer.* Frederiksberg: Frydenlund. 1. udgave, 1. oplag.
- Boel, Erik (2015): *Velkommen til Danmark.* Jyllands-Posten. Udgivet 23.04.2015.
- Borg, Olav (2015): *Muslimere skal ud af offerrollen og selv tage ansvar.* Jyllands-Posten. Udgivet den 20.02.2015.
- Bryman, Alan (2008): *Social Research Methods.* Oxford University Press. 3. Udgave
- Camre, Mogens (2015): *Danmark er et socialkontor.* Jyllands-Posten. Udgivet den 24.03.2015.
- Cohen, Roger (2015): *Hvor tør Thorning og Obama ikke erkende, at islam og vesten er i krig?* Politiken. Udgivet den 21.02.2015.
- Colin, Finn (2012): ”Social konstruktivisme” i Jacobsen, Michael Hviid, Kasper Lippert-Rasmussen & Peter Nedergaard (2012): *Videnskabsteori – I statskundskab, sociologi of forvaltning.* Finland: Hans Reitzels Forlag. 2. udgave, 1. oplag.
- Dahl, Peter (2015): *Bedre sent end aldrig.* Jyllands-Posten. Udgivet den 21.04.2015
- Danmarks Statistik (2015): *Begrebsforklaring indvandrere og efterkommere.* Lokaliseret den 28. Juli 2015. <http://www.dst.dk/da/Statistik/emner/indvandrere-og-efterkommere/indvandrere-og-efterkommere?tab=dok>
- de Vaus, David (2011): *Research Design in Social Research.*
- DR (2015)_a: *Debatten: Bedre integration?* Udgivet den 19. Marts 2015. <https://www.dr.dk/tv/se/debatten/debatten-2015-03-19>
- DR (2015)_b: *13 timer der rystede Danmark.* Udgivet den 3. marts 2015. <https://www.dr.dk/tv/se/snapdoc/snapdoc-terror-i-danmark>
- DR (2015)_c: *P1 Debat på DR2: SKAL muslimer tage afstand til angrebet mod Charlie Hebdo?* <https://www.dr.dk/tv/se/p1-debat-pa-dr2/p1-debat-pa-dr2-549#!/04:55>
- Ekstra Bladet (2015)_a: *Muslimske fædre: De unge skal opdrages.* Leder. Udgivet den 21.02.2015.
- Ekstra Bladet (2015)_b: *Mener: Hjertelig velkommen.* Leder. Udgivet den 27.04.2015.
- Elias, Norbert & John L. Scotson (1994): *The Established and the Outsiders.* Introduction xv-1ii.

SAGA Publications.

Frederiksen, Mette (2015): *Vi viger ikke en tomme*. Berlingske Tidende. Udgivet 16.02.15. Set den 20.03.15. <http://m.b.dk/kronikker/vi-viger-ikke-en-tomme>

Foucault, Michel (2011): *Talens forfatning – forelæsningsrapport: Viljen til viden*. København: Hans Reitzels Forlag.

Gadamer, Hans-George (2007): *Sandhed og Metode – Grundtræk af en filosofisk hermeneutik*. Århus: Academica. 2. udgave, 1. oplag.

Gilje, Nils & Harald Grimen (2002): *Samfundsvidenskabernes forudsætninger*. København: Hans Reitzels forlag. 1. udgave, 5. oplag.

Gjertsen, Marchen (2015): *Det er jo en holdning, der er i befolkningen*. Jyllands-Posten. Udgivet 22.03.2015.

Granum-Jensen, Jørgen (2015): *De politiske korrekte og islam*. Jyllands-Posten. 19.02.2015.

Gregsen, Rune Valentin (2011): *MedierNU – massemedier og meningsdannelse*. Viborg: Systime. 1. Udgave, 1. Oplag.

Halkier, Bente (2012): *Fokusgrupper*. Frederiksberg: Samfundslitteratur. 2. Udgave, 3. Oplag.

Hansen, Marlene Borst (2015): *Ali skal også opleve glæden ved at arbejde og have kollegaer*. Jyllands-Posten. Udgivet 23.03.2015.

Harder, Thomas (2015): *Min grønthandler støtter ikke terror*. Ekstra Bladet. Udgivet den 21.02.2015.

Hedelund, Torben (2015): *Bunden er nået i mit parti*. Politiken. Udgivet 25.03.2015.

Heinskou, Nilas (2015): *Martin Henriksen finder danskheden i en loge i Tyskland, men ikke på Nørrebro*. Politiken. Udgivet 19.04.2015.

Hergel, Olav (2015): *... man det var Omar der skød*. Politiken. Udgivet den 22.02.2015.

Hervik, Peter (2002): *Mediernes muslimer – En antropologisk undersøgelse af mediernes dækning af religioner i Danmark*. Schultz Grafisk. Nævnet for Etnisk Ligestilling.

Hervik, Peter (2003): *På jagt efter danskheden*. Grus 68: 24-46.

Henriksen, Martin (2015): *Planen batter ikke noget*. Jyllands-Posten. Udgivet 22.03.2015.

Hovgaard, Per (2015): *Jeg er vred*. Jyllands-posten. Udgivet den 21.02.2015

Høier, Otto (2015): *I øvrigt mener*. Ekstra Bladet. Udgivet 25.04.2015.

Jacobsen, Michael Hviid (2007): ”Adaptiv teori – den tredje vej til viden” i Antoft, Rasmus et al. (2011): *Håndværk og horisonter – tradition og nytænkning i kvalitativ metode*. Syddansk Universitetsforlag

- Jacobsen, Brian Arly (2008): *Religion som fremmedhed i dansk politik: En sammenligning af italesættelser af jøder i Rigsdagstidende 1903-45 og muslimer i Folketingstidende 1967-2005*. Ph.d.-afhandling. Københavns Universitet: Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier. Afdeling for Religionshistorie.
- Järvinen, Margaretha (2005): "Interview i en interaktionistisk begrebsramme", in Margaretha Järvinen & Nanna Mik-Meyer (red.): *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv – interview, observationer og dokumenter*. 1. udgave, 1. oplag. Hans Reitzels Forlag. København.
- Jenkins, Richard (2002): "Tid til ikke at tale om forskel" i *Religionsvidenskabeligt Tidsskrift*, nr. 40, marts 2002, Institut for religionsvidenskab. ISSN 0108-1993
- Jenkins, Richard (2006): *Social identitet*. Danmark: Hans Reitzels Forlag. 1. Udgave, 3. Oplag.
- Jenkins, Richard (2008): *Rethinking Ethnicity – Arguments and explorations*. London: SAGA Publications Ltd. 2. Udgave
- Jensen, A. G. (2015): *Flygtninge og job*. Jyllands-Posten. Udgivet den 21.03.2015.
- Jyllands-Posten (2015): *Åbne samfund*. Leder. Udgivet den 17.02.2015
- Johansen, Martin (2015)_a: *Er det tonen, islam eller samfundets skyld?* Jyllands-Posten. Udgivet den 17.02.2015.
- Johansen, Martin (2015)_b: *Folketinget skruer kraftigt op for antallet af nye statsborgere*. Jyllands-Posten. Udgivet 27.04.2015.
- Karder, Naser (2015): *Mange års arrogant naivisme i forhold til islamisme*. Jyllands-Posten. Udgivet den 20.02.2015.
- Kierkegaard, Peter (2015): *Om at tage ansvar*. Jyllands-Posten. Udgivet den 22.02.2015.
- Laclau, Ernesto (1999): *New Reflections on the Revolution of Our Time*. London: Verso.
- Laclau, Ernesto & Chantal Mouffe (2002): *Det radikale demokrati - Diskursteoriens politiske perspektiv*. København: Roskilde Universitetsforlag. 1. udgave
- Larsen, Steen Nepper (2011): "Retorik" i Larsen, Steen Nepper & Inge Kryger Pedersen (2011): *Sociologisk leksikon*. København: Hans Reitzels forlag. 1. udgave, 1. oplag.
- Levin, Irene & Jan Trost (2005): "Symbolsk interaktionisme" i Jacobsen, Michael Hviid & Søren Kristiansen (red.) (2005): *Hverdagslivet – sociologier om det upåagtede*. København: Hans Reitzels forlag. 1. udgave, 1. oplag.
- Madsen, Viktor Emil Sand (2015): *Hvor blev den borgerlige anstændighed af?* Politiken. Udgivet 22.04.2015.
- Mikkelsen, Jørn, Pirre Collignon & Steen Rosenbak (2015): *S for strammere*. Jyllands-Posten. Udgivet den 24.03.2015.

- Møller, Svend Åge (2015)_a: *Hold nu hovedet koldt!*. Ekstra Bladet. Udgivet 16.02.2015.
- Møller, Svend Åge (2015)_b: *Heldigvis har Heller medvind*. Ekstra Bladet. Udgivet 19.04.2015.
- Mørck, Yvonne (2011): "Etnicitet" i Larsen, Steen Nepper & Inge Kryger Pedersen (red.) (2011): *Sociologisk leksikon*. Malmø: Hans Reitzels Forlag. 1. udgave, 1. oplag.
- Olsen, O (2015)_a: *I øvrigt mener*. Ekstra Bladet. Udgivet 16.02.2015.
- Olsen, O (2015)_b: *Flygtninge til Færøerne*. Ekstra Bladet. Udgivet den 30.03.2015.
- Olofsson, Gunnar (2007): "Norbert Elias" i Andersen, Heine og Lars Bo Kaspersen (red) (2007): *Klassisk og moderne samfundsteori*. Viborg: Hans Reitzels Forlag, 4. udgave, 4. oplag.
- Petersen, Michael Bang, Rune Slothuus & Rune Stubager (2015): *Terror: frihedsrettigheder gælder for alle*. Politiken. Udgivet den 18.02.2015.
- Richter, Jasmin (2011): *Magt og afmagt i individets liv*. Psyke & Logos. Årgang 32, nr. 2, 2011:418-431.
- Politiken (2015): *Politiken mener: ordkamp*. Leder. Udgivet 20.03.2015.
- Poulsen, Lisbeth (2015): *EL: Dumt DF-plagiat*. Ekstra Bladet. Udgivet 22.03.2015.
- Quist, Sverre (2015): *Undren på: Besynderligt at han var på fri fod*. Ekstra Bladet. Udgivet 18.02.2015
- Rothstein, Mikael (2015): *Skal almindelige muslimer tage afstand fra islamisk terrorisme?* Politiken. Udgivet den 16.02.2015.
- Sahl, Jonas (2015): *Muslimer kan ikke leve efter grundloven*. Ekstra Bladet. Udgivet den 30.03.2015.
- Sahl, Jonas & Peter Jeppesen (2015): *Her er Helles nye våben*. Ekstra Bladet. Udgivet 22.03.2015.
- Schmidt, Ole (2015): *Sandheden om islam*. Jyllands-Posten. Udgivet den 19.02.2015.
- Sølander, Kai (2015): *Islamisk terrorisme og politisk idékamp*. Jyllands-Posten. Udgivet den 17.02.2015.
- Skærbæk, Morten (2015): *Flere får statsborgerskab på dispensation*. Politiken. Udgivet den 21.03.2015.
- Thorsen, Nils (2015): *Slap af med den ytringsfrihed*. Politiken. Udgivet den 21.02.2015.
- Toft, Signe (1999): "A-manden, Amin og antropologen. Et essay om Jyllands-Postens fremstilling af "fremmede" og om læsernes opfattelser af forskellighed" i Hervik, Peter (red.) (1999): *Den Genererende forskellighed – Danske svar på den stigende multikulturalisme*. Gylling: Hans Reitzels Forlag.

Toft, Mathies Hvid (2015): *KAMPGNER: politikernes våbenkapløb smadrer unges fællesskab*. Politiken. Udgivet 19.04.2015.

Trads, David (2015): *Til kanten: Urhskovs ubehagelige fascistiske træk*. Jyllands-Posten. Udgivet den 29.03.2015.

Wæver, Ole (2012): "Strukturalisme & poststrukturalisme" i Jacobsen, Michael Hviid, Kasper Lippert-Rasmussen & Peter Nedergaard (2012): *Videnskabsteori – I statskundskab, sociologi og forvaltning*. Finland: Hans Reitzels Forlag. 2. udgave, 1. oplag.

Yilmaz, Ferruh (1997): "Medieforbrugernes opfattelse af den etniske virkelighed" i Hussain, Mustafa, Ferruh Yilmaz, Tim O'Connor & Nævnet for Etnisk Ligestilling (1997): *Medierne, minoriteterne og majoriteten – en undersøgelse af nyhedsmedier og den folkelige diskurs i Danmark*

Yilmaz, Ferruh (1999): "Konstruktionen af de etniske minoriteter: Eliten, medierne og "etnificeringen" af den danske debat" i *Politica*, Bind 31 (1999) 2.

Kapitel 8 – Bilag

Bilag 1: Overvejelser om interviewguide

Herunder vil de centrale spørgsmål og tematikker i interviewguiden blive begrundet. De fleste af spørgsmålene tager afsæt i Jenkins' teori om identitetsdannelse ud fra kategorisering, etnisk identitet og indre gruppeforståelse, hvor også diskursteorien, som den præsenteres af Laclau og Mouffe, bruges i forståelsen af diskursiv identitet (jf. *Kapitel 3 – Den teoretiske ramme*). Yderligere er der også suppleret med spørgsmål, som har baggrund i de diskursive fremstillinger og ideologier, som udledes af specialets diskursanalyse (jf. *Kapitel 4 – Det diskursive indvandrerbillede*). Der spørges yderligere til konkrete hændelser og begivenheder i den tidsperiode, som datamaterialet til diskursanalysen er indsamlet i ud fra disses påvirkning på informanternes identitetsforståelse. Dette vil dog ikke fremgå af følgende afsnit.

Interviewguiden er bygget op omkring fire tematikker, som har dannet rammen for interviewets forløb: *Intro, mediefremstilling/kategorisering, identifikation med mediefremstilling og betydning for identitetsdannelse*. Opbygningen har ikke virket som en stringent kronologisk rækkefølge, men har guidet fortællingens retning samtidigt med, at det var været muligt at have fokus på informanten og dennes udsagn.

Første del af interviewguiden er bygget op omkring de faktuelle informationer og begivenheder i informantens historie, som har kunnet give et helhedsbillede af informanten som menneske. De fleste spørgsmål er i interviewsituationen blevet fulgt op af spørgsmål, som beder informanten konkretisere svarene for eksempel i forhold af en fortælling fra informantens liv, hvilket også gør sig gældende i de resterende dele af interviewguiden. Der spørges i denne del ind til informantens familiebaggrund, informantens forhistorie og tilknytning til Danmark, tidligere erindringer fra mødet med Danmark, arbejdssituation samt andre interesser eller aktiviteter, som kan være med til at danne helheden. Spørgsmålene er stillet for at sætte informantens videre fortællinger og oplevelser i en kontekst. Derudover finder informanter ofte sådanne spørgsmål forholdsvis lette, hvilket kan være med til at sætte fortællingen i gang.

Anden del af interviewguiden er bygget op omkring forskningsspørgsmålet: *Hvordan forstår informanten italesættelsen af etniske minoriteter i de danske medier?* Dette er med baggrund i at undersøge, hvorvidt diskursanalysens fund i forhold også gør sig gældende ud fra informantens perspektiv. For ikke at påvirke informanten i retningen af netop specialets diskursanalyse, da forholder de indledende spørgsmål sig åbent til begreberne 'indvandrer', 'medier' og 'kategorisering'. I stedet

forsøges det med en mere åben tilgang blandt andet med spørgsmål som: *Hvad tænker du, når du hører ordet indvandrer? Følger du med i medierne? Hvis du tænker på medierne; hvad forstår du ved /indvandrer/etniske minoriteter?* Her spørges indtil informanternes egen diskursive forståelse af begreberne, hvor der lægges op til dannelse af kæder af betydning i forhold til deres forståelse ud fra Laclau og Mouffes diskursteori (jf. 3.1.1 *Artikulationens betydningsdannelse*). Denne tematik skal også medvirke til at fastlægge informantens kategorisering med de diskursive fremstillinger som gør sig gældende i nærværende specialet samt i informantens egen italesættelse af etniske minoriteter. Tematikken forbinder derfor diskursteorien med Jenkins' teori om identitetsdannelse. Det forsøges derfor også at opnå en forståelse af informantens ydre identifikation i identitetsforståelsen.

I interviewguidens tredje del forsøges det at nå dybere ind til informantens identifikation med indvandrerdiskursen ud fra specialets udledte nodalpunkt² (jf. 4.6 *Opsamling af diskursens periodiske gennemgang*). Derfor bygger dette tema også på spørgsmål omhandlende det at være muslim, betydningen af at arbejde samt det at have dansk statsborgerskab, idet disse findes væsentlige i specialets diskursanalyse, hvorfor informantens refleksioner herom forventes at have stor betydning for egen forståelse af sig selv. Der tages også udgangspunkt i Jenkins' perspektiv på etnisk identitet, hvor der tilskrives andre forventninger og krav til individer tilskrevet en etnisk identitet. Et eksempel på et sådan spørgsmål, som igen betragtes relativt åbent er: *Er der forskel på at være dansk med anden etnisk baggrund eller at være dansk med dansk etnisk baggrund?* Det ønskes også med dette tema at belyse Jenkins' indre-ydre dialektik, hvor de diskursive fremstillinger og italesættelser af etniske minoriteter formodes at have en påvirkning på informantens egen identifikationsproces.

Fjerde del af interviewguiden har til formål at finde ud af, hvordan informanten identitetsmæssigt forstår sig selv, og hvilke identitetspositioner informanten tager i brug i identitetsforståelsen. Et centralt spørgsmål i dette tema er: *Vil du prøve at fortælle om oplevelser, hvor du enten har følt dig dansk eller som etnisk minoritet? I hvilke situationer føler du dig som hvad?* Her spørges ind til kategoriseringen af sig selv. Spørgsmålet ligger op til en diskussion, om informanten ser sig selv som dansker, mere identificerer sig med kulturen fra (forældrenes) oprindelseslandet eller ser sig selv som en blanding af de to kulturer. Dette findes teoretisk at have en indflydelse på identitetsforståelse og kan ligeledes synliggøre, om der findes konflikter mellem forskellige identitetsopfattelser hos informanten.

² Et nodalpunkt er en flydende betegner som andre tegn samles omkring og for mening ud fra (jf. 3.1.1 *Artikulationernes betydningsdannelse*). I specialets diskursanalyse findes nodalpunktet ud fra et dysfunktionelt perspektiv på den etniske minoritet.

Generelt har interviewguiden samlet spørgsmål som skulle klarlægge informantens egen identitetsforståelse, oplevelsen af at blive kategoriseret som etnisk minoritet ud fra de diskursive fremstillinger og italesættelser, samt hvorvidt disse identitetspositioner findes at være i konflikt og derfor have betydning for informantens identitetsforståelse.

Bilag 2: Interviewguide

Før intro

- Tak for din tid!
- Projektet handler om mediernes fremstilling af etniske minoriteter i Danmark
- Begrebet indvandrere/etnisk minoritet; teoretisk nødvendig.
- Anonymitet
- Der er ingen rigtige eller forkerte svar; ønske om at høre din historie

Tema: Intro med baggrundshistorie

- Vil du starte med at fortælle lidt om dig selv?
 - Navn, alder?
 - Familiebaggrund
 - Religion
 - Statsborger
 - Hvad laver du i din fritid?
- Er du aktiv i foreningslivet? Eller medlem af andre grupper?
- Hvordan tror du dine venner vil beskrive dig?
- Hvad er dine første erindringer fra mødet med det danske samfund?

Tema: Mediefremstilling/kategorisering

- Hvad tænker du, når du hører ordet indvandrere?
- Følger du med i medierne? (Avis, tv)
- Hvis du tænker på medierne; hvad forstår du ved /indvandrere/etniske minoriteter?
- Hvordan synes du, indvandrere/etniske minoriteter bliver fremstillet i medierne?
- Hvordan synes du de er blevet fremstillet efter skudepisoden ved Krudttønden i København?
 - Kampagnen ”Hvis du kommer til Danmark, skal du arbejde”
 - Stop naziislamisme

Tema: Identifikation med mediefremstilling

- I forhold til mediefremstillingen; Hvordan føler du, at du bliver betragtet i Danmark?
 - Har du følt dig anderledes?
- Hvordan synes du, det tages imod, at du er muslim?
 - Har du haft oplevelser, hvor det har været et problem, at du var muslim?

- Er det svært at være dansk og muslim på samme tid?
- Hvad betyder det at arbejde for dig?
 - Forsørget: Har det været en måde, du har følt andre, har tænkt om dig?
- Statsborger: Er der forskel på at være dansk med anden etnisk baggrund eller at være dansk med dansk etnisk baggrund?
 - Møder du andre krav og forventninger?
 - Hvis ikke født i Danmark, kan du huske da du fik statsborgerskab? Hvilken betydning havde det?

Tema: Fremstillingens betydning for identitetsdannelsen

- Hvordan har du det med at blive omtalt som indvandrere/etnisk minoritet?
 - Hvordan håndterer du det?
- Hvorfor tror du, at nogen ser dig som indvandrere/etnisk minoritet?
 - Vil du prøve at fortælle om oplevelser, hvor du enten har følt dig dansk eller som etnisk minoritet?
 - I hvilke situationer føler du dig som hvad?
 - Hvad betyder det for dig?
- Vil du til sidst prøve at fortælle, hvordan du vil beskrive dig selv som person?

Bilag 3: Interview transskriptioner

Interviewene blev i alle tilfælde optaget med samtykke fra informanten. Dette gjorde det muligt at føre en mere sammenhængende samtale uden forstyrrelser af notering af stikord eller korte referater. Idet specialet har til hensigt at meningsanalysere, findes en detaljeret transskribering med henblik på konversationsanalyse irrelevant. Transskriptionsformen er relativt tæt på skriftsprog, idet gentagende ord og fylde ord som ”øhh” er undladt. I stedet er tænkepauser illustreret med en tankestreg ”-”. Interviewene transskriberes dog relativt ordret, idet reliabiliteten da øges, fordi efterprøvnin-gen herved lettes (Kvale 2009:203).

Specialets transskriptioner af interviewene er vedlagt på medfølgende CD-rom, som findes bagest i specialet.

Bilag 3.1: Interview med Nina

Bilag 3.2: Interview med Nurcan

Bilag 3.3: Interview med Kenan